

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

H

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

H

ELEMENTVM hoc à Lati- nis dicitur aspiratio, fitque ex utraq; aspiratione Græca, quarū altera sic scribitur, altera verò sic: ex quarum cōiunctione fit Latina aspiratio, figura talis H. nomen priorum temporum me later, nostra ætate profertur hæc, ejus potestas nulla, nisi quodd sonum anget il- lius, seu vocalis, seu consonantis, cui adhæret. Inepet meo iudicio nos Itali proferimus has duas dictiones mihi & nihil, quasi h in his duabus vocibus locum obtineat ch. Si qui sunt qui asseverent esse hanc nostris temporis pronuntiationē eandem, qua olim loquebantur majores, omni ratione penitus carere videntur, & neotericorum consensu, & candidioris ætatis testimonio, cū cæteris, tum vel maxime in hoc elemento. Cic. aperitissima oratione id comprobatur: clarius expli- cati non potest, quam Catul. ex epigrammate: Chommoda dicebat si quādo comoda vellet Dicere, & hinfidias Arius infidias. O nostra misera tempora, o felicissimum illud seculum. Tantam calamitatem deplorarunt complures doctissimi viri: sed aliubi diffusius disseremus.

H finalis in syllaba esse non potest, præterquam in Ah, & Vah, interjectionibus, quæ vel per apocopen dicitur sunt, quum cō- pletæ sint Aha, & Vaha: vel quia abscondita voce solent proferri interjectiones. Iungitur autē vocalibus omnibus, & qua- tuor cōsonantibus, scilicet c, ut Chremes: p, ut Philippus: r, ut Pyrrhus: t, ut Thrafo: & hoc ut valētius sonet dicitur. Ante Ci- ceronis tempora, ut ipse in Oratore testatur, solis vocalib. ad- debatur aspiratio, non autem consonantibus, quorum etiam pronuntiationem ipse aliquandiu se fuisse sequutum fatetur. Quin ego ipse (inquit) quum sciret ita majores loquutos esse, ut nusquam nisi in vocali, aspiratione uterentur, loquebar sic, ut Puleros & Ceregos, Triumphos & Cartaginem dice- rem: aliquando, idque fero, conuicio autium quum mihi extorta veritas esset, vltim loquendi populo concessi, scientiam mihi recessavi. Gell. etiam lib. 2. cap. 3. autor est, in plerisque Latinis dictionibus præter etymologicæ rationem, addi aspi- rationem: quod credent sonum firmiter reddi & vege- tiorum: idque exemplo Atticorum, qui citra morem cætera- rum Græcæ civitatum multas dictiones aspirarent. Aspiratio autem (ut idem Gell. autor est) non solet litens interferi, sed more Græcorum supra literas annotari: quod & ipsum se vi- disse affirmat, in quodam vetustissimo codice, quem Virgiliū autographon fuisse putat.

In notis antiquorum H. Honestas, vel hic, vel hæres, vel hæredes, vel hæc, vel homo, vel honestus, vel habet, vel hujus. H. Hora, vel honestas. H. Honor, vel honoris, vel hora, vel hoc. H. A. Hadrianus, vel hora. H. A. E. D. Q. C. P. A. M. F. E. Hoc ædifi- cium quod certis, prudens amator fecit. H. B. Hæres honorū. H. B. F. Homo bonæ fidei. H. C. Hunc. H. C. A. M. N. Hunc ami- cum nostrum. H. C. L. Hunc locum. H. C. L. R. O. Hunc lo- cum Romanum. H. C. O. G. Hæredem cognitorem, vel hæ- redem cognovit. H. C. V. Huic vitæ. H. D. Hic dedicavit. H. D. D. Hic dedicavit, vel dedicant, vel dedicauerunt. H. D. D. Hoc dono datur. H. D. M. Hæc domus mortui.

Ha, interjectio est contempnentis, sive admonentis nequid fiat, nec quis in re corrupta progrediatur. a. Plaut. in Mostel. Ha cave ne illi objectes nunc in ægritudine Te has emisse.

Ha ha he. Interjectio ridentis est. Terent. in Eyn. Ha ha he. THA. quid rides? CNA. istuc quod dixi modò.

Habenæ, p. p. Retinaculum & lorum illud quo equi reguntur, & inhibentur. [Habenæ, p. p. Retinaculum & lorum illud quo equi reguntur, & inhibentur.] Gall. La reme d'une bride. Ita. La redina della briglia. Ger. Ein Zaum. Sic. Diemio oder der Sägat an einem Zaum. Bel. Don coom/ huedt. His. La rienda para templar el freno. Pol. Vjda, vjgel. Vn. Gopid. Angl. A bridle or bridle. Virg. lib. 9. Aen. Ipse ter addu- cta circum caput egit habenæ. Idem 3. Georg. -ac per aperta volans, seu liber habenis Aequeora. Pro potestate, & facultate agendi. Virg. 12. Aen. Terribilis sævam nullo discrimine eadem suscitavit, irarumque omnes effundit habenas. Cic. 1. de Orat. Senatū servite populo, cui populus ipse moderandi & regendi sui potestatem, quasi quādam habenas tradi- dit. Res rerum habenæ traduntur Afrubali. Silius lib. 1.

Habenæ, l. l. diminutivum. [Habenæ, l. l. diminutivum.] Gal. Pe- titione de bride. Ita. Piccola redina di briglia. Ger. Ein Zümmlein am Zaum/ oder ein Zümmlein wie es die Wundt darquet drauffem. Hisp.

Pequena rienda para templar el freno. Pol. Vjdeljka, vjgeljka. Vng. Gopid. Angl. A little raine, bridle or lead. Celsus lib. 7. ca. 201. Ab ora quoque ejus vulneris quod in inguine est, demenda habenula paulò latior est, quò major plaga sit.

Habentia, a. Ab antiquis usurpatum est pro divitiis ab habeo: [Haben, a. Ab antiquis usurpatum est pro divitiis ab habeo:] Wjdeljka. Ger. Hab. Ita. L'averre. Gal. L'averre. Germ. Hab und Gut. His. La riqueza. Polon. Mienie. Vng. Kaslag. Ang. The having or possessing of a thing. Sicut à Sapro, sapientia. Claud. 7. Annal. apud Non. Animos eorum inflaret habentia.

Habere, es, bui, bitū, act. f. Obtineo, teneo, possideo. [Haben, es, bui, bitū, act. f. Obtineo, teneo, possideo.] Wjdeljka. Ger. Haben. Ita. L'averre. Gall. Avoir, tenir. Ital. L'averre. Ger. Haben. Bel. Habbi. His. Avoir à tenir. Pol. Mam. Vn. Vaggen. Ang. To have.] Salust. in Jug. Animus incorruptus, æternus, restor humani generis agit utque habet cuncta, neque ipse ha- beretur. Virg. 2. Aen. Hostis habet muros. Plaut. in Aul. Virginē habeo grandem, dote cassam, atque illo cabilem. Idem Rud. Pape, divinitas tu quidem habuisti luculentas. L. Miserrum istuc verbum & pessimum est habuisse, & nihil habere. Per trans- lationem ponitur pro tenere, Salust. in Jugur. Tale pe- riculum Republicæ haud occultum habuit. Pro agere. Sa- lust. in Catil. Igitur comitiis habitis, Consules declarantur M. Tullius, & C. Antonius. Pro ferre. Salust. Neque cuiquam mortalium injuriæ suæ parvæ videntur, multi eas gravius æ- quo habuere. Pro detinere & occupare. Salust. Neque flum- en, neque mons erat, qui fines eorum discerneret, quæ res eos magno diuturnoque bello inter se habuit. Pro credere, existimare, Terent. in Andr. Semper ejus dicta, atque habita est foror: hoc est, existimata & credita. Pro habitare, Plaut. in Trucul. Nam mihi hæc meretrix, Quæ hic habet, Phronesium suum nomen, omnem Ex pectore evomit meo phronesium. Salust. apud Priscian. Tartesium Hispaniæ urbem, quam nunc Tyri mutato nomine Gadis habent. Idem in Ca- til. Credo, falsa existimans ea quæ de inferis memorantur, di- verso itinere malos à bonis loca terra, occulta, fœda atq; for- midolosa habere. Pro intelligere: nam quod intelligimus, animo quodammodo tenere & possidere videtur. Terent. in Heavt. Habet omnem temperam quò cœpi, hoc itec. Habere frustra, idem est quod decipere, & deludere. Plaut. in Amph. Is adveniens servum, ac dominum frustra habet. Ni- hil perli habere: hoc est, nihil pendere, non curare, ubi dicitur Terent. Habere honorem, idem est quod honore afficere. Terent. in Eyn. Hic tibi pro eo munere honos est habitus ab eo. Cic. in Lælio: Hæc habui, de amicitia quæ dicerem. Ac- cipitur etiam pro tractare. Terent. in Heavt. Nunquam secus habui illam, ac si ex me nata esset. Bene habere, idem est quod bene valere, & incolumem esse: sicut malè habere, infir- mum & ægrotum esse. Bene habet, vel malè habet: vel etiam sic, Res bene vel malè habet: hoc est, feliciter, vel infelicitet cedit. Liv. lib. 7. ab Vir. Bene habet, jacta sunt fundamenta. Idem lib. 2. Bene habet (inquit) Quirites: vicit disciplina milita- ria. Bellè habeo, id est quod bene valeo, vel incolumis sum. Cic. in Epist. Tullia nostra valet, Terentia minus bellè habuit: id est, minus bene valet. Item habet, per se positum signifi- cat percussus est, ut Donatus inquit: & proprie de gladiatoribus dicitur, quod prius alii sanguinem videant, quam illi sen- tiant se percussos esse. Terent. in Andr. Certe captus est, habet. Sar habeo: id est, dicitur. Cæsar lib. 3. bell. Civil. Nolui verò qui satis habebant sine detrimto discedere. Quandoque habere, est servare, detinere: ut est illud Salust. in Catil. In cu- stodiis haberentur. Quandoque præbere, exhibere, in decla- mat. in Ciceronem: Ita largitionibus corruptus est, ut sese ac fortunas suas vanales habeat. Habere gratiam vel gratias in animo, est quum memorem accepti beneficii mentem, ani- mumque habemus, & invicem gratificandi voluntatem. Cic. Nec enim mihi gratiam modò habuisti, verumetis cumula- tissimè retulisti. Idem: Maximas tibi Pâsa gratias & habemus, & agere debemus. Terent. in Andr. Diis poi habeo gratias quum in pariundo aliquot affuerunt liberæ. Habere iter, est profi- cisci. Habere verba, dicitur, est loqui. Habere fidem verbis, est credere, ut dicitur. Terent. in Andr. Nam propemodum ha- beo tibi jam fidem. Et in Heavt. Seni nostro fidci nihil habeo. Habere rationem salutis, honoris, rei familiaris: id est, cu- ram, & ut vulgus loquitur, respectum, dicitur, est agere. Sed si cum ablativo constructus mediante cum, ut Habere ra- tionem cum re aliqua: idem est, quod habere negotium & cō- mercium. Cic. in Catil. Rem habet cõ terra quæ nunquam recusat imperium. Idem in Tusc. Quis est ho- minum qui modò cum Mutis: id est, cum humanitate & do- cetrina habeat aliquod commercium, qui se non hunc Mathe- maticum malit, quàm illum tyrannum? Ec ad Attic. Cum o-

manibus mus rationem habere cogito. Habere rem de meretricis cum amatore consuetudine. Ter. Eyn. Ego cum illo quocum uno rem habebam tum hospite Abi huc. *magis*. Habere rem cum adversario, est litigare, *indignus*. Habere convenire, habeo polliceri, habeo audire, idem valet quod possum. Cic. Lentulo: Tantum habeo polliceri. Idem in Catone: Neque eos solum convenire habeo quos vidi, sed etiam quos audiui & legi. Idem in Orat. Audire habeo quid hic sentiat. Vide Vall. l. 5. Susq; deq; habere, vel Susq; deq; ferre (utroque enim modo dicitur) est pro quo animo ferre, & non magis pendere, & penè idem quod Graeci dicunt *ἀδιδεσθαι*. Plautus in Amphit. Ea quae sunt facta, infecta esse acclamat. Quae neque sunt facta, neque ego in me admisi arguit. Atque id me fusque deque esse habituram putat. Huius verbi composita sunt Adhibeo, Cohibeo, Exhibeo, Inhibeo, Praebeo, Posthabeo, Perhibeo, Prohibeo, & Redhibeo, de quibus suis locis. Aegre habere, idem quod aegre ferre. *apocoinon*. Liv. 7. ab Vrb. Ita aegre habuit, filium id pro parente ausum. Sicuti plerumque mortaliu habentur: hoc est, ut solet accidere rebus hominum. Salust. in Catil. Habere delectum est, deligere. Cic. 3. de Fin. Quum enim virtutis hoc proprium sit, earum rerum quae secundum naturam sint, habere delectum. Delectum inultum habere, est cogere milites, & ex illis aptiores deligere. Caes. 1. bell. Civil. Tota Italia delectus habentur, arma imperantur, &c. Habere in deliciis, voluptatis causa habere, vehementer amare. Cic. 1. de Divin. Simia, quam rex Molossorum in deliciis habebat, & sortes ipsas, & caetera quae erant ad sortem parata, disturbavit. Habere derelictum est, relinquere in cultum. Gell. 4. cap. 12. Siquis arborem suam vineamque habuerit derelictam, Habere pro derelicto aliquid, est cura ejus nullam suscipere. Cic. ad. Att. lib. 8. Id ego in ea parte accepti huc oppida, atq; ora maritimam illi pro derelicto habere nec sum miratus, cum qui caput ipsum reliquisset, reliqua membris non parceret. Habere despiciam, pro spernere contemptum habere. Ter. in Eynu. An id flagitium est, si in domum meretriciam Deducar, & illis crucibus quae nos nostramq; adolescentiam Habent despiciam, & quae nos semper omnib. cruciat modis, Nunc referat gratiam? Habere despiciam, pro despectui Plaut. in Menah. Tu huc post hunc diem pedem non feret, ne frustra sis. Quando tu me bene merentem tibi habes despiciam, Habeo dictum, pro dixi. Plaut. Persa: Satis jam habeo dictum. Habeo dicere est, habeo quod dicam. Cic. 3. de Nat. deor. Hae se te dicere habui de Nat. deor. Idem de Partit. Quid habes igitur de causa dicere? Habere dignitatem alicuius est, alicuius dignitatem plurimi facere. Plin. in Panegy. Ita se habet. Cic. de Senect. Quod quidem, nisi se haberet, ut animi immortales essent, haud optimi cuiusque animus maxime ad immortalem gloriam niteretur. Habere penam, Salust. in Catil. Proferus neque dicere, neque facere quicquam penam habebat. Periculum habere, esse in periculo. Col. l. 1. x. e. 2. Sed periculum habet ne vinetur vinum, si male cocta sit aqua. Potius habere, pro praefere. Caes. 1. bell. Civil. Semper se Reip. commoda privatis necessitudinibus, habuisse potiora. Necessitas habere est, necessitate cogi. Caes. Habeo in promptu: hoc est, prompta est mihi de hac te memoria. Cic. 4. Academ. Oportet igitur & ea, quae pro perspicuitate responderi possunt, in promptu habere. Sic habeto: id est, ut tibi persuadeto, vel pro comperito teneto. Cic. ad Tironem: Sic habeto, mi Tiro, neminem esse qui amet, quin idem te amet. Habere stativa: id est, in actibus agere. Liv. 2. bel. Maced. Ibi stativa rex per aliquot dies habitus, fluctuatus animo est. Habere suspectum. Liv. 4. bel. Pun. Quia & ipsum ut ambiguae fidei virum, suspectum jam pridem habebat. Habere sibi res suas, jubebatur uxor quae a viro repudiabatur. Cic. 6. Philipp. Illam suas sibi res habere iussit. Sic habendum est, nullam in amicitia pestem esse majorem, quam adulationem, blanditiam, assentionem. Habere si, pro habeat, antiquè dictum. Cic. 2. de Leg. separatim nemo habessit deos, neve novos sed ne advenas, nisi publice ascitos privatim colunto. Habere, *habendi actio*. [Pol. *Miamie*. Vng. *Levi*.] Gellius lib. 1. cap. 4. Debitio enim gratiae, non habitio cum pecunia confertur. Habere, *habere*. Gal. *En, en qu' an a en*. Ita. *Habere*. Ger. *habere*. Pol. *Miamie*. Vn. *Ami*. *mer*. An. *Habere*, *comptod*, *est*. Participium a passivo habeo, quod varias habet significationes, quemadmodum & verbum a quo descendit. Plin. lib. 16. cap. 34. Ut mirum sit, nullum honorem habitum ei. Interdum idem est quod affectus. Terent. in Heaut. Imò, ut patrem tuum vidi esse habitum, diu etiam duras dabit, & Aliquando idem quod existimatus. Caes. 7. belli. Gall. Hic summo in Arvernibus natus loco & magor habitus autotitatus. A participio nomen Ha-

bilius atque habitior comparativus est, obesse Plautus in Epid. Cospolentus hercle, atque habitior est, pinguior Terent. in Eynuch. Siqua habitior paulo, pugilem esse aper, deducunt ebum. Habilius inus, pinguisimus. Gell. lib. 2. Equum omnia insignis & male habitum, sed equitem ejus uberumum & habitissimum viderunt. Habilius, us, m. q. Qualitas, & forma est corporis, & cuiusque rei. [מחבילי מחבילי] *habilius*. Gal. *Habitus*, *habitus*, *habitus*. Gal. *Con*. *namque*, *port*, *et* *lat*, *dispositio*, *qualitas*. Ita. *Habitus*, *qualitas*, *forma*. Ger. *Ein* *weiss* *gestalt* *gattung*; *item*, *ein* *betreffend*. Belg. *Ein* *gestalt*. Hil. *Habitus*, *qualitas*. Pol. *Kyral* *e*, *poljanie*. Vng. *Alapa*, *forma*, *alapa*. Ang. *habitus*, *qualitas*, *dispositio*. Plaut. *Qualis* *habitus* *oris*. Col. lib. 1. *Vinea* *non* *se* *altos* *&* *la* *ceteros* *exiguos* *nam* *is* *habitus* *folius* *magis* *aptus*. Virg. lib. 1. *Georg.* *cal* *tus* *que*, *habitus* *que* *locorum*. Accipitur etiam pro culta corporis, vestiumque ornatu. Vnde habitus scelerum, habitus militaris dicitur. Plautus: Quis habitus iste tam prolixus? Plautus: Quis ad nos lugubri habitu venerat, & capillam soluto. Habitus, *habitus*: hoc est, promptitudo frequentibus actibus agendi comparata. A Philosophis definitur, aliquid rei live in animo, live in corpore natura conceptam, sed ubi est roborata & plenam perfectionem esse. Habitus item vocant medici constantem corporis constitutionem, & solutu difficilem, ex proba improbae similitudine particularum temperamentum, instrumentaliumque conformatione nascentem. Vnde bonum corporis habitum (*habitus* *firmam* *sanitatem* appellat, omnibus corporis particulis probe adiones suas obtemperans. Rursus malum corporis habitum (*habitus*) appellat constitutionem corporis in morbo proclivem, valetudinemque infirmam ex similitudine partium intemperie, vel improba instrumentalium proventem conformatione. Habitus, *habitus*, f. t. Corporis habitus, corporis confirmatio, quam vulgo vocant *Complectio*. [Habitus, *habitus*, *habitus*. Gal. *Habitus*, *habitus*, *habitus*. Ital. *Habitudine*, *complectio*. German. *Du* *gestalt* *und* *notur* *des* *leibs*. Hispan. *Disposicion* *de* *corpo*, *habitud*. Polon. *Przyrodzenie* *czel* *czel* *a*. Vng. *Alapa*, *forma*, *Alapa*. Ang. *The* *state*, *plight*, *or* *lyking* *of* *the* *body*.] Libro 4. ad Heren. Natus corporis bonam habitudinem tumor imitatur saepe, na gravis oratio saepe imperitiam videtur ea quae turget & inflata est. Terent. in Eynuch. Qui color, nitor, vestitus quae habitudo est corporis? Habilius, le, om. t. Quod est aptum, conveniens, accommodatum. [מחבילי מחבילי] *habilius*. Gal. *Habitus*, *habitus*, *habitus*. Gal. *Habitus*, *habitus*, *habitus*. Ital. *Habitus*, *habitus*, *habitus*. German. *Du* *gestalt* *und* *notur* *des* *leibs*. Hispan. *Disposicion* *de* *corpo*, *habitud*. Polon. *Przyrodzenie* *czel* *czel* *a*. Vng. *Alapa*, *forma*, *Alapa*. Ang. *The* *state*, *plight*, *or* *lyking* *of* *the* *body*.] Libro 4. ad Heren. Natus corporis bonam habitudinem tumor imitatur saepe, na gravis oratio saepe imperitiam videtur ea quae turget & inflata est. Terent. in Eynuch. Qui color, nitor, vestitus quae habitudo est corporis? Habilius, *habitus*, pen. cor. A dverb. apte, commo de. [מחבילי מחבילי] *habilius*. Gal. *Habitus*, *habitus*, *habitus*. Ital. *Habitus*, *habitus*, *habitus*. German. *Du* *gestalt* *und* *notur* *des* *leibs*. Hispan. *Disposicion* *de* *corpo*, *habitud*. Polon. *Przyrodzenie* *czel* *czel* *a*. Vng. *Alapa*, *forma*, *Alapa*. Ang. *The* *state*, *plight*, *or* *lyking* *of* *the* *body*.] Cic. de Legib. 3. Omitto opportunitates, habilitatesque reliqui corporis, moderationem vocis, orationis vim, &c. Habito, *habito*, pen. corr. n. p. frequentativu est ab Habeo [מחבילי מחבילי] *habitus*. Gall. *Habitus*, *habitus*, *habitus*. Ital. *Habitus*, *habitus*, *habitus*. German. *Du* *gestalt* *und* *notur* *des* *leibs*. Hispan. *Disposicion* *de* *corpo*, *habitud*. Polon. *Przyrodzenie* *czel* *czel* *a*. Vng. *Alapa*, *forma*, *Alapa*. Ang. *The* *state*, *plight*, *or* *lyking* *of* *the* *body*.] Aliquando, ut verbum Habeo, adiungitur accusativo Virg. Elog. 2: Atque humiles habitare casas, Terent. in And. In hac habitasse placet dictum est Chrysidem. Huius passivum in tertia persona protulit Virg. lib. 3: Effuge, cuncta malis habitantur moena Gracia. Inter habitare autem & commorari hoc interest, quod hoc licet ad exiguum tempus, sed verò ad longius tempus spatium; quanquam haec differentia saepe confunditur. Habitare etiam antiqui acceperunt pro frequenter vel passim habere. Varro li. 16. Reus divinit ut citat Nonius: Hoc modo antiquos secundis rebus comas habitasse.

habuisse & tecum habita, proverbii speciem habet, pro domi-
na habita, & tuo te pede metire. Perlius Satyr. 4. Tecum habi-
ta, ut notis quam sit tibi curta supellex. Hoc est, domi tuae vi-
vito, ut intelligas quam tenuis sit tua fortuna. Tractum vide-
tur ab aulicis, quibus, quod alienis opibus, ut suis intumescant,
domi nihil est miserius.

Habitaculum, n. f. & habitatio, Pro domo, & loco quem habi-
tamus. [Habitaculum] habitatione, maison à demorer. Ital. Stanza el loco da habi-
tatione. German. Wohnung; behausung. Hispan. Morada. Polon.
Mieszkanie. Vngar. Lakas hely. Ang. A dwelling place. Cic. Mem-
moro. Peto à te ut ei de habitacione accommodes. Colum. lib.
2. Villico iuxta januam fiat habitatio.

Habitabilis, Quod habitari potest. [Habitabilis] habitabile, habitable. Gall. Habitable, qui on peut habiter. Ital. Che si può habitare. Ger.
Wohnhaft; dymn eynwohnen tan. Hisp. Lo que se puede habitar.
Pol. Ci iadly. Vn. Lakhaty. Ang. That may be dwelled in. Cic. 1. Tusc. Tum & habitabiles regiones, & iustum omni-
um.

Habitator, Pro incolae. [Habitator] habitator, habitant. Ital.
Moratore. Germ. Ein eynwohner. Hisp. Morador. Pol. Obywatel.
Vng. Lakas. Ang. He which dwelleth in a place. Cic. ad Qu. Frat.
lib. 2. Tuam domi in Caria mundi habitatores Lamia con-
duxerunt. Lucan. lib. 1. Rarus & antiquus habitator in urbi-
bus erat Hesperia.

Habiola, sive Hiabiola. Vide in dictione LVFVS.

Hic advenit, motus per locum. [Hic advenit] advenit, advenit. Gall. Par ti, par ti.
Ital. Per qua, di qua. Ger. Hic advenit. Hisp. A qui donde
y elley. Pol. Stan iady. Vngar. Erre, erre. Angl. By this place or
way. Terent. Eunuuch. Ite hac vos omnes.

Hic tenuis, pen. cor. Ex hac, & tenuis compositum id est quod ad
hanc usque locum, ad hanc usque rem: non enim de tempore dici-
tur unquam, quia in te etiam doctos video errasse. [Hic tenuis] hic
tenuis, tenuis, tenuis. Gall. Tenuis. Ital. Fin
qui, fine à qui. Ger. Dünne, dünn. Belg. Tenue, toe. Hispan.
Delgado. Pol. A potat. Vng. Edény. Ang. Thin, thin. Plin. in
Paneg. Hactenus ille, parcius fortasse quam decuit optimum
principem. Cicero. de Amic. Hactenus mihi videor de amicitia
quod sentirem, possimè dixisse. Aliquando ponitur pro ita,
ad eod, sive in tantum, augendi particula. Suet. in Neron. Cetera
quoque tempore interpellatus, tumultuosioribus licetis hactenus
excanduit, ut malis, qui defecissent minaret. Hactenus &
adhuc eoque continuationem significant. Sed in hoc differunt,
quod hactenus de re semper usurpatur, adhuc de tempore. Non
enim reddè dixeris, Hactenus ita feci, sed adhuc ita feci.

Hadrobolum, n. pen. prod. adrobolum, Bdelii genus est nigrum,
& in ossa convolutum, nascens in Arabia, India, Media, & Baby-
lone, quod in sacris vino perfundi solebat, ut esset odoratus.
Dicitur hadrobolum, à glibarum crassitudine. Nam à glibe Græci
crassum & plenum appellant. Vide Plin. lib. 12. c. 7. & Diosc. lib. 1.

Hadrosphærum, adrosphærum, Nardi genus, à folii amplitudi-
ne ita dictum, quemadmodum aliud genus minimo folio mi-
crospheum: & rursus aliud quod medio est folio, Mesosphæ-
rum est appellatum. Autor Plin. lib. 12. cap. 11.

Hæc forminum. Vide Hic, hæc, hoc.

Hædus, d. m. s. sive ut alii scribunt hædus, Est ferax capre. [Hædus] hædus, hædus. Gall. Va chevreaux. Ital. Capretto. Ger. Ein Geyss.
Hisp. Cabrito. Vn. de cabra à cabron. Pol. Kozel. Vn. Góbdlye.
Angl. A kidde. Qui per æ diphthongum scribunt, videri vo-
lunt dictum esse hædum dicitur hædus: hoc est, à testiculis. Alii
verò qui per æ scribunt, à lingua Sabina ejus originem petunt.
Illi enim hædum dicebant, quod Romani dicitur scærum. Virg. 1.
Aeol. Sic canibus carulos similes, sic matribus hædos. Ovid.
13. Metam. tenero lascivior hædo.

Hædillus, hædillus, & hædiculus, diminutiya. [Hædillus] hædillus, hædillus. Gall. Petit
chevreau. Ital. Picciolo capretto. Ger. Ein Geyss. Hisp. Pequeno ca-
brito. Pol. Kozel ek. Vng. Góbdlye. Ang. A little kidde. Plaut.
in Afin. Dic igitur me tuum pascetulum, gailinam, coturnicem,
agnellum, hædillum. Iuven. Satyr. 11: Tiburtino veniet pin-
guissimus agro Hædulus.

Hædinus, a. um, Quod est ab hædus. [Hædinus] hædinus, hædinus. Gall. De chevreaux.
Ital. Cosa di capretto. Ger. Geyss. Hisp. Cosa de capretto.
Polon. Kozel. Vng. Góbdlye. Ang. Of a kidde. Cicero pro
Muræna: Atque ille homo eruditissimus, ac Stoicus, stravit
pelluculis hædinus lectulos Punicanos.

Hædillus, Sunt hædorum stabula. [Hædillus] hædillus, hædillus. Gall. Stable à chev-
reaux. Ital. Le stalle de capretti. Ger. Ein Geyss. Hisp. Estable de
cabritos. Pol. Kozarnia. Vn. Góbdlye. Ang. A little kidde. qua ratione eum dicunt ovilia, quod in
his ea animalia continentur. Hor. 1. Carm. Ode 17. Nec visides
mentit colubros, Nec Martialis hædilia supos. Vbi Acron, hæ-
dilia, septa hædorum per continentia, id est quod continet. Ovid. 13. Metam.
Hædulus, uva insignes sunt colore inter purpureas nigresque
ædulo sepius variante, & ob id variantæ appellata, sive variæ.

Hæmagogon, Pæonia, apud Diosc. lib. 3. cap. 158.

Hæmachates, hæmachates, Gemma ex achata generibus, san-
guinei coloris. Plin. lib. 37. cap. 10.

Hæmatinon, hæmatinon, Pol. Czerwony skel. Vn. Verris wey. Vitri genus totum rubens, non pellucidum, ex quo escaria va-
sa veteres cõficiabant. Dicitur hæmatinon, quasi sanguineum,
quod sanguinis colorem referret. Plin. lib. 36. cap. 25. fit & rin-
duræ genere obsidianum, ad escaria vasa, & totum rubens vi-
trum, atque non translucent, hæmatinon appellatum.

Hæmatites, hæmatites, pe. prod. hæmatites. Ger. Ein Blutstein. Lapis est
durissimus, robore adeo saturo, ut niger videatur, cõti tamen
atritus, rubedinè manifestà ostendit, sanguinis coloris simili-
mam. Quatuor ferè enumerant hæmatitæ differentie, duritie
tantum distinctæ, & colore magis, minusve nigricate. Optimus
tamè est, teste Dioscoride, græsiabilis est, & in quædam quasi sili-
ca potest secari. Nomen habet hæm hæm hæm: hoc est, sanguine:
vel quod totus cõcreto sanguinis similis sit, vel quod coti madeta
sit attritus, facultate habeat siliædi sanguinis. Vide Galen. 1. 9.
simp. medic. Diosc. de materia medic. l. 3. & Plin. lib. 36. ca. 16.

Hæmatopodes, hæmatopodes, Aves Aegypto peculiares, mu-
scis præcipue vescentes, tenuisque insulentes digitis. Hæma-
topodes dicitur à sanguineo crurum colore. Habent enim
crura prælonga, eaque rubentia, teste Plin. lib. 10. cap. 46. &
47. Quamquam ibi in omnibus ferè exemplaribus, corrupte,
ut arbitror, pro hæmatopodè, himantopodem legitimus, quod
Latine lonpedem interpretari possumus, quo nomine qui-
dam Aethiopiæ populi commemorantur à Plin. lib. 4. cap. 8.

Hæmorrhagia, hæmorrhagia, s. p. Est copiosus, immoderatusque sanguinis
effluxus. [Hæmorrhagia] hæmorrhagia, hæmorrhagia. Gall. Flux de sang.
Ital. Fluxo di sangue. German. Ausstritung; anstus des bluts. Hispan. El flujo de san-
gre. Polon. Krwawota. Vng. Vés folyás. Ang. A fluxe of bladd. Fit autem, teste Galen. lib. de Symp. differ. tribus ferè modis,
ex valorum videlicet ruptura, vel ex erosionè eorumdem, vel
ex nimia appetitione orificiorum in venis. Nonnunquam ex ni-
mia sanguinis tenuitate, quum videlicet sanguis magnam co-
piam ferosi humoris habet admistam.

Hæmorrhœis, hæmorrhœis, pen. cor. hæmorrhœis. Vng. Kígy az kímek marása
vian emberek, minden testben vesely. Ang. A kind of peisonous
serpent. Serpentis pelifici genus est, cujus mori sanguis om-
nis effluit e corpore, unde & nomen habet. hæm enim sangui-
nè significat & hæm fluxus. Lucan. 1. 9. Imprecit dætes hæmor-
rhœis aspera Tullo. Dicitur etià Hæmorrhœia. Plin. lib. 33. cap.
117. Multum serpentibus adversatur maxime hæmorrhœis &
salamandra. Est etiam hæmorrhœis [Hæmorrhœis] hæmorrhœis.
Gall. Hemorrhoides, flux de sang, en sang. Ital. Il male chiamato morice quando si va sangue. German. Blut
so da teump auf dem aben hunden am after. Hispan. Fluxo del
sangre, el almorrana de sangre. Polon. Krwawota z kłose pacholij
kierba pakuje. Vng. Vés folyás. Ang. A disease in the fundament
called hemorrhoids or piles. genus morbi, quod intra sedem na-
scitur, immaturis mori specie, quum ora venarum juxta anum,
tanquam ex quibusdam capitulis surgent, & sanguinem fun-
duat: quod & in ore vulvæ feminarum incidere consuevit.
Vide plura apud Celsum lib. 6. cap. de Hæmorrh.

Hæmorrhæis, Necton, apud Diosc. lib. 4. cap. 83.

Hærbæ, Vide HERBÆ.

Hæreditas, Vide HÆRRES.

Hæreo, hæreo, n. f. Ad hæreo, rei alicui infideo & conjunctus
sum. [Hæreo] hæreo, hæreo. Gall. Truie
contre, haerere, être en un lieu. Ital. Esser strettamente congiunto
o unito. Ger. Hangen, hängen. Belg. Antieven. Hisp. Allegar, a
alguna cosa. Pol. Przylgnac, wiazac, on, z wiazac, on. Vng. Hoza ra-
gaszkodom, maradok. Ang. To cleave or stick. Virgil. 2. Aeneid.
Hærent parietibus scæla. Et quoniam qui in aliqua re dubi-
tant, non moventur, id eoque hærent, ac suspensi esse videntur:
factum est ut hærente aliquando ponatur pro dubitare & unci-
pitum esse. [Hæreo] hæreo, hæreo. Gall. Dubiter.
Ital. Dubitare. Ger. In zweiffel hangen. Belg. Twiſfen. Hisp.
Dudar. Pol. Wapnie. Terent. in Eunuuch. Hæreo, quid faciam.
Cic. in Antonium: Hærebat nebulo, quod se verteret non habebat.
Quandoque simpliciter est, manere, vel insidere. Terent.
in Hecyr. In te hæret omnis culpa. Virgil. lib. 4. Multa vni vi-
tus animo multusque recurat Gentis honos: hæret insisti pe-
tore vulnus. Huius verbi composita sunt, Adhæreo, Cohæ-
reo, Inhæreo, de quibus suis locis.

Hæsto, hæsto, pen. cor. hæsto, hæsto, hæsto. Idem idem & mul-
tum hæreo, & progredi non possum. [Hæsto] hæsto, hæsto. Gall. S'accolter, attaché, arrêté. Ital. Accollersi.
German. Hinstehen, bestanden sein. Hisp. Mucha allegarse. Polon.
Popillam, wiazac. Vngar. Maradok, ke hábam, énem mehe,
tök bome. Angl. To stick to double. Terent. in Phormione:
In eodem luto hæstas. Vbi hæstare in eodem luto, proverbialiter
dictum est pro ita implicatum esse alicui negotio, ut
te commode explicare non possis. Tractum à viatoribus, qui
T 5 funulat.

simulatque in lorum inciderint, quum alterum pedem conatur educere, altero altius immerguntur. Aptissime autem competunt in eos qui veritatem faciunt. Nam illi mutant quidem creditorem, xre tamen alieno se non liberant. Accipitur etiam hæsitare pro dubitare, & sese explicare non posse. [*וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Gall. *Hesiter, douter*. Ital. *Dubitare*. Ger. *Zweifeln*. Hispan. *Dudar*. Pol. *Wapiec*. Vngar. *Kétköddm*. Angl. *To doubt, to stagger in speaking*.] Cicero 2. de Finibus: Aperiendum est igitur quid sit voluptas: quam si explicavisset, non tam hæsitaret. Item 2. de Orat. Carbo hæsitans in majorum institutis, rudis in jure civili. Idem 3. Acad. Dubitant, hæsitant. Idem in Cæcil. Quum hæsitaret, quum cunctaretur, quæsi quid dubitaret proficisci eò, quò jam pridem parat. Hæsitare lingua, est titubare. Idem 2. de Orat. Idem lingua hæsitans, & voce absonus. Hæsitantia verba, apud eunem pro Domino sua.

Hæsitatio, omis, f. Dubitatio, cunctatio, & perplexitas. [*וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Gall. *Hesiter, douter*. Ital. *Dubitatio, dubie*. Ger. *Zweifeln*. Hispan. *Duda*. Pol. *Wapiec*. Vngar. *Kétköddm*. Angl. *To doubt, to stagger*.] Cic. Appio Pulchro: Noli ignorere hæsitantiam meam. Accipitur & pro titubatione, & linguæ hæsitantia, *וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Idem lib. 2. de Orat. Qui timor quæ dubitatio quantæ hæsitatio, tractusque verborum?

Hæsitator, oris, m. Cûctator, & dubitator. [*וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Gall. *Qui douter, qui hésiter*. Ital. *Dubitatore, dimoratore*. German. *Ein Zweifler*: dei in einer Sache bestanden ist und nicht wagt wo auf. Hispan. *El que mucho duda*. Pol. *Wapciacy*. Vngar. *Kétköddm*. Angl. *That doubts*.] Plin. in Epistol. Sum ipse in edendo hæsitator, tu tamen eam quoque cunctationem hæditatemque vicisti.

Hæsitatio f. x. f. p. Hæsitatio, titubatio, halbuties, & difficultas explicandi quod sentias. [*וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Gall. *Doute, arrêter qu'on ne peut passer*. Ital. *Uso dubitare*. German. *Zweifeln, ängstlich, schwach*. Hispan. *Obra de dudar*. Polon. *Zawzięcie, waniecie*. Vngar. *Kétköddm*. Angl. *A doubting, staggering in utterance*.] Cic. 3. Philipp. Qui propter hæsitantiam linguæ, stuporemque cordis, cognomen ex contumelia traxerit.

Hæres, dis, com. t. Qui defuncto succedit in jus universum quod habebat: ab hæreo, quòd qui hæres est, hæret: hoc est, proximus est illi cuius est hæres. [*וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Gall. *Heritier, successeur, hoir*. Ital. *Herede, successore*. German. *Ein Erbe*. Belg. *Ein Erfgemam*. Hisp. *Heredero*. Pol. *Dziedzic*. Vng. *örökös*. Angl. *An heir*.] Quidam hoc nomen ab herus derivant, & per simplex et scindendum putant, quòd dominus fiat honoru que ad eum perveniunt. Hæres enim apud veteres (autore Festo) dominus dicebatur. Id quod Iustinianus comprobatur in tit. de hæred. qual. & differ. Pro herede, *inquas*, gerere est, pro domino gerere. Veteres enim hæredes dominos appellabant. Exemplum extat apud Plautum in Menæhemis, ubi Menæhemum peregrinum de palla loquẽtem faciendum, potavi, abstuli hæc, cuius heres nunquam erit post hæc diem. Horat. lib. 2. Serm. Sat. 7. ut hæres lam circum loculos, vel claveis, letus, ovansque, Curreret. Ovid. 6. Metamorph. - & avici nominis hæres Tapialus. Cic. pro Quintio: Hæredem testamento reliquit hunc P. Quintium. Id. m. pro Cluentio: Aviam tuam Dieneam, cui tu es hæres. & Secundus hæres dicitur qui heredi instituto substituitur, ut inquit Boetius in Comment. in Top. Ciceronis, ea lege, ut si prior hæreditatem non adeat, devolvatur ad secundum. Cicero pro Cluentio: Memoria teneo, Milesiam quandam mulierem, quum essem in Asia, quòd ab hæredibus secundis accepta pecunia partum sibi ipsa medicamentis abegisset, rei capitalis esse damnatam. Idem 1. de Invent. Qui patris pupilli hæredes secundi sunt. & Hæredes arboris, pro surculis & ramis. Plin. lib. 16. cap. 37. Cælixque densis in numero hærede profunt. & Hinc composita, Cohæres & Exhæres, de quibus supra.

Hæreditas, is, f. Successio est in universum jus quod defunctus habebat tempore mortis. [*וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Gall. *Heritage, héritie, succession aux biens du testateur*. Ital. *Heredita, successione*. Germ. *Ein Erbschaft*. Belg. *Ein Erftent*. Hisp. *Hereditad*. Pol. *Dziedzic*. Vngar. *örökös*. Angl. *Heritage, a succeeding in lands or other goods*.] Et apud antiquos dividebatur in duodecim uncias, quæ aliis nomine continentur. Plaut. Truc. Verum nunc si qua mihi obierit hæreditas magna atque luculenta. Cicero. 1. Offic. Optima autem hæreditas à patribus traditur liberis omniq; patrimonio præstantior, gloria vitutis, rerumque gestarum.

Hæreditium, hæredii, n. s. Patrium prædium, quod nobis hereditate venit. [*וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Gall. *Un heritage*. Ital. *Heredita*. Ger. *Ein Erbgut*. Hisp. *La hereditad*. Pol. *Dobro dziedzic*. Vng. *örökös, örökösbõd*. Angl. *A piece of ground fallen by heritage*.] Var. de Rust. lib. 1. cap. 10: Quantum attinet ad antiquos nostros, ante bellum Punicu pendebant bina jugera, quor: à Romulo primu

divisa ferebant: ut vitium: quæ quod heredem sequerentur, hæredium appellatur. Plin. lib. 19. cap. 4: In duodecim tabulis legum nostrarum nusquam nominatur: villa, semper in significatio: ne ea horum in docti verò hæredium.

Hæredidolum, oli, n. s. cum accetu in antep. significat parvum hæredium: hoc est, parvum prædium, quod nobis hæreditate venit. [*וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Gall. *Un petit héritier*. Ital. *Piccola heredita*. Ger. *Ein Erbgut*. Hisp. *Pequeña hereditad*. Polon. *Dziedzicyna*. Vng. *örökös, örökösbõd*. Angl. *A little piece heritage*.] Col. in Præf. lib. 1: Ex qua Cincinnatus obfessi Consulibus & exercitus liberator, ab aratro vocatus ad Diæturam venerit, rursus fascibus depositus, quos festinatus victor reddiderat quàm sumptus imperator, ad eundem juvenicos, & quatuor jugerū avitum hæredidolum redierit. Quo in loco hæredidolum avitum vocat parvum prædium à majoribus relictum, & veluti per manus traditum.

Hæredidprect, iz, pen. corr. com. p. Qui blanditiis, muneriis, & aliis hujusmodi artibus captat gratiam senum & viduarum, ut ab illis hæres institutur. [*וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Polon. *Dziedzicyna*. Vng. *örökös, örökösbõd*. Angl. *A piece heritage*.] Cic. 6. Ver. simul ceteris Chelidonis hereditarius ornamenti ponent. Hinc bona hereditaria, & Successio hereditaria. Morbos etiã hereditarios vocamus, qui parentu vitio nobis obtingunt. Vide Hæredias.

Hæresis, is, pen. cor. f. t. *Opinio infirma* in bono, & in malo, *sententia*. Ger. *Ein Meynung* / *si sey gut oder böß*: die ihm einer ewig: und derfeligkeit ist anhangt. Ital. *Opinio infirmata bona* & in mala parte, *setta, heresia*. Polon. *Miemylenie*. Vng. *örökös, örökösbõd*. Angl. *A sect*.] Græca dictio est, qua optio, vel electio, & sententia significatur ab opinione, quod significat eligo, volo, expendo. Unde sumitur pro opinione tenaci & confirmata de aliquo dogmate, & sententia, in qua persistimus, electa. Cicero in Paradoxis: Cato autem perfectus (mea sententia) Stoicus, & ex sentit, quæ non sanè probantur in vulgus, & in ea est hæres, quæ nullum sequitur florem orationis; neque dilatur argumentu, sed minutis interrogatiunculis, & quasi punctis quod proposuit efficit. & Hinc Diæretis, *diairetis*, divisio: *Aphectis*, *aphectis*, ablatio. Synæretis, *synæretis*, conjunctio.

Hæresis archa, Hæreticorum princeps. [Polon. *Wojewoda*. Vngar. *Erteke, rk fia, halangora*.] **Hæreticus**, est, proprie dicitur qui est alicujus opinionis, vel sectæ. Vnde à Theologis hæretici dicuntur, qui sectam aliquam diversam à vera religione aut instituunt, aut sectantur.

Hæresio, hæresis, Vide HÆREO.

Hærographi [*וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Pol. *synagoga*. Vngar. *Synagoga*.] Græcis dicuntur lingua facta, orthodoxorum omnium consensu in Sacra scriptura canonem recepta. Quomodo autem differat ab Apocryphis, vide in Decreto, dist. 13. cap. Sancta Romana Ecclesia.

Hærognis, Vide A G N V S.

Halobarches, [*וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Polon. *Zapiek*.] Latine salis prædium sonat. Erat autem is præcipuus honor apud Aegyptios, teste Josepho Antiq. lib. ultimo.

Halcyon, halcyonis, [*וְהוּא אֵינָהּ מְבִינָה*. Germ. *Ein Nestvogel*.] Polon. *Halcyon*. Vngar. *Halcyon*.] Avis est maritima, hyberno tempore in mari ova parit, pullosque suos educens, quo tempore summa est in mari tranquillitas, quâ Alcedonia Plautus appellavit. Fabulatur poëta Halcyonem Aeoli filiam, & Ceycis uxorem in hanc avem mutaram fuisse: Acolomq; hoc filie suæ postestati tribuere, ut quando illa pullis proteandis vacet, tandem summa in mari sit tranquillitas. Servius Ceycen Luciferi filiu fuisse tradit, & Halcyonem maritima qua quum prohibitus, isset ad consulendum Apollinem de statu regni, naufragio perit. Cujus cum corpus ad uxorem delatum fuisset, illa se præcipitavit in pelagus. Postea miseratione Tethyos & Luciferi, conversi sunt ambo in aves marinas quæ halcyones vocantur. Illud scindendum est, quòd de muliere dicitur, Hæc Halcyone in recto essent, quum de avibus, hic & hæc halcyon, hi & hæ halcyones. I hæ autem aves nidos faciunt in mari media hyeme: quibus diebus tanta est tranquillitas, ut nihil penitus in mari possit moveri. Inde etiam dies ipsi, Halcyonia nominantur. Hæc Servius. Dicitur autem sunt halcyones, *magis ei os ad mare*, quòd in mari ova pariant. Quòd sit, ut prima vocalis, si originem spectemus, asperda videatur. Eustathius tamen contra etym. rationem tenui spiritu notandam præcipit, adiecto etiam generali cuncto quo negat vocabulum ullum esse aspirandum, quòd in initio sumat ab *αλ*, subsequente *κ*.

metopium vocant, stillans in arenis, juxta Hammonis tem-
plum: unde & nomen sortitum est. Vide AMMONIACVM.
Hammonis cornu. Inter sacratissimas Acthiopix gemmas
habetur auri colore. Plin. lib. 37. cap. 10.
Hammonium. Colois genus vergentis in rusum. [Polon.
Hem. Vng. Hama.] Varr. de Re rust. lib. 3. cap. 2: Nunc ubi vi-
des hic citum, aut aurum nimium, aut hammonium? Num
aliquod emblema, aut lithostrotum? illic omnia conu-
ta. Sunt tamen qui in hoc loco malint legere Armenium.
Hamōtrahōnēs. Dicitur sunt vel piscatores, vel qui cadavera
traherent hamo. Nam ut est apud Suetonium, eorum qui sup-
plicio afficiebantur, cadavera, iussu principum unco sepe tra-
hebantur in locum, quem tum Gemonias scalas dicebant.
Hamūs, m. m. l. Significat, non catenam, ut hic ante scriptum
erat, sed exiguos annulos, ex quibus loricas & eiusmodi alia
confecta videmus. [ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall. Un ham, un
hamillon, trois ou quatre. Ital. Catena, hama. Ger. Ein taen, ring: it
ein jedes tramm esen / hantetig wie ein angel. Belg. Ein hactem.
Hisp. Anzelo para pescar a casa semeante. Pol. Cylonek Lancuch-
wy, wiska, hak. Vngar. Tsz kari karko, hal szeg horog. Angl. An
hook, a crooke, a caltrop. Virgil. lib. 3. Aeneid. Lorica conser-
tam hamis, autoque trilecem: hoc est, hamis aureis. Accipit-
tur etiam hamus pro unco ex quo piscatores escam suspen-
dunt ad capiendos pisces. Plaut. Stichus: Arundinem fert, spor-
tulamque & hamum piscarium. Ovid. de arte amandi: Calus
ubique valet: semper tibi pendeat hamus, Quo minime credis
gurgite, piscis erit. Idem epist. 13: Nunc volucris laqueo, nunc
piscem ducis hamo. Pixeret ab huius unci similitudine
hamus accipitur pro instrumento ferreo quo diuitum arce
numaria obsepuntur. Iuuenal. Satyr. 14: Dispositis praedives
hamis vigilare cohortem, Quo in loco hamus priorem corripit,
quem poëtae omnes producant: aut certe dicendum erit
literam in dictione P R A E D I V E S cum praecedente vo-
cali absumi, in qua sententia est Mancinellus. Hamus etiam
aliud instrumentum ferream significat, quo linum pectitur.
[Polon. szp. Vngar. Gorbos.] Plin. lib. 19. cap. 1: Et ipsa ta-
men pectitur ferreis hamis, donec omnis membrana decortice-
tur. Aureo piscari hamo dicuntur qui mediocri comodi-
cupidine ita grave sepe periculum ad eunt, ut maximatum
terum faciant iacturam. Commemoratur inter facete dicta
Octavii Casaris a Suetonio. Et enim nonnunquam ut piscis
hamum etiam ipsum secum auferat.
Hamūllā, n. diminiut. [ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall. Petit hamillon. Ital. Pic-
cola hama. German. Ein hättin. Hispan. Pequenno anzelo para
pescar. Polon. Halyk. Vng. Tszati ka, hargetika. Angl. A little
hook.] Hamulum Celsus vocat uncinum, qui chirurgi ptery-
gion ex oculo eximunt. Cell. lib. 3: Specillo auriculario pro-
trahendum est, aut hamulo retuso.
Hamūllā, um. Hamo instructum & munitum significat. [ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall. Petit hamillon, garni d'hamillon. Ital. Hamato, pieno di hama. German. Mit haden bewart / oder ge-
trumbt wie ein haden eder ein angel. Hispan. Cosa con anzelo.
Polon. Hakon polny. Vng. Tszati horog gal neg erdshibe. Angl.
Hooked or crooked.] Cicero 4. Acad. Hamatis, uncinatisque cor-
pusculis Hamata munera, quae ita dantur ut alia subinde dona
ad se alliciant. Plinius in Epist. Volo enim eum, qui sit vere
liberalis, tribuere patriae, propinquis, affinis, amicis: sed a-
micis dico pauperibus, non ut isti, qui lus potissimum donant,
qui donare maxime possunt. Hos ego vicitis hamatisque
muneribus non sua premere puto, sed aliena corrumpere. Sagitta
hamata. Ovid. 3. Trist. Eleg. 10: Pars cadit hamatis miserē
confixa sagittis. Vngues hamati. Ovid. 12. Metam. Hamatisq;
viri lantaverat unguibus ora.
Hamūllā, & hamatūle, penultima correpta, Quod ad hamum
pertinet: ut, Piscis hamatilis: id est, hamo captus. [ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall. D' hamillon, qui en prend avec un hamillon. Ital. Pertinente al hama, che si pesca con hama. German. Das zu dem Angel geh-
t. Hispan. Cosa perteneciente a tal anzelo / que se toma con ella.
Polon. Hakonaty. Vngar. Tszati horog gal, vala. Angl. Of an
hook, taken with a caltrop.] Plaut. in Rud. Post id hamatitem pi-
scem, saxatiliq; aggredimur, captamus cibum in mariis est,
hamo piscamur.
Hamūllā, Qui hamo ad piscandum utuntur. [ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall. Pe-
schiere avec hamillon, peschiere a la ligne. Ital. Colera che pigliano i
pisci con gli hama. German. Die fshet mit dem angel. Hispan. Pe-
scadores con los anzelos. Polon. Wokaribil' omiary. Vng. Horog-
szig. Angl. An angler, a fisher with the angle.] Plautus in Rud.
Salvete fures manum, conchitz atq; hamiotx, Famelica homi-
num natio. Varro: Cohortis coquorum atq; hamiotarum, au-
cupumq;. Sunt qui hic legendum putent amiotarum: & ita
etiam videtur exigere ratio carminis apud Plaut.
Hamo, as, ad p. Curvo: [ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall. Plier, fu-
er crochu en ficon d' hamillon. Ital. Piegate, torcere a guisa di hama.
Ger. Kramp wie ein angel. Hisp. Plegar, curvar. Pol. Nakrywiam.

Vn. Meg. horog. An. To home lyk an hook.] à quo Hamatus
curvatus, de quo supra. Hinc Adhamo, as, de quo suo loco.
Hanula, parva delubra, in quo loco ponitur aspiratio, quae
fanula. Vide in dictione HARIOLV3.
Hānum. Veteres pro sano usurpant, & hannulum, pro pa-
nibus barbatus. Vas parvum, & in latitudine porcedum,
& veluti pragnans, quo etiam aqua & vinum ferri ad uen-
sam solet. Invenitur & hānum in neutro genere.
Hāphē, f. p. āpā. Insperio pulveris, quo inspergebantur lūst-
antes, ubi ceromare illis fuissent, ut mutas pcedentes ad-
mitteret. Martial. lib. 7: & flavescit haphē. Nam pulvere pes-
sa lūstantium tempora quodammodo flavescēbant, lepra
patientibus similia. Plin. lib. 36. cap. 13, refert arenam tenuis-
simam ē Nilo peti solitam, ad debellanda corpora palaestra
diis. Haphē enim Græcē & tactum significat, & unctum, de
contrectationem in palaestra, & notas quibus lepra corpus
maculat. Iulius Pollux haphē accepit primam infestationem,
quoties vestes imbuuntur coloribus.
Hārā, x. f. p. Porcorum stabulum. [ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall. Sta-
ble à porceux. Ital. Stala da porci. German. Schweinstall. Ebo-
stall. Hispan. La puzila, apostamiento de porcos. Polon. Koz-
nik, wisko chleu. Vngar. Diszok. Angl. Puzil.] Donatus
Hārā in qua pecora includuntur. Plaut. Atr. vos Domitius
interea domi, at hārus in hārā, hāud xēdibus hābitis. Cicer. in
Pison. Ex hārā produēte, non ex schola. Ovid. 1. Epist. Tertius
immundē fidelis hārā. Colum. lib. 7: Diligens autem porcu-
tor frequenter suile convertat, & lepius hāras. Hārā stabu-
lum anserum. Varro de Re rust. lib. 3. cap. 10: Singulis ubi pa-
tiant faciendum hāras quadratas circum binos pedes & semi-
pedem. Sic apud Col. lib. 8. cap. 14.
Hārēnā. Harenarius, Hareola. Vide ARENA.
Haringuā, Apud pricos significabat hostium: quae inde dicitur
erat, quod ejus adhaerentia inspicerebantur. [Pol. Ofzra. Vng.
Altoz.] Autor Festus. Adonato autem haringa vocata ho-
stia ab hārā cui includitur.
Hārīōllūs, m. f. cum accentu in antepen. Futuro dēvinator.
[ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall. Divin. Ital. Profeta, indovino. Germ. Ein Wahrsager, wisszager. Hisp.
Adivino. Pol. Wrożytek. Vn. Idygod mendo. Angl. A fortune teller.]
Didius hāriolus quasi hāriolus, à hāris, vel à fando, sicut hāma-
la, quasi fanula: hoc est, parva fana: aspiratione (ut plerumque
fieri solet) pro f litera posita. Terent. in Phorm. Invidiosus
hāriolus. Cic. 1. de Divinat. Sibyllinorum versuum decem inter-
pretes diversos ex civitate esse voluerunt: ex quo generis
hāriolorum etiam & varum futurbundā praedictiones.
Hārīōllūs, x. f. p. [ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall. Divin. Ital. Donna che indovina. Ger. Ein Wahrsagen.
Hispan. La adivina. Polon. Wrożyka. Vng. Idivinlo szeg.
Angl. She that foeth sayeth.] Plaut. Cist. Hāriola es.
Hārīōllōr, atis, at, d. p. Divino, vaticinor. [ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall. Divin.
Ital. Profeta, indovino. Ger. Wahrsager, wisszager. Hisp.
Adivino. Pol. Wrożyk. Vng. Idivinlo szeg.
Angl. To esse or tell things to come.] Cicero de Divinat. Nec est
qui quibus causis hāriolantur, agnosco. Idem Atr. lib. 1: ap-
pāre igitur nosse Attice, non hāriolans ut illa, cuiusmo-
do credit, sed conjectura perspicacia, &c.
Hārīōllōr, f. t. Aētus ipse hāriolandi. [ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall. Divin.
Ital. Indovinamento. Ger. Wahrsagen. Hisp.
Divinacion por supersticion. Pol. Wrożyba. Vn. Idivinlo szeg.
Angl. Sooth saying.] Cic. 1. de Divinat. Superstitiose hāriolantes
Hārīmūllā, sic inquit Aētus, quidam ruzā semen vocant.
Serm. 8. cap. 47.
Hārīmōnā, pen. corr. Conventus, convenientia, concordia,
compositio. [ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall. Harmonie accordi de son differens.
Ital. Armonia, concordanza, concerto. German. Ein zusammen-
kunft, zusammen rufung, wo man singt. Hispan. Consonancia de la
musica. Polon. Zgoda w spiewaniu, w dźwięku a zgodne i
spiewanie. Vngar. Eke, egyvessz, a tokiel' anagy] harmoniya. Angl. Ho-
lodie, harmonie, sweetness of musick.] dicitur à hāris, quod est
gurgere. Musici harmoniam vocant inventionem, concentum-
que octorum in integros modos sine ulla offensione con-
sonantium. Cicero 1. Tuscul. Harmoniam autem ex interval-
lis sonorum nosse possumus: quorum varia compositio est
harmonias efficit plures. Quint. lib. 1. cap. 10: Nec illa modō
contenti dissimilium concordia, quam vocant harmoniam:
sonum quoque his modibus dederunt. Hæc etiam alio nomi-
ne dicitur symphonia. Est etiam HARMONIA, mulieris
propriū nomen, quo nomine Gelonis filia, Themistocles
appellata est, ab ægeō, coopto. Est præterea Harmonia,
Māris & Veneris filia, Cadmi uxor, cui Vulcanus pulchritu-
sed exitiale monile dedit, eō quod ex conjugis scultre no-
ser prognata. Reliqua vide in Onomast. in dictione C A D-
M V 5. & apud Ovid. lib. 4. Metamorph.
Hārīmōnā, cūs, a, um, Quod ad harmoniam attinet. [ἡμῶν ἀσπίδων ἀγύρα. Gall.

Gall. Harmonieux, accord. Ital. Tutto ciò che appartiene à musica. German. Das der zusammenstimmung oder dem wollauten zugehörig ist. Hispan. Cosa de aquella consonancia. Polon. Wspaniały precyzy. Vng. Agregh sighoz valo, harmonyához valo. Angl. That agreeth well in tone.] Plin. libr. 2. cap. 109: Harmonica ratio quæ cogit rerum naturam sibi ipsam congruere, addit hinc mentitur ita dia septem millia.

Harmostæ, Magistratus apud Lacedæmonios, qui efficiendis iudiciis, & reficiendis civitatibus præerant, à γάρμοςτος, quasi provinciarum constitutores. Bud. Annot.

Harmis, Spatium dentibus interlocutum. Harpax, ægæ: Avis est lani minoris specie. Plin. libr. 10. cap. 74: Dissident aquaticæ anates & gavis. Harpæ & Triocheæ accipiter. Rufus ibidem: Harpæ & milvus contra Triochin. Ex manu villosa, cui inimica pifex, latus, & brentus. ¶ Est & vulturis species. Vide vultur.

Harpactidion, sive (ut aliqua exemplaria habent) harpacticon apud Plin. libr. 35. cap. 16. genus est gummi, ita dictum à celestiate avellendi. apud Plin. 35.

Harpago, penultima producta, in gen. harpagonis, m. t. [ἀρπάγη, ἀρπάγος. Gall. Croc. harnet. Ital. Vnimo con che si legano le navi insieme nella guerra. German. Ein schiff bast Hispan. El eloque de la nave. Polon. Hak fufomyky. Vngar. Harpat vng. tseliya, æ. hais tactas mag fegiek. (Item) tseliya vng. fegid vas. Angl. The grapple of a sloop also a dragee to draw things out of a well or such lyk place.] Instrumentum est ferreum in sine aduncum, quo in navibus præliis naves apprehenduntur, & tanquam in continentem coguntur demicare: ita dictum à verbo Græco ἀρπάγω, quod est apprehendo, contipio, rapio. ¶ Est & aliud instrumentum hoc nomine, quo ea quæ in puteum, vel sinuum decidunt, extrahuntur. Cujus inventor traditur fuisse Anacharsis philosophus, teste Plin. libr. 7. cap. 36. ¶ Est etiam harpago instrumentum ferreum, quod à nonnullis canis vocatur, quo vasa vinaria constringuntur, ut commodius inducantur ceteri. Liv. libr. 10. usus est accusativo Græco harpagonas. Asserens (inquit) ferreo unco præfixi harpagonas vocant milites) ex Paniciis navibus injici in Romanas cæpti.

Harpago, æ. penultima producta, Rapio & tanquam harpagone subtraho. [ἄρπαγος ἀρπάγω. Gall. Arracher tirer & voler avec vu croc ou harnet. Ital. Rapire, rampinare. German. Herjhaben, derjachen / grappen. Hisp. Arrabatar. Pol. Haktem przyciagani. Vngar. Harpat vng. tseliya vng. Ang. To draw with a grapple or dragee.] Plaut. in Aulularia: Hei misero mihi, autum mihi inuis harpagatum est. Idem Bacchidibus: Nullus frugi esse potest homo, nisi qui bene & malè facere tenet: improbus cum improbus sit, harpago, furibus furctur quod queat.

Harpastum, [ἀρπαστος. Gall. Une haste, une griffe peletre à jouer. Ital. Hala dal calcio. German. Ein grosse Haken mit dem man tanzen trit Hispan. Instrumento era para arrabatar.] Genus est pileæ, grandioris pileæ paganica, minoris tamen quam follis: ita dictum ab ἀρπάγω verbo Græco, quod est rapio, eò quod plures projectum harpastum consentur arripere, & extra ludum limites ejicere. Nam hoc pileæ genus non repercutitur, sed quæ multi ludentes in duas partes divisi sunt, quisque annitur pilam arripere, & ad suos, qui post se sunt viciniore limites transmittere: quæque partis victoria est, quæ pilam extra limites ejecerit. Laboriosum ludi genus est, grandioribus que tantum convenias. Quam enim multi simul pilam arripere conantur, in terram se invicem prosternant, pulveremque & sudore infecti hævescunt. Matr. libr. 14: Seu lentum ceroma teris, tepidumque trigona. Sive harpasta manu pulverulenta rapis.

Harpax, gis, vel gos, m. t. [ἄρπαξ. Ger. Ein Spinnwirt. Polon. kuzyn. Vng. Gyanta.] A Syria vocatur dectrum, eò quod fellucas & paleas ad se rapiat: apud quos etiam mulieres verticillos ex electro conficere solent. Plin. libr. 37. cap. 2: In Syria quoque verticillos inde facere, & vocare harpaga: quia folia & paleas, vestiumque fimbrias rapiat.

Harpæ, ea, f. p. ensis est in summitate falcatus. [ἀρπᾶ. Gall. Vne foudre. Ital. Scimitarra. German. Ein Schwert. Hispan. Cuchillo de Mercurio como guadaña. Pol. szabla. Vng. Harpa szablya. Ang. A sword crooked at the point.] Tali ense Mercurius usus fertur in occidento Argo illo centoculo, & Perseus amputando Medusæ capite. Ovid. 5. Metam. Vertit in hunc Harpen madefactam cæde Medusæ. Luc. libr. 9: Et subitus præpes Cyllenida sustulit harpen.

Harundo & harundinetum, vide Arundo.

Harsipex, icis, m. t. [ἄρσιπες. Gall. Destin. Ital. Indovino, profeta. German. Ein Wahrsager auß den engewend den der geofferten Thieren. Hispan. Adovino. Pol. Wieszcyk wrogom przewkoniaj, szfarz wmieryschi. Vngar. Ibsendõ mudo. Angl. Diviner, a coniecture of things to come.] Qui haruspex id est, hostia inspectis futura prædicat. Terent. in Phorm. Haruspex vetuit ante brumâ aliquid novi Negotii incipere. Hunc locum exponens Donatus: Haruspex, inquit, ab haruga detri-

vat, quæ est hostia, ab hara, in qua concluditur & servatur. Melius cum aspiratione scribitur.

Harsipex, f. p. Divinatrix [ἄρσιπες. Gall. Destin. Ital. Indovinator, vudovina. Ger. Ein Wahrsager auß den engewend den der geofferten Thieren. Hispan. Adovina. Pol. Wieszcyk wrogom przewkoniaj, szfarz wmieryschi. Vngar. Ibsendõ mudo. Angl. Diviner, a coniecture of things to come.] Plaut. in Militæ: Da qui faciat, qui condat: da quod dem Quinquatribus, P. recantati- ei, collectrici, hariolæ, atque haruspice.

Harsipex, a, um, pen. prod. quod ad haruspiciam pertinet. [ἄρσιπες. Gall. Servant à deviner. Ital. Pertinente ad indovinare. Ger. Das zu diser tust des wahrsagers gehet. Hispan. Cosa perteneciente à devinar. Polon. Do przewkoniaj wmieryschi. Vngar. Ibsendõ mudo. Angl. That belongs to divination.] Vnde libri haruspici dicuntur qui de aruspiciâ hoc est, aruspicum ante præcepta tradunt. Cicero 1. de Divinat. Quod Hætufoorum declarant, & aruspiciâ, & fulguralis, & rituales libri: nostri etiam auguralis.

Harsipex, a, um, penultima producta, Est ars divinandi ex cæsis hostiarum extis. [ἄρσιπες. Gall. L'art de sçavoir pour deviner par la consideration des entrails les des bestes. Ital. L'arte d'indovinare. German. Die tust des wahrsagers auß der geschichtes ten Thieren engewend. Hispan. El arte de aquella dominacion. Pol. Wieszcyk wmieryschi szfarz wmieryschi. Vngar. Ibsendõ mudo. Angl. The art of scow saying by beholding the entrails of bestes.] Cic. 3. de Divin. Ut ordiar ab aruspiciâ, quam ego Republicæ causa communisq; religionis colendam censeo. Haruspiciam facere. Cic. ad Leptam: Quare dono animo sint & mei & tui familiares: neq; enim erat ferendum, quum qui hodie haruspiciam facerent, in Senatu Romæ legerentur, &c.

Harsipex, a, um, f. haruspiciâ, ars divinandi ex inspectione extorum. [ἄρσιπες. Gall. L'art de sçavoir par la consideration des entrails les des bestes. Ital. L'arte d'indovinare. German. Die tust des wahrsagers auß der geschichtes ten Thieren engewend. Hispan. El arte de aquella dominacion. Pol. Wieszcyk wmieryschi szfarz wmieryschi. Vngar. Ibsendõ mudo. Angl. The art of scow saying by beholding the entrails of bestes.] Cic. 3. de Divin. Ut ordiar ab aruspiciâ, quam ego Republicæ causa communisq; religionis colendam censeo. Haruspiciam facere. Cic. ad Leptam: Quare dono animo sint & mei & tui familiares: neq; enim erat ferendum, quum qui hodie haruspiciam facerent, in Senatu Romæ legerentur, &c.

Hasta, hæ, f. p. Est instrumentum, ex ligno terete, cuspide præsertata, qua milites in bello utuntur: hasta dicta, ut inquit Varro, quod stans ferri solet. Antiquius enim asta sine aspiratione scribebatur. [ἄρσιπες. Gall. Lance, pique, javeline. Ital. Hala, lancia. Germ. Ein Speiß. Hispan. Lanca. Polon. szpada kiego postolnie postolniana mur- wib, miecznia. Vngar. Kopja, darla. Ang. A pike or spear.] Cicero 2. de Finib. Evelli iussit cam, qua transitus erat, hastam. Plaut. Bacch. libi curia, ludâdo, hasta, disco, pugillatu, pila, Saliendo se exercebant. ¶ Hastam abjicere, est causæ diffidere, & contentionem relinquere. Cicero pro Muran. Videtne tu illum tristem, demissum? jacet, diffidit, abjecit hastas. Erasmus in Chiliadibus: Hasta subijcere bona alicujus, est ea publica auctione vendere, eique qui plurimum obtulerit, addicere. Solet enim hasta signi in auctionibus publicis: unde factum est ut hasta nonnunquam pro ipsa auctione ponatur. Cicero Philip. 8: Ita que hastam semper videre cupimus, qui nostris bonis imminet. Idem libro 15. Epistol. ad Cassium: Casarem putabant molisse laturum, verentem ne hasta refraxisset. Sub hasta subire, est veadî. Plautus in Mostel. Vel illi qui triumnum causa subeunt sub hasta. ¶ Primas jactare hastas, dixit Cicero 2. de Orat. pro velitari, quod ad Oratorem transfert, cujus dictio inuito debet esse levis & sedata: ut paulatim incandescat oratio. ¶ Ab hasta fit diminutivum Hastula, quod parvam hastam significat.

Hastarium, ii, n. f. Venditio auctionaria. [ἄρσιπες. Gall. Vente à l'encant. Ital. Vendita à l'incanto. German. Ver- gandung oder vertausung. Hispan. Almoneda. Polon. szop kiera na przkop iel wimolana. Vngar. koiya veiy. Angl. Open sale or parr sale.] Vnde Tertull. in Apologet. In hastario vecti- gales sumus.

Hastæ centumviriâ idcirco dicta, quod centumviri hasta in foro posita judicabant. Bud. in Annot. prior.

Hastati dicti sunt, qui primi in acie tum hastis constitui solebant. [ἄρσιπες. Gall. Piquiers. Ital. Con lancia à javeline. German. Speißtracht / mit Speissen bewaffnet. Hispan. Armados de lanca. Polon. Zolnowcy na ciele szpissami postolnicy. Vngar. Kopiasok. Angl. Pikemen.] Hastatus verò primus dicebatur, qui duas centurias: id est, ducentos milites ducebat in acie secunda, quem nunc Ducentarium vocant, ut Vegetius denotat. Varro de lingua Latina, libro 4: Hastati milites dicebantur, qui primi hastis pugnabant. Vide in dictione ANTEPILANVS.

Hastis, is, penultima producta, n. t. Dicitur quod ad hastæ formam factum est: hoc est, lignum teres, oblongum, cuiusmodi est hasta. [ἄρσιπες. Gall. Fait en forme de javeline, pique ou lance. Ital. Fatto à guisa d'halia. German. Das ist ein speiß gewacht ist: oder ein speißtracht. Hispan. Hastil d'halia pugnancia. Polon. Druzewca. Vngar. Kopja mozgyara szualtatat. Angl. A pike or long staff called a spear staff.] Cicero pro Rabit. Quam

Ang. *To waze flupide or dull.* Plin. lib. 28. cap. 7. Sed præter alia
 cerium est aciem in calnis toniforum hebetescere.
Hēbētūx, s. t. [*ἡβητός* mekēbōh. à *ἡβή* uenit. Gall. *Celle qui fait*
ébourner. Ital. *Che ofrena.* German. *Ein verdingterin.*
 Hispan. *La que haze ofrena.* Polon. *Cyemowiz cyniaca.* Vngar.
Tombita humuliflora. Angl. *That dulleth and maketh flupide.*] ut
 Hēbetatrix umbra, Plin. lib. 2. cap. 13.
Hēbiones, um. com. t. à veteribus pauperes dicuntur, à voce
 Hēbraica *ἡβῶν*.
Hēcathē, Emplastrum, Vide Celsum lib. 5. cap. 19.
Hēctombē, *ἡεκτόμω*, Sacrificii genus in quo ritus hic serua-
 batur, ut centena unius generis mactaretur victimæ: ut centū
 facti, centū hōes, &c. [Pol. *Ofiera, s. t. imoweteb wespina.*] Iul.
 Capitolinus: Tantum sane lætitiæ in Balbino, qui plus time-
 bat ut hecatomben faceret: quod tale sacrificium est. Centum
 aræ uno loco construntur ex cespitibus eas centum sues, vel
 centum oves mactantur. Iam si Imperatoris sacrificium sit,
 centum leones, centum aquilæ, &c. Huiusmodi animalia fe-
 nantur: quod quidem Græci quondam fecisse dicuntur, quum
 pestilentia laborarent. Dicta hecatombe à numero victimarum:
 vel à numero sacrificantium: quia centum Peloponnesi
 wbes id faciebant. Iuvenal. Sat. 13: Existunt, qui promittant
 hecatomben.
Hēctōmpēdōn, *ἡεκτόμωδων*, Templum erat apud Athenien-
 ses Minervæ dicatum, patens omni à latere pedes centum: unde
 & nomen accepisse existimant. Alio nomine Parthenon di-
 cebatur. Meminit huius templi Plutarchus in Pericle.
Hēctōmphonā, *ἡεκτόμωφωνα*, Sacra erant apud Mēssēnos
 celebrata solita, à centum hostium corde originem habentia.
 Meminit huius sacri Plutarchus in convivio septem sapientū.
Hēctōmpus, *ἡεκτόμωπος*, Vn. *Azki har gut el nyelt.*] no-
 men pſicis qui hamo devorato omnia interanea evomit, do-
 nechamū quoq; egerat. Dictus Hecatompus à centum pedū
 numero: unde & centipes à Latinis appellatur. Dicitur & scolo-
 pendrā, à terrestribus scolopendræ similitudine.
Hecaton, *ἡεκατόν*, Latine centum dicitur. Inde per composi-
 tionem deducitur Hecatontarchus.
Hēctōntarchūs, [*ἡεκατόνταρχος*. Polon. *Sotak.* Vngar.
szekel.] centum militibus præfectus, quem Latini Centu-
 rionem vocant.
Hēcti, (inquit Sipontinus) accipitur pro te minimi pretii, quasi
 hiera, ab hio verbo: quasi hiazus & ofcraatio. [Polon. *szamb-
 lik na chlebia.* Vngar. *Hozag, s. t. hozaba valo dolog.*] Alii pusulam
 dicunt, quæ in coquendo paxæ solet assurgere. Pomponius:
 Hie homo hēcti me facit, & multibidam vocat: id est, parvi
 me facit.
Hēctapales, *ἡεκταπάλεις*, id est, à sex palastis:
 Mensura est sex palmorum: hoc est, pedis unius cum dimidio.
 Nam *szakari* apud nos palmum significat.
Hēctelca, vel Hēctice, es, f. p. [*ἡεκτελική*. Gall. *Pierre etique.* Ital.
Monte fite. Ger. *Ein tart zōer.* Hisp. *Calcutera etica.* Polon.
Zimica koroniana. Vng. *Mindennapi hēctelca.* Ang. *An agne*
er fuer wherby she hadie a pynd lile and lile.] Febris genus cura-
 tu difficile, nisi adhuc nascenti occurratur, non in spiritibus, ut
 diaria: non in humoribus, ut periodica: sed in partibus solidis
 insidens, corpus que paulatim consumens. Dicta hēctica, *ἡεκ-
 τική*: hoc est, ab habitu: unde & febrem habitualem non-
 nulli appellant. Dux autem sunt hēcticæ differentie, quas
 vide apud Galenum lib. 1. de Different. feb. cap. 10.
Hēctrā, penultima correpta. [*ἡεκτρα*. Polon.
szukra. Vngar. *Napam.*] Latinis foetus, quem admodum
szukra, foetus: quo etiam nomine dicta est Terentii Comædia.
 Māle tamen videtur scribi cum aspiratione, quum *szukra* note-
 tur spiritu leni.
Hēdera, penult. com. f. p. Herba est perpetuū viens, que quum
 potest stare non possit, arboribus & muris adheret. [*ἡεδρα*.
 Gal. *Hiera, no liere.* Ital. *Holera, hēdera.* German. *Ebden.* Hisp.
La yedra. Pol. *szloz.* Vng. *Foly, bōrōtyán.* Ang. *Loie.*] Huius
 tria præcipua sunt genera. Quædam enim à baccharū albedine,
 candida dicitur. Altera nigra, quod baccas ferat subnigras, aut
 ceræ croceas, quæ & dionysia appellatur. Tertia, elix dicitur,
 fructum nullum gignens, sed albas habens viticulas, & folia
 parva, angulosa, & reliquis generibus multo concinniora.
 Virg. 7. *Aeglog.* Candidior cygnis, hēdera formosior alba. Vbi
 Servius: Alba hēdera: quia sunt & nigra hēdera: ut, aut hēde-
 ra pandunt vestigia nigra: & Dicta hēdera ab hærendo, quod
 hæreat semper, & sequatur quicquid proximum est: quamvis
 per diphthongum non scribatur: comipit enim primā syllabā.
 Virg. in Pharmaceutria: atque hanc sine tempora circum In-
 teri videntes hēderam tibi serpere lauros. Qujdam ab edo de-
 ducunt, quod parietes edat atque consumat. Fellus: Hēdera
 dicta, quod hæreat, vel quod edita peccat, vel quia id, cui adhe-
 rent, edat: quæ in tutela Liberi patris putabatur esse: quia, ut
 ille semper est juvenis, ita hæc semper viret.

Hēdētācūs, a, um, Quod ex hēdera est: [*ἡεδῆτακος*. Gall. *De liere*
re, ou fait d' hēre. Ital. *Di hēdera.* German. *Ebden; aus Ebden*
gemacht. Hispan. *Cofa de materia de yedra.* Pol. *szloz yedri.* Vng.
Borōtyánbal vala. Ang. *That is made of loie.*] Jur Corona hēdera-
 cea. Maecnia hēderacea. Cato cap. 1: Si volcs scire, in vinum a-
 qua addita sit necne, vasculum facito de materia hēderacea,
 &c. Hēderaceæ bacca. Colum. lib. 8. cap. 10: Item oleastri, &
 hēderaceæ bacca, nec minū arbuti.
Hēdētīgētā, [*ἡεδῆτιγῆτα*. Vng. *Borōtyan hēdētīgētā.*] Catul-
 lus de Berecyn. Vbi capita Menades vi faciunt hēderigeræ.
Hēdētālā herba, Ruta apud Diosc. lib. 3. cap. 451.
Hēdōnē, *ἡεδώνη*, Voluptas. Cic. Tusc. lib. 2.
Hēdrā, *ἡεδρα*, Sedes Latine dicitur, unde fit. Cathedra.
Hēdychrum, n. s. [*ἡεδυχρον*. Odoramētū genus est. Cicero 1.
 Tusc. Collōcemus in calcitra plumea, pſaltriam adducamus,
 hēdychrum incendamus, demus scutellam dulciculæ potio-
 nis. Victorius tamē in suis in Ciceronem annotationibus in-
 dicat, hēdychrum à medicis inter unguenta potius numerari,
 quā inter odorea: potatq; dictum à suavitate coloris, quem
 faciei illitum inducit. Sed in hoc loco ex Cicerone adducto,
 videtur potius accipi pro aromatis genere, quod igni accen-
 sum suavem reddit odorem.
Hēdōdium, Latine dicitur menta, ab odoris gratia. Vide
 Plin. lib. 24. cap. 15.
Hēdyōsmōs, [*ἡεδυοσμωσ*. Germ. *Münch.* Pol. *Mienka.* Vng.
Menta. Ang. *Mynt.*] Herba notissima, ab odoris suavitate ita
 dicta, quam Latini mentam vocant. Galen. lib. 6. Simplic. du-
 plicem facit mentam, hēdyōsmum, quam & mentam odora-
 tam appellat: alteram imodoratam, quā vocat calamintham.
 Meminit huius herbe & Plin. lib. 35. cap. 15.
Hēdyōnōs, *ἡεδυονος*, Intubi sylvestris genus est latiori-
 bus foliis, non erudum quidem alvum sistiticoctum verò ven-
 ticulum dissolutum altingit.
Hēdyōmātrā, [*ἡεδυοματρα*. Polon. *Sorkie, patrami.* Vngar. *Edci*
mekszpjam.] Græcè condimenta, sed proprie quæ dulcore
 constant: qualia sunt quæ *szokszpjam* Græci vocant.
Hēdyfarum, Semen Pelicanum. Actius Sermon. 12. cap. 44.
Hegaleos, (Quod ut depravatè scriptum, ita perperam huc re-
 larum erat) vide Aegaleos.
Hēgerētā, [*ἡεγερετα*. Polon. *szepi.* Vngar. *Fuget.*] Ab Athe-
 nensibus appellatus est fructus hie, quod inter fructus omnes
 antiquitatis principatum obtineret. Dicuntur enim Athenien-
 ses ante fruges inventas hieis victasse, quemadmodum Arca-
 der glandibus. Cæli Rhodig. Antiq. lect. lib. 11. cap. 9.
Hei, [*ἡει*. Gall. *Aa, helas.* Ital. *Oime.* German.
He, ah, ene. Hisp. *Aa.* Pol. *Aome, biada, auchi.* Vng. *ley.* Angl.
Ah, alic.] Interfectio dolentis, sive in gemiscentis. Virg. 2. *Acta.*
 Hei mihi qualis erat. Cicero: Hei mihi, non possum hoc sine
 lachrymis commemorare. Aspiratur natura, quod is animi af-
 fectus, aspiratione melius declaretur.
Helbunium, Distamnum apud Diosc. lib. 3. cap. 55.
Hēlysmā, [*ἡελυσμα*. Polon. *Tus albo brud na szwie.* Vngar.
Egy sziga, allya.] Est siconia argenti. Plin. lib. 33. cap. 6: Sconiam
 in argento Græci vocant hēlysmā.
Helcum, c. i. n. s. [*ἡελκωμ*. Germ. *Ein Koffstömmet oder tommet.*
 Pol. *Podpiestien.* Vng. *Szogy ham, (szogy) ryan yo ham.* Angl. *The*
hame or collar of an horse.] Dicitur instrumentum ante pectus
 equorū, & id genus animalium, ab armis: id est, humeris pen-
 dens, quod & molæ per machinulam innexæ versantur, & cur-
 ricula per temonem trahuntur: unde & nomen accepit: *ἡελκωμ*
 enim Græcè, traho Latine dicitur. Apul. lib. 9. Metamorph. De-
 festum alloqui me, helcio sparteo dimoto, nexu machinæ li-
 berum applicat præsepio. Et paulo post: Helcio tandem abso-
 lutus, refectuiq; securè redditus.
Hēliārī, m. f. [Ger. *Die ein Schiff ychen mit emi Schöder sonst*
andere. Pol. *Pobudziaci sic wrolocie szolne.* Vngar. *Hajo vonck.*]
 Qui in navi onera funibus moluntur, vel qui naves deducunt,
 subducuntve, ad officia invicem adhortantes, ut uno connisū
 pariter conspirantes, ad moliri universis viribus possint, quod
 singuli nequeunt. Hæc Budæus in prioribus Annotat. in Pan-
 dect. Martial. lib. 1: Qui nec rumpere nauticum celenlima, Nec
 clamor valet helcianorum.
Helea, *ἡελα* Aristoteli: Gazæ velia: Articulæ est canora, cujus
 multa species.
Hēlēnium, n. f. [*ἡελένιον*. Gall. *Enula campana, annee.* Ital. *Lellā,*
enola, enoa. German. *Wantrant.* Hispan. *Rais de ella.* Ang. *Ela-*
campane.] Herba quæ ex Helene lachrymis fingitur nata in
 Helene insula, in qua Paris illi primū obtrulit stuprum. Fave-
 re creditur formæ, & curam nutrice incorruptam, Venerem
 conciliare, & hilaritatem inducere in vino pota. Vide Plin. lib.
 21. cap. 10. Officinis *Enula campana*.
Hēlētā, *ἡελετα*, Maximum erat Athenis iudicium, cuius iudi-
 ces hēlētæ, *ἡελεται* dicebantur, *szokszpjam* *szokszpjam* *szokszpjam*
szokszpjam: hoc est, ab eo quod sub dio esset, & solis radiis verbe-
 raretur.

raretur. [Polon. Wielkie sals.] Vide plura de hac voce apud Pollucem & Aristophanis interpretem.

Helice, es, pen. corr. *Helix*, Græco nomine dicitur quæ à nobis *Vespa major*: *ἡλὶξ* hoc est, à circumvolutione dicta, quod diei noctisque spatio circum Polum Arcticum volvatur. [Vngar. *Helix* sicuti.] Ovid. 1. Tristium: Esse duas Arctos, quarum Cynosura notetur Sidonius, Helicen Graja carina notet. ¶ Fuit item Helice, oppidum Achæiæ proprie dictæ ad sinum Crissæum, maris impetu haustum. Plin. lib. 2. cap. 52: Pyrrham & Antissam circa Mæotim Pontus abstulit: Helicen & Buram in sinu Corinthio: quarum in alto vestigia apparent. Ovid. 15. Metam. Si quæras Helicen & Buram Acheidos urbes, Invenies sub aquis: & adhuc ostendere nautæ Inclinata silent cum incensibus oppida mersis.

Heliochrysolis, sive heliochrysum. [*ἡλιόχρυσος*. Pol. *Schrotne yele*.] Herba est, quam alio nomine chrysanthemum appellant, ramulis candidis, foliis subalbidis, abrotano similibus, corymbos habens nunquam marcescentes, in orbem dependentes, qui ad Solis repercussum aurei apparent. Plinius libro 21. cap. 25.

Helicætes, *ἡλικήτες*, Inaures sunt, sicut docet Iulius Pollux: quæ & helicæ dicuntur, à claviculis vitium, quas helicas vocant. [Vngar. *Arany percedék*.]

Helicocaminus, ni, penult. prod. [*ἡλικόκαμινος*. German. *En* est oder *Chemad* elegantis barba *geharnet* das es allethant der *Seam* nam huius imphab vund behatte.] Vaporarium quoddam solare in aprico loco situm, ad calorem Solis excipiendum. Vlpian. 1. Si arborem. ff. de Servit. urban. præd. Si arbor, inquit, in heliocamino, vel solario Solem adimat, dicendum erit, quia umbram fecit in loco cui Sol fuit necessarius, contra servitutem impositam fieri. Heliocaminus, inquit Budæus in prioribus Annot. in Pandect. ad verbum solaris fornax dici potest. Est autem solare vaporarium, in aprico situm, ad calorem Solis excipiendum, quo antiqui utebantur. Plin. in Epist. lib. 2. de dieta quadam loquens: In hac heliocaminus quidam, aliâ xistum, aliâ mare, utraque Solem: cubiculum autem valvis, cryptoporticum fenestra prospicit.

Heliophyton, Smilax. Diosc. lib. 4. cap. 145.

Helioptis, *ἡλιόπις*, Nomen herbe, eisdem cum heliotropio maiori inde dictæ, quod Solem aspiciat. [Vngar. *Katáng kara*.] Vide Martell. Virgil. in Diosc. lib. 4.

Heliosactis, bulbis apud Diosc. lib. 8. cap. 185.

Helioscopon, *ἡλιόσκοπον*, Quartum thymali genus est: foliis portulacæ, ramulis stantibus à radice quatuor aut quinque, rubentibus, semipedali altitudine, succi plenis. Nascit circa oppida, femine albo, columbis gratissimo, quod colligitur incipiente uva. Nomen accepit *ἡλιόσκοπος* hoc est, ab aspiciendo Sole: capita enim cū Sole circumagiunt. Ex Plin. l. 26. c. 3.

Helioselinon, (quod hic pro apii genere corrupte legebatur) rectius scripsit helioselinon. [Vngar. *Vize apium*.] Est autem helioselinon apii genus, sativo majus in paludibus, locisque humidis sponte proveniens: unde & nomen accepit. Nam *ἡλιό* Græcis paludem significat.

Heliostraphon, *ἡλιοστράφον*, Nomen herbe quæ alio nomine heliotropium majus appellatur, teste Plin. lib. 22. cap. 21. Dicitur heliostraphon *ἡλιόστράφον* hoc est, ab eo quod cū sole convertatur. [Polon. *Podroznik*.]

Heliotropium, pii, n. l. [*ἡλιότροπιον*. Gal. *Tornesol*, herbe au chancre. Ital. *Girasole*. Ger. *Sonnenwurz*. His. *Tornasol*. Pol. *Namrot*. Vng. *Katáng kara*, *napotaim furgo st*.] Herba solaris: dicta quod se cū sole circumagat, etiam nubilo die, ac nocte. Vatro: Nec minus admiranda quod sit in floribus, quos vocant heliotropia: ab eo quod Solis ortu manè spectat, & eius iter ita sequitur ad occasum, ut ad eum semper spectent. Plin. lib. 22. cap. 21. duo facit heliotropii genera: Majus in pinguibus tantum locis cultoque, solo nascens, quod & heliostraphon nominat: vulgò, ut creditur, *Canceris* appellatus. Et minus, ubique proveniens, quod & tricocon, & scorpionum appellat, quod semen habeat, caudam referens scorpionis. ¶ Est etiam heliotropium, gemmæ nomen, viridis quidem, sed sanguineis venis distinctæ. Causa nominis est, auctor Plin. libr. 37. cap. 10, quod in vas aquæ dejecta, radios solares accedentes in sanguinis colore mutare videt. Extra aquam aut speculi modo Solis imaginè reddit, ejusque eclipsin prodit, lunam subeuntem ostendens.

Helitris, pe. prod. *ἡλιτρίς*, Dioscoridi, squama eris decussa ex clavis ex Cyprio gre cōfectis: quæ subtilissimè est substantiæ, summamque desiccandi vim habet. Vide Galen. lib. 9. Simplicium.

Helix, icis, f. t. [*ἡλίξ*. Germ. *Stem Eddew*: oder *(wie etlich sagen)* *Arbbem*. Vngar. *Gydm mirtsekem borallian*.] Tertium hederæ genus nunquam fructum ferens, folia habens exigua, angulosa & concinniora, quam reliqua duo hederatum genera. Vide Plin. lib. 16. cap. 34. Dicta helix quod tenuibus sarmentis, veluti claviculis quibusdam arboribus fruticibusque circumvolvatur, *ἡλίξ* enim Græci claviculas appellant.

Hellanoctices, *ἡλληνοκτίτες*, Latine judex contaminis dicitur.

Helleborus, sive Helleborum. [*ἡλίβορος*. Dioscoridi. Ger. *Dieswur*. Pol. *Czarna timotyca*. Item, *bia a ciemnyca*. Vng. *Zispar*.] Herba est insignem purgandi vim habens, quam Latini veratrum appellant. Eius duo sunt genera, album quod vomitione causas morborum extrahit: & nigrum per alvum quicquid noxium est deiciens: alio nomine melampodium dicta à Melampode quodam (sive medico, sive pastor fuerit) qui pro Præti filias in furorè actas, tradidit perisallæ. Præcipuus hujus usus est in educendis noxiis humoribus, principis animæ facultatis sedem infestantibus: unde melancholicis & furiosis dari solet, & comitiali morbo laborantibus. Hinc factum est, ut quos cerebro minus sano esse velimus significare, Helleboro opus esse dicamus, aut Helleborum edere jubeamus. Plin. lib. 25. cap. 13: Efficacius helleborum ad vomitiones & ad hanc nigram extrahendam. Plaut. in Pseud. Helleborus hinc hanc nigrum opus est. Masculino genere usus est Virg. 3. Georg. helleborosque graves, nigrumque bitumem. Colum. lib. 10. Sed nigrum helleboros, & noxia galbana succo. Apuleius nomen hujus primam vocalem aspirandam putat, *erymon*, credo spectans: volunt enim helleborum dictum *μαγνὸν* & *ἡλίβορος*. Apud Dioscor. tamen, cæterosque Græcos, tenet *ἡλίβορος* constant scribitur. Vide ELLEBORVS.

Helleborosus, *ἡλίβορος*, Polon. *Ten klori nad miaz ciemnyca wzial*. Vng. *Zispar*.] Dicitur qui plus hellebori sumit, quam par fuit. Plaut. in Rud. Helleborosus sum. T. At ego cenat. Helleborum enim, si plus æquo sumatur, non modico periculum creat: si minus sumatur, magnam ægritudinè levare non potest. Unde stomachatur Perius in imperitos medicos, qui quomodo mitionis ignorarent, non dubitabant tamen rem tam ancipitem, & periculosam alex plenam, non sine gravi sumentium discrimine aggredi. Diluis, inquit, helleboros, certo compefere puncto Nescius examen: verat hoc nomen medendi. [Angl. *Beares foote*, an *heerbo fo calid*.]

Helminthoborana, Abrotanum sic dictum à vermibus: quia semen ejus vermes perimat. Barbarus in Coroll.

Heliops, *ἡλιόψ*, Piscis delicatissimi saporis, quem Theodorus à Latinis accipenserem appellari putavit. Cui tamen refragare Ovidii autoritas, qui heliopem Italix incognitum esse testatur, referent Plin. lib. 32. cap. ult.

Helorus, *ἡλόρος*, & *ἡλόρος* à longitudine nascit: est enim avis est ejus rostrum incurvum, longum, nigri coloris: ungues nigerrimi, pennæ fusæ, varix ac maculosa.

Helos, *ἡλός*, Pol. *Przygorzenie na slone*.] Vitium est: ex proliferare, & quædam quasi Solis infusio, quam Latini nomenclativum, alii fungum, quidam etiam patellam appellant.

Heluacæ, Genus ornamentum Lydiæ, dictum à colore boum, qui est heluus: hoc est, inter rufum & album. [Polon. *Wlos*.] Autor Festus.

Heluella, arum, f. p. Sunt olera minuta (ut inquit Festus) omniam helus, & helusa veteres dicebant, pro holus & holusa. [*ἡλιου* *ἡλιου* *ἡλιου* *ἡλιου*. Gall. *Minon* *beur*. Ital. *Herbette*. German. *Stichtete* *Kreuter*. Hispan. *Morula* *verde*. Polon. *Kapusta* *przylta*, *mal a kapusta*. Vngar. *Kar*. Angl. *Small celerwort*.] Cic. ad Gallum, lib. 7: Fungos heluellas, hoc est omnes in condunt, ut nihil possit esse inavium.

Heluo, onis, m. t. homo immoderate voracitatis, prodigæ gulæ ventriculo deditus. [*ἡλιου* *ἡλιου* *ἡλιου* *ἡλιου*. Gall. *Gourmand*, qui *dévore tout*. Ital. *Mangiator*, *davanzare*, *ingor*. German. *Ein* *Brast* *ein* *Schlummer* *in* *der* *Pass*. Hisp. *Comedor*. Pol. *Lakomiec*, *szkloc*, *szkloc*, *marzantowca*. Vng. *Teljes do torkos*, *talpofag*. Ang. *A glutton*, *a ravenous* *or* *devourer*.] Heluo (inquit Festus) qui immoderate bona sua consumit ab eluendo. Aspiratur autem, ut aviditatis magis exprobretur: sic enim fit vox incitator. Terent. in Heavi. At ego si me metuis mores cave in te esse istos sentiam. C. L. Quis? C. Si scire vis ego tibi dicam, Gerro, fraus, heluo, iners, ganeo, damnosus. ¶ Cuius translationem heluonem librorum dixit, pro nimis aviditate, & qui legendo satiarum nequit Heluo patriæ perditionem, pro eo qui turpissimo scelere genere patriam perdit & infamat, vel patriæ bona prodigit ac devorat. Cic. pro Sca. Gerges atque heluo, Idem in Pisonem. Heluo impurus, Idem 1. de Leg. Agrar. Heluo immanis spurcissimus, nequam, pro Domo sua, & post reditum in Senatu.

Heluati, d. p. Luxuriani, luxurie & gulæ operam dante. [*ἡλιου* *ἡλιου* *ἡλιου* *ἡλιου*. Gall. *Gourmand*, *dévoreur*. Ital. *Divoratore*, *consumatore*. Ger. *Brust*, *Schlummer*, *Prast*. Hispan. *Tragar* *gallar*. Polon. *Zrac*, *szkloc*. Vngar. *Teljes do torkos*, *szkloc*, *mal a kapusta*, *talpofag*. Angl. *The* *glutton* *or* *the* *glutton*.] Cicero pro Domo sua: Cui ille gurgis, heluatus tecum simul Recipub. sanguinem, ad cœlum tandem extruxit villam in Tusculano viscentibus arati? Idem pro Sca. tio: Quid? tu meo periculo gurges, ac vorago patrimonii heluaderet?

Heluati

Helio, rationis, fr. prodigalitas, voracitas, dilapidatio. [Dicitur, a helio, Gall. Gourmandise. Ital. Il diavolo, & trangevia. Ger. Dreyer, & hundert. Hisp. Trago y gaito. Pol. Opaczko, mamotamini. Vng. Tobozda, tarkoffag, buyalkodas, talpofirkbda. Ang. Gluttony, ravenous.] Cicero post reditum in Senatu: Cur in laetitia & heluationibus hujus calamistrati saltatoris tam eximia virtus tandiu cessavit.

Helicis, ci. [Pol. Pyspicya, quosdam, hinciat. Vng. Helicis, hinciat. Pol. Pyspicya, quosdam, hinciat. Vng. Helicis, hinciat.] significat languidum & semisomnum, & hesteno vino languentem. Author Festus. Sic dicitur ab oris hiatu & oscitatione: quanquam Tertullianus in libro de corona militis pro ipsa potius affectione capitis videtur usurpare, qua proclives in somnum reddimur, quam Græci *helicis* appellant. Eius verba sunt: Liberum eundem apud Aegyptios *Othio*, Harpactionem in dultia hederatū argumentatur, quod hederæ natura sit cerebrum ab heluco defendere.

Helius, color medius est inter rufum & albū, [suijete, hinciat. Pol. Debus, fari, sakas, kara, byra, vada, vada, vada. Vng. Verhony, halony, fari, sakas, kara, byra, vada, vada, vada. Vng. Verhony, halony, fari, sakas, kara, byra, vada, vada, vada.] Varro lib. 2. de Re rustica, cap. 5, de corio bouum loquens: Corium, inquit, atratu non asperum ac durum, colore potissimum nigro, deinde rubeo, tertio heluo, quarto albo.

Heliodius, la, lum, pen. corr. [suijete, hinciat. Pol. Pyspicya, quosdam, hinciat. Vng. Helicis, hinciat.] Quod accedit ad heluum colorem, sed tamen diluatiorem, ut plus ex albo participet quam ex rufo. Vnde heluolæ uix dicuntur quæ eius sunt coloris. Col. lib. 3. cap. 2: Sunt & heluolæ quas nonnulli varias vocant, neq; purpureæ, neq; nigræ, ab heluo (ni fallor) colore vocatæ.

Helixine, es, sp. [suijete, hinciat. Gall. Parisaire. Ital. & Hisp. Parisaria, vitriola. Germ. Tag und nacht ein traut. & Pterostant / glashtaut. Pol. Nocy dyan. Vng. Fogy lyw.] Herba est mercurialis folia habens, caq; hirsuta, cauliculos subrabètes, & circa eos semina aspera vestibus adherentia, unde & nomē accepisse volūt. Alio nomine perdicium dicitur, quod perdicis ea unice delectentur. A Romanis etiā *ureolaris* appellatur, quod urceis detergendis asperitate sua in primis sit idonea. Nascitur in parietibus, sepibus & maceris. Vnde & Parisaria vulgō appellatur.

Hem, [17] hoi, p. Ger. & Pol. [17] Interiectio corripientis seipsum, vel indignantis, vel admirantis. Servius Sulpitius Cicero, Epist. lib. 4: Hem nos homunculū indignamur siquis nostrum interit, aut occisus est, quorum, &c. Apul. Hem hominis audaciam. & Quandoq; demonstrantis est. Terent. in And. Hem puer hercle puer est.

Hemerios, [suijete, hinciat. Gall. D'vn iour. Ital. Diurno. Ger. Et no tagi. Hisp. Cosa de una dia. Pol. Jednego dnia, praça. Vng. Nappaly. Ang. Of a day.] Adiectivum significans idem quod diurnus. Vnde tabella quæ uno die picta est à Pamphilo Apelle præceptore, hoc nomine vocata est, cuius meminit Plin. lib. 35. cap. 11: Absolvit uno die, inquit, tabellam quæ vocata est Hemerios, puero picto.

Hemifris, [suijete, hinciat. Vng. Kerek, hinciat.] Genus est arboris glandem ferentis, teste Theophrasto, trunco neq; erecto, neq; laevi, neq; excelsi, sed caudice in orbē comoso, contorto, sinuosoq; ramorum alis multis, concavo, glande maxima & post sagum dulcissima. Meminit hujus arboris & Plinius libro 16. capite 6. Theodorus Græci vocabuli vim exprimens, placidam verit.

Hemerobius, [suijete, hinciat. Vermiculus est ad Hypanim Pontiflaviū, ultra diem unum non vivens. Plin. lib. 11. cap. 36: Hypanis flavius in Ponto, citra solstitium desert acinorum edipye, tenues membranas, quibus erumpit volucere quadrupes supra dicti modo, nec ultra diem vivit: unde Hemerobion vocatur. & Hemerobii præterea dicuntur homines in diem viventes, quibus etiam nulla est cura: qualis fuisse traditur Diogenes Cynicus, qui præcipue idcirco hoc nomine fuit appellatus.

Hemerocallis, [suijete, hinciat. Pol. Lelia polna. Vn. Gêka lilium.] Dioscor. Herba est folio & caule lilio simillima, herbacei coloris, ut portum: flores habens temos, quatemōsve in singulis scapis erumpentes lili modo striatos, qui quum dehiscere ceperunt, in colorem vehementer pallidum immutantur. Nomen accepisse putatur à floris fugacitate, quod uno tantum die pulchritudinem suam tæatur. Meminit hujus herbæ & Plin. lib. 21. cap. 21.

Hemerodromi, m. f. [suijete, hinciat. Gal. Couriers, postes. Ital. Corrieri. Ger. Echnelid, hinciat. so cia tag weit iouffen. Postiter. Hisp. Corrieri, courriers. Pol. Pyspicya, quosdam, hinciat. Vng. Helicis, hinciat.] Dicuntur cursores qui die uno ingens spatium cursus emetuntur. Liv. lib. 31: Nisi speculatos (hemerodromas vocant Græci) ingens die uno cursu emetiens spatium, contemplaturs regium agmen è specula quadam, prægressus nocte

media Athenas pervenisset. Inter hujusmodi hemerodromo clarissimus fuit Philonides Alexandri Magni cursor.

Hemicadia, vasa dimidi cadi. S. pont.

Hemicranii, [suijete, hinciat. Ger. Der das Hauptweh hat / auff dem haben haup / nat en tiner setten. Pol. Bolezni wpolosci. Ang. Sick of the megrim.] Sunt qui dimidia parte capitis laborant, qui morbus Græco nomine *hemicrania* live *epianguia* appellatur: quemadmodum cephalæa, quo totum caput infestatur. Gignitur uterq; à sonitu clamoreq; vehementiore, aut etiam ab immodico splendore vel odore, aliisve hujusmodi prævalidis objectis sensum lædentibus.

Hemicyclos, [suijete, hinciat. Gall. Demy cercle. Ital. Mezzo cerchio. Ger. Ein halber umbteufel oder cirkel. Hisp. La mystad del circulo. Pol. Poloklowski, wpolosci skragany. Vng. Fél kerék / (auagy) kerék / kar / fél. Ang. Half a circle.] Latine semicirculus. Quæ voce Mathematicè frequenter utitur. & Accipitur etiam pro cathedra semitotūda facta in medi circuli formam. Cic. in Lælio: Tum memini domi in hemicyclo sedentem.

Hemina, n. x. sp. penult. corrept. [suijete, hinciat. Ger. Dagesheit in viertheil einer Straßburger maß.] Genus est mensuræ, dimidium continens sextarii: à Græco *hemera*, quod dimidium significat. Gellius lib. 3. cap. 13: Si ex sextatio hemina fusa sit, non dimidium sextarium solum dicendum est. Plaut. in Mil. Neq; equidem heminas octo exprompsi in urceum.

Hemina, s. Quod hemina mensuram habet. [suijete, hinciat. Pol. Zydliki, mali. Vng. Itzén.] Per translationem accipitur pro exiguo. Quintilian. lib. 6. cap. 4: Fabius Maximus incusans Augusti congratorum quæ amicis dabantur exiguitatem, heminaria esse dixit id est, tenuia & exigua.

Hemimeron, salsamenti genus piscis, sed à Coracino. Dicitur & Peltes & Saperda Coracinus: & ab aliis Aelius, è Maotide stagno commendatissimus. Quanquam alius piscis est Epicharina Aelius.

Hemiolion, [suijete, hinciat. Navigii genus, quod à puppi ad malum usque binis remis, à malo ad proram unico tantum agitatur: cujusmodi sunt, inquit Baynus, quas hodie *Fulias* vocamus.

Hemiolus, [suijete, hinciat. Quædam Arithmetica proportio, continens aliquem totum numerū, atq; eius dimidium: ut se habent tres ad duo, & quindecim ad decem. Gellius libro 12. capite 14.

Hemionitis, describitur in Dioscor. lib. 3. cap. 133.

Hemionos, Mandragora magicè, apud Dioscorid. libro 4. cap. 78. 79.

Hemionium, live hemionitis, [suijete, hinciat. Herba est dracunculi folio, lunato, radicibus coherens multis, usq; tenuibus, nunquam flores, neq; semen neq; caulem gignens, in petrosi locis nascens, austero sapore. Alio nomine *ipplenium*, *ardularis*, dicitur. Herbariorum pleriq; *Lingam cervinam* appellant. Officinæ etiam *scelopendriam*. Omnino tamen alia est à scolopendrio Dioscorid. id.

Hemiplagia, Ea quæ & dimidia apoplexia apud Paul. lib. 3. cap. 8.

Hemipléx, f. p. [suijete, hinciat. Pol. Wpolskiacki paracenis. Vng. Fél gúta wesi.] Paralytis, semiapoplexia quum in alteram tantum partem corporis malum id incubuit: nam quum totum afficitur, apoplexia nominatur.

Hemisphærium, n. f. Dimidia sphaera, cœli dimidium, quod semper nobis apparet. [suijete, hinciat. Gall. Une demi sphaere. Ital. Mezza sphaera. Ger. Ein halbe kugel. Hisp. La mystad de la sphaera. Pol. Pol kula, polokregu nielazkiego. Vng. Fél gúta wesi. Ang. Half a sphere or half heaven.] Varro de Re rustica, lib. 3. cap. 5: Intinctus sub tholo, stella Lucifer interdiu, noctu Hesperus, ita circumeunt ad infimum hemisphærium ac moventur, ut indicent quot sint horæ.

Hemis, apud nos traducitur semis. Græcè *hemera*, dimidius.

Hemitogium, gi. n. f. Dimidia toga.

Hemitarichon, Salsamenti genus, aliud ab Omotricho.

Hemistichium, Versus dimidiatus. [suijete, hinciat. Gal. Demi vers. Ital. Mezzo verso. Ger. Ein halber vers. Hisp. La mystad del vers. Polon. Pol. wiersze. Vngar. Fél vers. Angl. Half a vers.] quasi *hemera* *versus*, cujusmodi apud Virgilium aliquot leguntur imperfecta.

Hemiteritaxus, [suijete, hinciat. semitertiana febris, sic dicta quod parte aliqua tertianam repræsentet, tertio die, ut illa repetens, non tamen ut illa diem unum præstet integrum, sed inter horas xxxv i, plus vel minus porrigitur. Martial. lib. 12: Cui gravis & fervens hemiteritaxus erat. Morbi hujus naturâ & differetias videto apud Galenum lib. 2. de differet. feb. cap. 8. & 10.

Hendecasyllabus, [suijete, hinciat. versus undecim syllabatus: qui & Phaleucius dicitur ab invetore, qualis ille Catullianus: Passer deliciae meæ puellæ.

Hendicadys, si recetioribus Grammaticis credimus, figura est qua unum in duo dividitur: ut apud Virg. 1. Aeneid. Molemq; & montes

& montes in super altos imposuere est. moles altorum montium. Sic alibi: - pateris libamus & auro: id est, pateris aureis. Meminit hujus figuræ Servius in primum librum Aeneid. Vbi ramentum exemplaribus manu scriptis non hendi adyn legimus, sed ad d'viii hoc est, unum per duo: cui figuræ contraria legitur apud Donatum in And. Terentii, quam appellat d'vii d'viii: id est, duo per unum.

Heo, Heo, Interjectio, Plaut. in Cist. Heo tu quam nos.

Hep, Hep, atis, penult. gen. corr. n. r. Primum est sanguinis generandi instrumentum, venarumq; omnium principium, quod Latine jecur appellatur. [Hep habidh. in cap. Gall. Le foye. Ital. Fegato. Ger. Die Leber. Hisp. El hgado. Pol. Watroba. Vng. May. Ang. The liver.] Et est item hepar nomen piscis ex genere locustarum, cujus meminit Plin. lib. 32. cap. 11. Hepar etiã inter marina ejectiona hepatis cocti lobum refertur, rubrum, porosum, fragile, pumidum, quod per mare vagatur, in fundoq; cum algis implicatum sæpè piscatorum retibus ac sagenis extrahitur. Et aliud hepatis longè diversum genus sanguine præditum, de quo Bellon. in lib. de piscib.

Hep, Hep, ut, a, um, Ad hepar pertinens. [Hep. Gall. Appartenance à foye. Ital. Cò che à fegato è appartiene. Ger. Das ja der Leber gehört. Hisp. Cosa pertenece a hgado. Pol. Watrobny. Vng. Májhoz való. Ang. That belongs to the liver.] Vt, Morbus hepaticus. Plaut. in Curcul. Tum te igitur morbus agit hepaticus.

Hepati cūs, a, um, i, um, Quod ad hepar pertinet. A' Celso lib. 4. cap. 9. hepaticus morbus dicitur, qui à Plauto appellatur hepaticus.

Hepati cū, m. f. [Hepati. Gall. Hepatiques. Ital. Fegatesi. Ger. Leberstein. Hisp. Hgado. Pol. Hlepnay na watrobe. Vng. Máj köve. Ang. That has a disease in the liver.] Qui ex hepate laborant, & proprie ii, quibus imbecillum est jecur, sine timore tamen & dolore. Plin. lib. 26. cap. 6. Datur hepaticus in farre cocta.

Hepatica, Herba est, quam Latini vocant jecorariam: dicta quod à hepatis similitudinem refert: crescit in fontibus & locis saxosis.

Hepaticæ, Gemma est quæ à jecoris figura nomen sortita est. Plin. lib. 37. cap. 11.

Hepatorium, n. f. [Hepatorium. A' quibusdam vocatur Eupatorium herba, eò quod jecori affecto auxiliatur. Autor Dioscor. lib. 4. Quamquam non desunt qui hanc nomenclaturam inter eas rejiciendam putent, quæ à jodionibus inter autoris ejus nota merito enumerantur.

Hepaticus, pen. prod. i, um, Vena ampla, ex cava sive sima hepatis parte emergens, omnes mesaræ venas excipiens. Vulgus Hepati portu appellat.

Hepaticus, i, um, Aëris temperamentum, jocinoris colorem referens magno olim in preno habitum. Plin. lib. 34. cap. 2. Præter hæc est, cujus ratio non potest reddi, quoniam non hominis manu facta de dicitur fortuna temperamenti simulacrum signatq; illud suo colore prenosum ad jocinoris unguinem vergens, quod idem hepaticon appellant procul à Corinthio, longè tamen ante Aeginecum atq; Deliacum, quæ d. u. obtinere principatum.

Hepaticus, i, um, Gemma est rutili coloris, naturã speculi habens in reddendis imaginibus: dicta dicitur à Hepate: hoc est à Vulcano, sive quod igne: ut coloris, sive quod materiam aridam in Sole accendat. Vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Hepillus, i, um, Gall. Un papillon Ital. Vespa. Germ. Emme. Est odoriferissimum fo videtur dicitur fuisse. Hisp. Mariposa. Pol. Maul. Vng. Zöl hódok nyrtava röpöl hódok. Ang. A fire which flath in the flame of the candle.] Papilio qui in lucernarum luminibus advolat. Epialus autem spiritu tenuis, genus est febrile de quo vide supra suo loco.

Hepsemã, i, um, Pol. Wonna juff ka.] Mastum ad tertiam partem decoctam, quod & sapam appellant. Plin. lib. 14. cap. 9.

Hepta, septem, apud nos septem, & aspiratur cum suis derivatis.

Heptapachys, i, um, Mensura septem cubitorum: unde Achilles Heptapachys est appellatus. Hermolaus.

Heptapleurus, i, um, Plantaginis species est, foliis septem lateri modo inclusa: unde & nomen habet. Autor Plin. lib. 25. cap. 8.

Hepthémimēris, i, um, Est exortæ genus, quod post tres pedes superest syllaba terminans partem orationis: quæ interdum etiam si natura brevis sit, licentia tamen poetica invenitur producta. Virgil. 3. Aeneid. Dona dehinc auro gravia, scilicetq; elephanto Imperat ad nares fessi. Idem 12. Aen. Congredior, fer sacra pater, & concipe foedus. Et Componitur autem hepthémimēris ab hepta septem, hēmis semis, & hēmis divisio vel pars, quasi dicas septimam dimidiam divisionem, vel dimidium septem pedum.

Hepteres, i, um, Gall. Vos navires ayant sept tirons en chaise hanc. Ital. Nave da sette rami per banco. Ger. Schiff so an eser jettion ordnung siben tuder haben. Hisp. Nave de siete orden. Pol.

Lody sędmi piasdach żabłron. Vng. Hétram eveh in Taly. Ang. A ship with seven rank of sails.] Navis est septem habens remorum ordines. Liv. 37. Regia classis septem & triginta majores formæ navium erat: in quibus tres hepteres, & quatuor hexeres habebat, præter has, decem triemes erant: de u ad illa hostes ex specula quadam cognovere. Ibidem. Maxime extitit hepteres regia, à minore Rhodia navi uno sibi demissa.

Her, Vide HERVS.

Heracleon, sive Heracion, penult. prod. [Heracion. Pol. Cyprona lebiarka.] Panacis species est, ab Hercule inventa, qua aliis origanum Heracleoticum (sive stre dicunt: quoniam est origano simile, ut testatur Plin. lib. 25. cap. 4. Est & alia herba Heracleon sidenton, caule tenui, digitorum quatuor altitudine, flore puniceo, foliis conandri, juxta amnes & lacus patens de omnia vulnera ferro illata efficacissime sanans. Autor Plin. lib. 25. cap. 5.

Heracleotici, Cancrorum genus. Plin. lib. 9. cap. 31.

Heracleotica nux, Vide in dictione IV GLANS.

Heraclea pocula, ab Hercule nomen sumplerunt, fuerunt magna & capacia, quæ tantum Herois situm exinguere & liquorem possent. Nam Hercules in potioribus numerabatur maximus. Eorum poculorum apud Ciceronem in Verrem, & apud Athenæum mentio est.

Heracleum, quid sit, require in Commentariis Leonicensibus & inibi de eo prolixam disputationem.

Heracius lapis, sive Heracleus, [Heracius lapis. Vng. Heracius lapis. Gall. Aimant, ou pierre de touche. Ital. Calamaia, pietra da provar l'oro. Ger. Ein magnet odet ein gülden stein. Hisp. Piedra imant, o el toque de oro. Pol. Magnes, kamien gis. Vng. Mágos kő. Ang. The lodestone that hath property to draw iron to it.] Lapis occulta quadam natura: vis ferum ad se trahens, qui & magnes dicitur. Plin. lib. 36. cap. 16. Quid ferum dicitur pugnacius sed cedit & patitur mores. Trahit namq; à magnete lapide: domitrix illa rerum materia ad inane serion quid currit: ut propius venit, tenetur assillitq; & complexu hæret: sidenton ob hoc alio nomine appellant, quidem Heracion. Hec ille. Rationem autem nominis hanc afferunt, quod primum inventus sit circa Heracleam Magnæ civitatem. Meminit hujus lapidis & Galenus lib. 9. Simplic. Est & ad quod auri bonitas exploramus: quem & Lydiu lapide & conical appellamus. [Pol. Kamien na krotim probowa złota.] Plin. lib. 33. cap. 8. Auri argentiq; mentionem comitatur lapis quem coniculam appellant, quondam non folius invenit, nisi summe Tmolio (ut autor est Theophrastus) nunc vero passim: quæ alii heraclium, alii Lydium vocant. Sunt autem, modis quæternas uncias longitudinis, bina q; latitudinis non excedentes. His coticalis periti, quum è vana lima raptè sint experimentum, primum ducunt quantum auri sit in ea, quantum argenti vel æris, serupulari discretentia mirabili, ratione nonfidente. Hinc Heracius lapis, sive Heracius lapis, proverbium est in eos qui vehementer acri, exactoq; judicio essent. Dicitur à Theophrasto.

Herba, b. r. sp. [Herba. Gall. Herbe. Ital. Erba. Germ. Kraut. Hisp. Yrva. Pol. Ziel. Vng. Fű. Ang. An herb.] Herbam vocant solimus appellare, quod ab radice foliatum sine caudice proveniat, sicut pennis; semen caule ferat, ut frumenta & olivæ. Ovis, & Metanosphos. inq; solo, quod texerat herba, jacebat. Virgil. 9. Aegloya. Quis caneret nymphas? quis humum florentibus herbis spargeret? aut vindi fontes induceret amari? Et herbam purgare, sive Dare herbam, tritum est proverbium, pro eo quod est se victum fateri, & adversari suum victorem agnosceret. Trahit (ut indicat Festus) ad eo, quod olim palliætes curia ceciderunt, qui superati essent, herbam ex eodem loco statim decerptam, adversario porrigebant, victoribus agnoscere symbolum. Nonius: Herbam veteres palam, vel victoribus dicit volucunt. Virgil. 3. Georg. atq; immemor herba Victor equus. Accius Meleagro. Gaudet, curunt, celebrant, herbam conficiunt, donant, teocent pro se quisq; Hæc ille. Et in hunc esse, proverbium quoddam specie dicitur, quæ non dum maturerunt, sed spem modo bonam de se præbent. Cicero.

Herba, i, a, Ep. diminutivum. [Herba. Gall. Herbe. petite herbe. Ital. Erbeta. Ger. Ein Krautlein. Hisp. Yrva. Pol. Zielko. Vng. Fűcske. Ang. A little herb.] Cic. 2. de Nat. deor. Ceteraq; ante panum perpurgant se quadam herbula quæ scelera dicitur.

Herba, i, a, um, quod est ex herba: [Herba. Gall. Herbe. Ital. Erba. Germ. Kraut. Hisp. Yrva. Pol. Zielko. Vng. Fűcske. Ang. A little herb.] ut, Corona herbaceæ aut quod in herbam excrescit & allargit. Plin. lib. 12. cap. 17. Herbacum amomum pejus.

Herba, i, a, um, Viridis, vel herba colorem habens. [Herba. Gall. Herbe. Ital. Erba. Germ. Kraut. Hisp. Yrva. Pol. Zielko. Vng. Fűcske. Ang. A little herb.]

Ital. Verde, si colat d'herba. Ger. Residiergrün / grasfarb. Hisp. Co-
 la de color de yerba, o sea verde de color. Pol. Zielony. Vng. Fenyosom.
 Ang. Green lyk an hearbe. Plaut. in Curcul. Quis hic est
 homo. Cum collavo ventre, atq; oculis herbeis?
 Herbiditas, 2. um. Quod ad herbas pertinet. [Herbarius. Gall.
 appartant aux herbes. Ital. Cui est all' herbe i' appatione. Ger. Das
 ist ein kraut gelyet. Hisp. Cosa perteneciente alas yerbas. Pol. Kras
 wra dajel pynalicy. Vng. Fenyosom. subd. v. Ang. That belon-
 geth to herbes.] In de Herbaria ars dicitur, qua herbarum vires
 cognoscimus. Herbariam substantivè dixit Plin. lib. 7. cap. 56:
 Herbariam, & medicamentariam à Chirone Saturni & Phyl-
 letæ filio, &c.
 Herbarius, substantivum. Qui herbas, earumq; vires cognoscit,
 & ex his medicamenta efficit. [Herbarius. Gall. Va herbes,
 expert aux simples à les coller. Ital. Herbolario, herbolario. Ger. Ein
 krauter / der sich anff die krauter versteht. Hisp. El herbolario. Pol.
 Ziel a zielary, y ich nosz rozpoznawcy. Vng. Fenyosom. Ang. That
 hath skill of the herbes.] Plin. lib. 20. cap. 17: Daliom herbarius
 parmentibus ex eo cataplasma impostum cum opio.
 Herbis, 2. um. Herbas effertus. [Herbarius. Gall. Qui per-
 te herbe & force verbaire, herbe. Ital. Herbo, che produce herbe.
 Ger. Das kraut esset. Hisp. Lo que trae a sia i' tierra yerba. Pol.
 Ziel a zielary. Vng. Fenyosom. Ang. That bringeth up hearth her-
 bes.] Plin. lib. 23. cap. 8: Alioqui herbidiferum esse & Felium mon-
 tem in Thessalia.
 Herbilis, & hoc herbidè. Quod herba partum est, ut Anferes her-
 biles, quos Felhas majores esse assent, quam qui frugibus alti-
 sunt. [Pol. Trawa. Vng. Fenyosom.]
 Herbisco, 2. are. ut est herbam effere, vel in herbam converti.
 [Herbarius. Gall. Donner en herbe, se convertir en verdure. Ital. Pro-
 durre herba, herbarian, convertirsi in herba. Ger. In ein kraut mach-
 en / in kraut machin. Hisp. Herbarian. Pol. Strawisz obrakom.
 Vng. Fenyosom. subd. v. Ang. To make grene lyk the gras or
 to make an herbe.] Cicero de Senect. Terra semina tepidatù
 complexu suo diffundit, & elicit herbescentem ex eo viridita-
 tem, quæ nixa fribus siliquum fecimus adolescit. Pro eo dem eti-
 am apud Plin. legitur Herbasfere. Ita enim ait lib. 16. cap. 8:
 Quin & ovillo fimo nominatim uti: quoniam aliud herbasce-
 ret hoc est herbas emitteret.
 Herbidus, 2. um. Herbis abundans. [Herbarius. Gall. Herbe abun-
 dant in herbe. Ital. & Hisp. Herbofo. Ger. Grastichtig vnd kraut.
 Pol. Ziel a zielary. Vng. Fenyosom. Ang. Full of herbes or mede.] Plin.
 lib. 33. cap. 4: Vix licentis nitur, & cinis eius lavatur,
 subtrato caliditate herbofo, ut fudat aurum. Ovid. 4. Metamor.
 Solvitur herbofo religatus ad aggere funis.
 Herbiditas, 2. are. Quæ super herbam graditur. [Pol. Slimek.
 Vng. Fenyosom.] Cic. 2. de Divin.
 Herbidus, 2. um. Herbosus, plenus herbis. [Herbarius. Pol. Tra-
 wny polny. Vng. Fenyosom. Ang. Green, full of herbes or grass.] Plin. in
 Epist. Nulla in hoc avvis (sacer enim est) sed innatant insula
 herbide, omnes arundine & junco tectæ. Herbidus color, est
 qui herbam refert: hoc est viridis, apud Plinium lib. 12. cap. 14.
 Herbidæ segetes, Colum. lib. 1. cap. 6. Herbidus locus, vel cam-
 pus, lib. 1. de Vrb. & 3.
 Herbiscere, Vide HERBISCIERE.
 Herculis, [Hercules vel Hercules. Pol. Krata nad brna zemijska.
 Vng. Erdi szilaga.] Septem quod portis obijciunt ut porta
 entachada siye pendula ac recedens Livio. Caesar belli civilis
 lib. 2. Erat objectus portis Eritius. & mirra, exitiosusq; Eritio:
 ubi legendum, Hercules & hercio.
 Hercule, & Hercle, Hercules, Mehercules, & Mehercule, adver-
 bia sunt jurandi ab Hercule deducta: quali dicitur per Hercule.
 [Hercules. Pol. Zepowoda.] Terent. in Eunucho. Hercle hoc
 scidum est. Celsus lib. 8. Et hercule confecta omnia seride
 & in honore sunt. Idem de Clavis Oratoribus: Et Hercules hæc
 quid est extant. Idem pro Plancio: Verè mehercules dicam. Idè
 Celsus lib. 2: Mihi mehercule magna curæ est Aedilitas tua. Idè
 de Oratore: Libentius dixerim Mehercule, quam Mehercules.
 Heri, id est heres, heres die. [Heri. Ital. Heri. Gall. Hier.
 Ita. Hier. Ger. Gestern. Bel. Gestern. Hisp. Ayer. Pol. Wczera.
 Vng. Tegnap. Ang. Yesterday.] Cic. ad Att. Lepidas ad me heri
 vesper literas misit Antio. & dicitur etiam Here, propter co-
 gnationem literarum i & e, ut vesper & vesperi. Terent. in E-
 nucho. In honorem hominem quem mehercules est here! & He-
 ri & nudihercules. [Hercules.] Proverbialis hyperbole, tem-
 pus admodum nuper actum significans. Plutarchus & Plato.
 & Heri servus, hodie liber, speciem proverbii habet in eo libe-
 ro qui adversus patronum insolentius & arrogantius sese ge-
 sit. Vlpianus lib. 7. D. de injur. Nec enim ferre preter debet he-
 ris servum, hodie liberu conquirentem quod dèignus ei con-
 vinctum duxerit, vel quod leviter pulsaverit. Ex Hotomano.
 Hereticus, na, num. [Heresi. Gall. Heret. Ital. De heret.
 Ger. Heterick. Hisp. C. de here. Pol. Wierzyly. Vng. Tegenap.
 Ang. Of yltidays.] sicut à cras, crastinus, ut Dicit heret-

nus, nov heretna. Ovid. Epist. 12: Est mar: (confiteor) nõdum
 tractabile nanti: Nocte sed heretna lenior aura son. & Acci-
 pitur nonnuquam pro pridianus. Terent. in Eunucho. Quo
 pacto ex iure heretno panem atrum vorent.
 Hereticus, ei, m. s. animal est spiritus horridum, sese, dum me-
 titur, in globum convolvens. [Hereticus. Gall. Va heret.
 Ital. Heret. Ger. Ein Heter. Hisp. El heret. Pol. Heret. Vng. Szem dif-
 zos. Ang. As heretog, an archus.] Aliis nominibus hereticus,
 & echinus terrestris dicitur. In sepibus dumolis & vineis per
 Autumnum præcipuè vesatur. Cõditur in arboribus hyeme,
 & obis per æstatem paratis vesitur. Vbi senescit venatores,
 contractis ore & pedibus convolvitur in formam pilæ, nequid
 comprehendere possit præter aculeos. Sunt è genere eorum ma-
 jores histices quibus longiores aculei: de quibus infra. Vide
 plura apud Plin. lib. 8. cap. 17.
 Heri, 2. are. Herilis. Vide HERVVS.
 Herinacius, echinus terrestris, qui & hericus dicitur. [Herinacius.
 Pol. Heret. Vng. Szem difzos. Ang. A heretog an archus.]
 Vide supra in dictione HERICIVS.
 Herma, 2. are. Statua erant live lignæ, præcipuè trunci, quo-
 rum capita permixta poterant: cuius modi Athenis plurimi
 erant Mercurii imaginem referent: ut quo & nomina acciper-
 unt. Nam Mercurius Græcis dicitur Hermas. Cicero ad Attic. lib.
 1: Hermas illi tui Pentelici cum capitibus æneis, de quibus ad
 me scripsisti, nunc admodum me delectant. Probus Aemilius
 in Alcibiade: Id quom appareret, priusquam clavis exierit, ac-
 cidit: ut una nocte omnes Hermæ, qui in oppido erant, Athe-
 nis deicerentur, præter unum qui ante januam erat. Suidas
 dicit Hermas, statuas dicit, quod plurimum Mercurii statua
 delinerequebat. Vnde videtur profectum esse vulgatum illud
 proverbium: Non ex quo vit ligno fit Mercurius, & Solebant
 autem Hermæ præcipuè circum sepulchra erigi, ad propagan-
 dam defunctorum memoriam. Solebant præterea Romani,
 Mercurii ac Minervæ statuas conjugere in gymnasiis, dica-
 teq; quas Hermathenas Cicero nominat, lib. 1. ad Attic. Epist.
 lib. 2: Quod ad me, inquit, de Hermathena scribis, per mihi
 gratum est, ornamentum Academiæ proprium meæ, quod &
 Hermes commune omnium, & Minerva singulare est insigni-
 ejus gymnasii.
 Hermathena, 2. are. Mercurii ac Minervæ statua conju-
 gta. Vide HERMA.
 Hermenias, s. p. Græca dictio, Latine interpretatio. [Hermenias.
 lib. 1. Hermenias. Gall. Interpretation. Ital. Interpretazione. Ger. Ein
 aufsetzung. Hisp. Obra de interpretacion. Pol. Wsklad. Vng. Hermenias.
 Ang. An interpretation.] Idem est Hermenias, quod est inter-
 pretari. Vnde libros illos dialecticos Hermenias interpretis
 Aristoteles de interpretatione dicere solent.
 Hermelion, Gemma igneo colore radians, auro portante se-
 cum in extremitate caudam lucem. Plin. lib. 37. cap. 10.
 Hermionion, aloè apud Dioscor. lib. 3. cap. 24.
 Hermoglyphus, m. s. [Hermoglyphus. Gall. Hermoglyphus. Pol.
 Hermoglyphus. Ital. Hermoglyphus. Germ. Ein Hermoglyphus.
 Hisp. Hermoglyphus. Pol. Hermoglyphus. Vng. Hermoglyphus.
 Ang. A carver of images.] Statuarum: nam ut suo loco
 docemus, Græci ligna & statuas Hermæ vocant: yodum autem
 est sculpere.
 Hermophilum, penult. prod. [Hermophilum. Pol. Eray zlye
 popelata bal mani. Vng. Heroldny aralo nembely.] Officina est vel
 quivis alius locus in quo herma: hoc est, statua vel sigaa ven-
 debatur.
 Hermubais, magice preteris, vel filix apud Diosc. lib. 4. cap. 196.
 Hermuborantion, Mercaria apud Diosc. lib. 4. cap. 201.
 Hermupod, [Hermupod. Pol. Hermupod.] Herba vulgò in vineis na-
 scens, quam Græci Hermupod vocant. Latini verò Mercuniale,
 quasi Mercurii herbam, Plin. lib. 23. cap. 3.
 Herni, s. p. Morbus est serotinus intumescens: & proprie quæ
 erupto pentiono, corpus aliquod in serotum decidit. [Herni.
 Gall. Herni. Hermi, rampure, yonure. Ital. Herni, rottura, creppatura.
 Germ. Ein brach der geschten tegelbruch. Hisp. La perra. Pol.
 Pyspuklina, alba kila. Vng. TMSly. Ang. A herny when the
 bowels fall into the milk.] Hæc multæ sunt species: Enterocele,
 enterocele, enim dicitur quum intestina dilabuntur in serotum:
 hoc est, in sacculu illu qui ambit testiculos, quæ Græci vocant
 Herni. Epiplocele, enterocele, quum omentum, Epiploentero-
 cele, enterocele, quum in alterum è
 dem fuerit delapsa. Hydrocele, hydrocele, quum in alterum è
 testibus humor cofluit. Hæc species nobis vocant Herni (ut
 inquit Celsus) à dante pelvis quæ fit post intestinum de-
 scensum. Hernium etiam dorum & asperum dicitur. Testum
 à Sabinorum lingua qui hernium sacum vocant. Martialis: De-
 tor Fabianus herniaru. Omnes quom modo colici timebant
 dicentem tumidas in hydrocele. Ramices verò vocant, quæ
 integro peritonæo serotum aliqua ex causa intumescit, quo-
 rum etiã aliquot faciunt species. Porocelam etiam, enterocele,
 V 2 vocant,

locis legant hei. Pro eodem etiam dicimus Ehev: de quo suo loco diximus. Interdū geminatur, & tunc ferē a bōlōrē pronunciat. Plautus in Plendolo: Heu heu, quā ego malis modis perdidī quod tibi detulī.

Heus, adverbium vocantis. [777] Gall. He, vien, ou venez. Ital. O. Ger. Heu, heu, heu. Hisp. He. Pol. Chocan. Vng. Hehe. Ang. Hele.] Vng. 1. Acneid. At prior, heus, inquit, juvenes monstrate meam. Vidistis siquam hic etraatem fore sororum. Terentius in Andria: Heus, evocate huc Davum. Aliquando duplicatur, heus heus. Nonnunquam interjectione dolentis est, ut Heus, etiam mentis cōsumplimus, inquit Ilius. Aspiraturq; magis usū, quā ratione originis, quā & Felsus à Greco in trahere videtur, quæ vox doloris est, unde & ægritudine de dētā esse tradit.

Hexadecim, penultima producta. [777] Pol. lib. m. k. r. e. r. u. s. Vng. Hat keretv. Ital. hexadecim.] Vocatur subadum hoc est, cōnatio sex lectos cōnatos capiens. Mart. Et tessudinem mentos quater hexadecim Ingemuit.

Hexagonum, penult. prod. n. f. [777] Ger. Sechs eckigt. Ital. Esagono. Pol. sześciokąt. Vng. Hat szög.] Sex angulorum. Colum. lib. 3. cap. 2: Si fuerit sex angulorum, ad quadratos pedes sic redigitur. Est hexagonum quoque versus lineis pedum triginta. Cre.

Hexametrum, penult. cor. [777] Pol. Na sześci stopni. Vng. Hat haty haty haty haty haty haty.] Quod est sex mensuratum, sive pedum, unde versus hexametri dicuntur, qui sex constant pedibus. Cicero 3. de Orat. Solius est versus hexametros, aliosque variis modis atque numeris fundere ex tempore.

Hexameron, [777] apud nos sex dierum, ab hē & i. Germ. Ein Sechsdarant sechsdarant. Pol. sześć dni. Vng. Hat haty haty haty haty haty haty.] Leticam significat, quæ à sex feris lecticatis fieri solebat. Martialis lib. 2: Laxior hexaphoris tua sit lectica licet. Vide LECTICA.

Hexaplum, pl. n. f. vel Hexapla, orum, [777] exemplaria, ab hē & a. p. l. i. a.

Hexastichum, [777] Pol. szesci wiersz. Vn. Arpa.] Hoc dicitur, cujus spicæ sex ordines habent, sicut distichum, cujus spicæ duos tantum habent ordines. Colum. lib. 2. cap. 9: Proximus est his frumentis usus hordei: quod rustici hexastichum quidam etiam catharticum appellant.

Hexecontistichum, [777] Germ. Gemma, que tametsi vireat, in parva tamē magnitudine multicolor est, ita dicta quod sexaginta colores habet. [777] enim sexaginta, ab hē & a. p. l. i. a. Vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Hexeris, penult. prod. [777] Ger. Ein Sechsdarant sechsdarant. Pol. sześć dni. Vng. Hat haty haty haty haty haty haty.] Naver dicuntur que sex ordines remorum habent. Liv. 7. bel. Maced. Regis elassis septem & triginta majoris formæ navium erat, in quibus tres hepteres, & quatuor hexeres habebantur: præter has decem triremes erant.

H ante I. H. In notis antiquorum, hæreditatis jure, vel herede juravit. H. hic invenies. H. C. I. N. E. D. F. R. E. G. hic invenies ædificium regale. H. I. C. L. O. C. H. A. E. R. N. O. N. S. E. Q. hic locus hæredes non sequitur. H. L. honesto loco, vel hic locus. H. L. D. hunc locum dedit. H. L. N. honesto loco natus. H. L. H. N. S. hic locus hæredes non sequitur. H. M. honesta mulier, vel hora mala, vel hora mortis. H. M. A. D. H. N. T. R. A. N. hoc monumentum ad hæredes non transit. H. M. D. A. hoc mandavit dari Augustus. H. M. E. X. T. N. R. E. C. hoc monumentum exteris non recipit. H. M. D. M. A. hunc monumento dolus malus abest. H. M. H. E. N. S. E. Q. hoc monumentum hæredes ejus non sequuntur. H. M. H. N. S. hoc monumentum hæredes non sequitur, vel hæredem non sequetur. H. M. M. hic memoria inætabilis. H. M. P. hic memoria posuit, vel hæc monumentum posuit. H. M. S. M. hic mater sua mortua, vel hora mala sumptus moram. H. M. S. E. H. N. S. hoc monumentum suis successoribus eadem hæreditate non succedit.

Hicynthius, Delphinum, apud Diosc. lib. 3. cap. 28.

Hilco, Hiaro, Hiatu, Vide Hio, hias.

Hibiscus, [777] Pol. Kwik.] Herb. a est folia habens nâsum, Vere viridiora, caulē cubitalem, aut minorem, florē autem lacteum. Nascitur in incultis. Ruellius eam esse credit quam Latini lepidium sylvestre, herbarii Valerianam pratensem appellant.

Hibiscus, sive hibiscus, Herba non dissimilis malvæ (ut inquit Theophrastus) folio majori, quā malvæ, pilosioriq; caule. [777] Gall. Mauve, ou mauve panet, guimauve. Ital. & Hisp. Malva. Ger. Hibiscus. Pol. Wiewi. Vng. Fier malva.] Alio nomine albæa dicitur, & à vulgo seplatiozum dicitur. Vfus ejus ad rupta & tusses. Plin. li. 19. cap. 5: Hibiscus à psilina gracilitate distat, damnatū in cibis, sed me-

dicinæ utile. Virgil. accipit pro junci sive viminis genere Aeglog. 2: Hædorumq; gregem viridi compellere hybisco.

Hic, iste & ille. [777] Gall. Ce luy ci. Ital. Questo, costui, quello. Ger. Dieser, der. Bel. Dese. Hisp. Aquel, esse, aquel. Pol. Ten. Vng. Ez az, az az. Ang. This, he.] Differunt in hunc modum: ut hic cum suis derivatis & compositis dicatur de persona, aut re loquentis, aut certe de re, aut persona illi proxima. Ille sp. est personam audientis, quam nos vocamus secundā personam: hoc est, personam vel rem ei, cui loquimur, proximam. Ille verò ad tertiam personam refertur, quæ remota est tam à loquente quā ab audiente. Cicero. Curiō: Paratēne unquā acciderē posse, ut mihi verba dēessent: neq; solū ista vestra oratoria, sed etiam hæc levia nostratia: Eadem quoque ratio est eorum adverbiorū quæ localia nominata, ab iisdem pronominibus formantur: ut hic denotet locū primū, in quo est is qui loquitur, aut scribit: Illic secundum locū ubi est cui loquitur, aut scribitur: Illuc tertium & remotū quendā locū, in quo neq; ego sum qui loquor aut scribo, neq; tu, sed tertius quidā locus remotus ab utroq; nostrū. Quare sic apud loquentem: Ille novi habemus nihil, quod si quid illic vobis acciderit, scire cupio. & sic sic Regis Hispanorū oratores, qui diebus superioribus hæc iter habuerit, ad quod rēpus illic pervenerat, facies me certiorē. Cicero. Valerio: Ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, quā illic, ubi solus sapere videare. Ille verò, cum adverbis ab eo formatis (quemadmodū jam diximus) significat rem seu locū ab utroq; remotū. Plaut. Quis est, quē videmus venientē, pannosum ac squalidū: Ille est noster Syrus! Plinius: Hæc omnia ad nos ex illa provincia cōportantur. Illic fœci, illic odores, illic extremo orbe quæritæ luxuriæ opes. & Duobus aut modis construuntur, demonstrativè & relativè. Terent. in Eunucho. Viden' tu illū Thais? Seneca: Et qui hoc facit, sanè prudens appellandus est. Et tunc hic eandē significatiōe habet quā ista quo in nominativo pluralis numeri utitur; generis scriptura distinguuntur. Hi enim & hæc cū aspiratione & una vocali, ab eo quod est hic & hæc descendent. Il verò & Em cum duabus vocalibus sine aspiratione sunt ab is, ea, id. & Sciendū quoq; est, hic quū pronomen est, indifferenter produci aut compi. Virgil. 4. Aen. Solus hic inflexit sensus animiq; labentis: Idē 1. 2. Aen. Hæc finis Priami fatorū, hic exitus illū Soete tulit. Quādo verò adverbium est, producitur, ut Posthabita coluisse Samo, hic illius arma. & hic interdū accipitur pro talis, ut apud Virg. lib. 9. Aen. Hunc ego te Ruyale aspicio. & Præterea quædam modo hic pronome accipitur aliquādo pro talis, ita hic adverbium pro in tali loco, Plautus: Hic ne esse oportuit qui frangi essent hoc est, in tali loco & tā sordido. & Accipitur quādoq; iste pro hic. Cicero. Quis illo tēpore sic cū gladiis armati. & hic & is, alio modo ut utpari solent ab autoribus, ut Alexander parva copis superavit Darius cū infinito exercitu, & idē (q; rōm) vel hoc in adolescentia. & Ab hic tam pronome quā adverbio sunt hæc & hęcine, & hęcine illud ejusdem significatiōis cū hic, hoc semper interrogativè ponitur, quasi hęcine. Dicitur & hęcce, hæc & hęcce, rē. Vide apud Terent. Hic, plurali numero dicitur, hęcce arbitrantur, nunc hoc munere tuam esse Thaidem. Plautus in Captivis. Hęcce autem inter se confixerunt dolum.

Hic, adverbium, in loco, in hoc loco. [777] Gall. Ici, en ce lieu. Ital. Qua, in questo loco, qui. Ger. Hier, an diesem ort. Hisp. Aquí, donde yo vivo. Pol. Tu, na tym miejscu. Vng. It. Ang. In this place, here.] Terent. in Eunucho. Iam frater ipse hic adeni viginti. Ibidem: Thais, ego jam dudum hic adsum. & hic pro rum adverbium remponit. Terent. Hęcce hic animus partim uxoris misericordia devictus, &c. Do natus. Cicero. Verū hic illi flentes rogare atq; orare coeperunt, ut, &c. Virgil. lib. 1. Aen. Hic regina gravem gemmis auroq; poposcit, implevitq; mero pateram.

Hic, adverb. de loco. [777] mippoh. cæces, cæcoda, cæcoda. Gall. D'ici on ison, de ceci, de ce lieu. Ital. Di qua, da questo luogo. Ger. Von bimm, von dannen. Hisp. De aqui. Pol. Stad. Vng. Innen. Ang. From hence, from this place.] Plaut. Ampli. Atq; is repente abiit ex me hinc ante lucem. Terent. in Adelphi. Nam ut hinc forte ea ad obstitit erant missa, ubi tam vidi, illic d' Accedo.

Hic, adverbium per locum. [777] Gall. Par ici. Ital. Per qua. Ger. Durch, durch weg. Hisp. Por aqui, don de yo vivo. Pol. Samoty, emedy. Vng. Erre. Ang. By this place, in way.] Terent. in Eunucho. Itæ hæc omnes vos: valete & plaudite. Hęc iter est, Virg. 9. Aeneid.

Hic, adverbium ad locum. [777] Gall. Ici, en ce lieu. Ital. Qua, in questo loco. Ger. Hier, an diesem ort. Hisp. Aquí, donde yo vivo. Pol. Sam. Vng. Ide. Ang. In this place.] Virg. 2. Aeglog. Huc ades. Huc abii cum illo. Terent. in Eunucho. Cicero. 2. Tuscul. Huc ampe ad me manibus abstraxam puer.

Hicrāctēs, [777] Germ. Gemma est à colore accipitris sic dicta, quem Græci ἰκτὴρ appellant. Plin. lib. 37. cap. 10 & 11.

Hicrāctōn, [777] Hicrāctōn, [777]

Hieracium, *hieracium*. Herba est duobus generibus. Hieracium majus caulem emittit asperum, subrubrum, spinosum, cavum: folia ex intervallis rariuscule divisa, similia soncho per ambitum: flores autem luteos in capitulis. Hieracium minus, folia ex intervallis habet divisa in ambitu, cauliculis teneros, virentes, in quibus lutei flores in orbem circumati emicant. Hieracia à Plin. inter agrestis lactucæ genera numeratur, dictamq; existimat ab eo quod accipiter ejus succo oculorum caliginem discutiat. Vide locum ipsum lib. 20. cap. 7.

Hieracopodium, *lychnis agria*, apud Dioscor. lib. 3. cap. 114.

Hieranosos, morbus facer propter admirationem, ut inquit Cleomenes, quod nihil habeat simile cum aliis morbis, curaturq; execrationibus vel incantationibus. Aelianus verò dicit ob Herculem, qui eo tenebatur, dici facrum.

Hieranthemis, vide **ERANTHEMIS**.

Hierapicra, *hierapicra*. Confectionis genus est, à Galeno inventum, ita dictum ab amaritudine aloës, quam multum recipit. Hierapicra Colocynthidos, cōfectio ex colocynthide. Hierapicra omnes dicitur à jumentis & valere, Extant eorum diversæ compositiones, quæ ab autoribus ferè nomina traxerunt. Scilicet Hierapicra Rustici, Galeni, Hermetis, Constantini, Abbatis, Hieracopodium, &c.

Hierarchia, *hierarchia*. Sacrorum principatum significat: & hierarcha, *hierarcha*, sacrorum prefectum. Dionysius in lib. de Eccl. Hierarch. Hierarchiam definit ordinatam omnium sacrorum administrationem: & hierarchen, virum divinum, omnium eorum quæ ad sacrorum cognitionem pertinent, peritum.

Hieraticæ, *hieraticæ*. Chartæ quoddam genus subtilissimæ, religiosissimum voluminibus dicatum, quæ ab adulteratione Cæsarum Augusti nomen accepit. Plin. lib. 13. cap. 11.

Hierisud est, consecratio: atq; si Virgilio credimus, pro Consecratione Hieris legendum est, apud Dioscor. lib. 3. de lide Illyrica.

Hierobotan, *hierobotan*. Verbenaca herba, ab usu nomē sortita, quod ea in sacris ueneratur, ad Iovis mensam vendendam, domumq; ludrandam. Hæc etiam legati ad hostes ituri manu ferebat. Duo ejus sunt genera, quæ vide apud Plin. lib. 23. cap. 9.

Hierobryncas, Geranii genus aliud, apud Dioscor. lib. 3. ca. 130.

Hierocōmion, *hierocōmion*. Ger. *Em. Sicut in hanc.* Locus in quo leprosi aluntur, quæ enim inter cætera elephantiæsim significat, quam Arabes *leproam* appellant.

Hierodul, *hierodul*, orum, penulæ, prod. [*חירודול* *hierodul* *חירודול* *hierodul*] Sacrorum ministrum, Iulius Firmicus lib. 8. Matheos scribit futuros æditos, aut hierodulos qui habuerint horoscopus in vicesima sexta parte Gemthorum.

Hieroglyphicæ *hieroglyphicæ*. Lucra, *hieroglyphicæ*, dicitur sunt apud Aegyptios nota quorundam aut anabantium, aut aliarum rerum facris monumentis, quæ illi *hieroglyphicæ* vocabant, in cistis, quibus vice literarum utebantur, quum literæ adhuc non essent inventæ. Quod etiam aperitissimè testatur Cornelius Tacitus: Primi, inquit, Aegyptii per figurarum animalium sensus effingebant, & antiquissima monumenta memoriarum humanarum faxim impressa cernunt, & literarum inventores perhibentur.

Hieromyrtos, Ruscus, Dioscor. lib. 4. cap. 147.

Hieronicas, *hieronicas*, vocamus victores sacrorum certaminum: hoc est, Olympiorum, Pythiorum, Isthmiorum seu Nemæorum.

Hierophantia, *hierophantia*. Ger. *Em. Sicut in hanc.* Aeditus, sacrorum cultus dignus prefectus. [*Pol. Zalmoxis, hierophantia*] Hieronymus contra Iovinianum: Hierophantia quoq; Atheniensium usq; hodie cicutæ sortitione castrati & postquam in pontificatum fuerint electi, viros esse desinere affirmat. In quem locum annotavit Erasimus, Hierophantas non propriè dici sacerdotes, sed magis sacrorum cultores, quos Latine vocamus æditos. Hierophantia dicitur, si ve ad eo quod sacra ostenderent, si ve quod sacris cibis vescerentur. Nonnunquam tamen pro ipsis sacerdotibus.

Hierophylax, *hierophylax*. Custos sacrorum. [*חירופילאק* *hierophylax*] *hierophylax*, *hierophylax*. Gall. *Sacristain, gardien des choses sacrees.* Ital. *Guardiano di cose sacre.* Germ. *Der aber Heilige ding sorg vund hut tragt.* Hist. *Sacristan, el guardador del templo.* Pol. *Straż kościelny.* Vng. *Sacristus, brd.* Ang. *A churchwarden.*] quasi in *hierophylax*. Scævola de Ann. legat. l. 2. Annua sacerdoti, hierophylaci & libertis.

Hierosarchus, dicitur qui præpositus reb. sacris fuisset, quasi princeps sacrorum, *hierosarchus*, quod est sacrum, *hierosarchus*, princeps, quasi eorum sacerdoti caput. Pontificis maximi proprium esse convenit. Alex. ab Alexand. Genial. dier. lib. 3. cap. 18.

Higia Græcæ est, salvatrix Græca, ut inquit Nicolaus, ex Græcis scriptoribus originem habens.

Higra, radix piperis, costo similis gustu.

Hilla, *hilla*. Intestinum tenue, ab hira, si ve ab hillum (inquit Varro lib. 4. de Lingua Latina) quod est minimum. [*Pol. Cyprius idem.*] Vnde quandoq; hile pro intestinis factis, aut lucanicis, accipi solent. Plaut. Atq; hilla est fumatas, & fumen. Ab hi-

la, si ve ab hira, ut Festo placet, sit diminutivum hilla. Horæ. 2. Serm. Sat. 4. - perna magis, an magis hilla flagrat immoies rethi. Quandoq; ponitur pro eo intestino quod in antra resolvitur, quod medici vocant *Rectum*. Labeitius Nave aliter hunc prædicabis, quomodo video adulescenti nostro cæca hilla.

Hilaris, *hilaris*, pen. corr. om. t. lucundus, letus, facetus: cui opponitur Tristis, mœstus, horrida vita atq; inculta. [*Pol. Hilaris* *hilaris* *hilaris*] Gall. *loys, gay, gaieté.* Ital. *Allegro, lieto.* Germ. *fröhlich, frohlich.* Bel. *Strotz.* Hisp. *Allegre.* Pol. *Wesoły.* Vng. *Vig. vidam.* Ang. *Merry, frolic.*] Plaut. in *Albucilla*: Credam istuc, si esse te hilaris videro. Cic. ad Qu. fratres: Rili nym amam, teq; hilari animo esse, & prompto ad jocandum valde me juvat. Horat. 1. Epist. 19: Oderit hilaris mites, tristemq; iocosi. Terent. in *Eunucho*. Certè tu quidem pot multo hilarior. Pro eodem dicimus etiã hilarus, ra, cum Plaut. in *Militè*: Hilarus exit, impetavit: inhiat quod nudique est miser. Terent. in *Adolph.* Ita ut decet, hilarum ac lubentem facere in nati nuptiis.

Hilarulus, *hilarulus*, diminutivum. [*Pol. Hilarulus* *hilarulus*] Gall. *loys, gaieté.* Ital. *Allegretto, lieto.* Germ. *fröhlich, frohlich.* Hisp. *Allegre, vivo, paco.* Pol. *Wesoły, żywy.* Vng. *Vidam, vidam, vidam.* Ang. *Merry, frolic.*] Cic. ad Attic. lib. 16. amice, quoniam quod optimum in pueris est, hilarulus est, mea verbis suavius des.

Hilaritas, *hilaritas*, felicitas, iucunditas suavitas, letitia. [*Pol. Hilaritas* *hilaritas*] Gall. *loys, gaieté.* Ital. *Allegria, letizia, gioja.* Germ. *fröhlichkeit, frohlichkeit.* Hisp. *Allegria.* Pol. *Wesołość.* Vng. *Vidam, vidam, vidam.* Ang. *Merry, frolic.*] Cic. de *Officiis*: Sed tamen hilaritas illa nostra, & suavitas, quæ te præter ceteros delectabat, et epta mihi omnia est. Idè 2. de *Finibus*: Non enim hilaritate, nec letitia, nec risu, aut joco comite levitate: sed sapè etiam tristis firmitate, & constantia sunt beati.

Hilare, & **Hilariter**, adverbia. Latè, cum hilaritate. [*Pol. Hilare* *hilare*] Gall. *loys, gaieté.* Ital. *Allegremente, letamente.* Germ. *fröhlich, frohlich.* Hisp. *Allegremente.* Pol. *Wesoły.* Vng. *Vidam, vidam, vidam.* Ang. *Merry, frolic.*] Cic. de *Officiis*: Dionem aliquem hilare vivere videmus: si semel tristis effectus est, hilare vita amissa est. Idè 3. de *Orat.* Quis unquam res, præter hanc, tragicas penè comitè, tristes remissè, severas hilarè, fortiter scenica prope enulitate tractavit?

Hilaritas, pro hilariter dixit Plautus in *Militè*: Es, hibe anno obsequere mecum, atq; onerato hilaritas me. [*Vng. Hilare*] **Hilaritudo**, *hilaritudo*, f. t. Antiqui etiã dixerunt pro hilaritate. [*Pol. Hilare*] Vng. *Vidam, vidam, vidam.* Ang. *Merry, frolic.*] Plaut. in *Megistocle*: Sunt animo obsequere mecum atq; onera hilaritudo: ex Nonio.

Hilatio, *hilatio*, ad. p. Letitiam, iucunditatemq; adfecto, exultum, oblecto. [*Pol. Hilatio* *hilatio*] Gall. *loys, gaieté.* Ital. *Allegria, letizia, gioja.* Germ. *fröhlichkeit, frohlichkeit.* Hisp. *Allegria, letizia, gioja.* Pol. *Wesołość, frolic.* Vng. *Vidam, vidam, vidam.* Ang. *Merry, frolic.*] Cic. lib. 2. de *Finibus*: Oportet enim iucundum motum, quo sensus hilaratur Græcè *ἐὐδαιμονία*, Latè voluptatem vocant. Quæ mansiones hyemi parantur, ita sunt constituta, ut possit eas hyberni Solis ortus propemodò casualis hilarare. Huius compositum est *Exhilaro*.

Hilaritas, *hilaritas*, f. t. Hilare f. d. [*Pol. Hilare*] Gall. *loys, gaieté.* Ital. *Allegria, letizia, gioja.* Germ. *fröhlichkeit, frohlichkeit.* Hisp. *Allegria, letizia, gioja.* Pol. *Wesołość, frolic.* Vng. *Vidam, vidam, vidam.* Ang. *Merry, frolic.*] Varro: In votum amicorum domus somar, hilaritas.

Hilatio, *hilatio*, ad. p. tantum pluraliter: & gen. neu. sicut Saturnalia, antequam diem æquinoctii verni colentes appellatur, ut inquit Macrobius, nempe octavam Calendarum Aprilis, quo fit æquinoctium vernum: quo primùm tempore Sol diem longiorem nocte protendit. De his meminit Flavius Vopiscus in Aureliano. Vide *Hadrianum* in Epist.

Hilla, *hilla*, f. p. v. Hilla, orum, neut. f. [*Pol. Hilla*] Gall. *saliccia, no donulle.* Ital. *saliccia.* Germ. *Em dem ort wuß.* Hisp. *Saliccia, longana.* Pol. *Kijka, zielo.* Vng. *Mári.* Ang. *Ash* gutte ar *charitling salted.*] Hor. 2. Serm. Sat. 4. - perna magis, an magis hilla flagrat immoies rethi. Quo loco Acron. Hilla, inquit, dicitur salta intestina hirci. Possum est diminutivè hæc hilla. Quisam in diminutione neutri generis esse dicunt. Alii dicunt facta saliccia. Hec ille. Varr. de *ling. Lat.* lib. 4. ab hilla deducit, quod est minimum. Videtur esse intestinum porcum illud factum aliis intestinis. Plaut. Atq; hilla est fumatas & fumè.

Hillum, *hillum*, n. l. Ponticum illud nigrum quod in summitate sidæ cernitur. [*Gall. Lenoir de la frue.* Ital. *la negro della frue.* Germ. *Das tein schwarz sidæm an den bonn.* Hisp. *El nero de la frue.* Pol. *Pazek em rarnam na fricku rucumum.* Vng. *Neb feje, kék feje, valo fekerke.* Ang. *The black of a bean.*] Et pro te eroga sumitur, quæ parvi vel nullius pretii est: quod Græci dicunt *κεί.* [*Gall. se pen que tres, neu.* Ital. *Casa piccola, niente.* Germ. *seu nif*

Hippicum est, ut quidam volunt, stadium quater multiplicatum, octies M. Pallas efficiens: estq; Hippicū mensuræ genus.

Hippocampæ, [ἵππος ἄμμος, Ger. Meeross, Pol. Moris kon. Vn. Hal farko tengeri leauk.] Equi marini, in piscium caudas delincentes: ita dicti à flexu caudarum, quæ piscosæ sunt: Hippocampæ enim flexura dicitur. Plin. lib. 37. cap. 5. hippocampus vocat per secundam nominum inflexionem. Sed in maxima (inquit) dignatione Cn. Domitii delubro in Circo Flamino Neptunus ipse, & Thetis, atq; Achilles, & Nereides supra delphinos, & cete, & hippocampo sedentes.

Hippocampus, a. um, adjectivum. ἵππος ἄμμος. ut, Hippocampus c. nis, nitro, & adipe suo miltus.

Hippocampi, [ἵππος ἄμμος, Pol. Asytrucharge konf. y. Vn. Landf. 20k.] Mangones ab equis curandis, colorem fuce, robur inani saginata ut Quintilianus) mentientes.

Hippodamus, m. m. Bellicosus, equorum domitor.

Hippodromus, pen. corr. n. f. Locus in quo cursu exercentur equi, curriculum equorum, planities in qua ceteratur cursu abfq; pugna. [ἵππος δρόμος, Gall. Vne lice & l'ieu pour faire courir chevaux, & leur bailler carrière. Ital. Luogo dove corrono i cavalli. Germ. Ein Rennplatz, auch Weiden man mit den Hesen renet, Hifp. La corredora de cavallos. Pol. Szpacho wiktarcich na koniach bierzaja. Vng. Lo futaro hely. Ang. A place where the horses are exercised in running.] Stadium in quo equites imaginario praelio cõcurrere solebant, catadromus, ἵππος δρόμος, dicebatur. Martial. li. 12. Pulveremq; fugax Hippodromo ungula pulsat. Plaut. in Cistell. Dico ei quo pacto eam ab hippodromo viderim herilem filiam nostram sustollere.

Hippoglossus, sive Hippoglossum, [ἵππος γλῶσσα, Pol. Koni k. 10y. k.] Dioscoridi herba est sola habens sylvestris myrti, concava & spinosa, & in his cœu linguas quasdam, folio patvo exeam de folio. Plin. libro 27. cap. 11. Ruellius existimat eam esse quam Itali sua lingua *Nonifia*, seu *Lingam paganam* appellant.

Hippoglossion, [ἵππος γλῶσσα, Pol. Koni k. 10y. k.] Herba quam alii Daphnion, alii Carpophyllon, & Alexandrinam laurum vocant. Plin. lib. 15. cap. 30.

Hippolapathum, [ἵππος λάπαθος, Pol. Biella Lepian. Ang. The common or great docke.] Herba lapatho sativo major, candidiorq; ac spissior, ut scribit Plin. lib. 20. cap. 21. Officina Parisiensem appellant.

Hippomachus, pen. product. Pugna equestris. [ἵππος μάχη, Gall. Combat à cheval. Ital. Combattimento da cavallo. Germ. Ein Strauß auf Wasserstein reißiger Streit. Thumit. Hif. Palla d' cavallo. Pol. Zbiornia je albo gonitna na koniach. Vng. Louag via dal. Ang. A fighting of horses.]

Hippomanes, penult. corrept. gen. neutri, secundum Priscianum, ἵππος ἄμμος, ab equæ furoris nomen habet, quasi *râ ἵππος ἄμμος*. Quid autem significet, non satis convenit inter scriptores. Servius scribit esse virus ex equarum inguinibus defluens, quo tempore feruntur in amoris furorem, quod in humana viscera descendens hominem in furorē agat. Virg. li. 3. Georg. Hinc demum hippomanes vero quod nomine dicunt Pastores lentum distillat ab inguine virus. Sic Col. lib. 7. Maxime itaq; curandum est tam feminis quam admillaribus desiderantibus, coeundi fiat potestas, quoniam id præcipuè armentum si prohibeas libidinis extimulatur furis. Vnde etiam veneno inditum est nomen ἵππος ἄμμος, quod equinæ cupidini similem mortalibus amorem accendat. Plin. li. 28. cap. 11. & lib. 8. cap. 42. asserit esse carunculam in fronte pulli equini, caricæ magnitudine, colore nigro: quam statim edito partu mater è fronte dentibus convellit. Quid si quis prius abtulerit, pullum mater ad ubera non admittit. Virg. 4. Aeneid. Quæritur & nascens equi de fronte revulsus, Et matris præceptis amor. Hac caruncula mulieres medicamenta componentes, vertete homines feruntur in furorem.

Hippomanes, Capparis.

Hippomante, Apocynon, apud Diosc. lib. 4. cap. 24.

Hippomarrhrum, [ἵππος ἄμμος ἄρρον, Pol. Lesif kopr.] Herba est lætuculi, sed majoribus & guttu aciore, quod nonnulli Milineum, officina Funiculum sylvestre appellant. Plin. lib. 20. capite 23.

Hippopetræ, penult. product. Dicuntur sacculi quibus equites necessaria vitæ secum conferunt. [ἵππος πέτρα, Gall. Booger ou bougette de cuir ou vne malle qu'on porte à cheval. Ital. Borsio, valigia. Ger. Ein Sack oder Wägsack so man zu Ross führt. Hifp. Escalinas, taloga. Pol. Tłomok taki jaszodliem wdroge iadary primo i puiss. Vng. Louages tarkasa. Ang. A male or bouget.] Senec. in Epistol. ad Lucilium: Marcus Cato Censorius, quem tam necessarium fuit Reip. nasci, quam Scipionem (alter enim cum hostibus nostris bellum, alter cum moribus gessit) cænterio veheretur, hippopetræ quidem impositæ, ut secum utilia portaret. Hæc à Pomponio Festo vocantur Bulgæ.

Hippophæes, [ἵππος φάει, Frutex in maritimis & sabulosis locis nascens, foliis quam oleæ angustioribus: & inter ea spinis quæ arefcit candidis, angulosis, geniculatim inter se distantibus, floribus hederæ Corymbis similibus. Radix crassa est & amara, lacte madens, quod thapsia modo acceptu, aut per se conditur, aut in cervina farina digeritur in pastillos. Romani Lappagium, seu Lappulam vocant. Utuntur hoc frutice fallones in poliendis vestibus.

Hippophæstion, [ἵππος φάει, Spinæ fulloniæ genus est, in maritimis & sabulosis locis nascens, sine caule, sine flore, manibus tantum calyculis, foliis parvis & spinosis, radice mollioribus & crassis, quarum succus communi morbo unguisimus habetur, teste Plin. lib. 16. cap. ult.

Hippophorbis, b. m. [ἵππος φάει, equorum pastor.

Hippopion, pus in oculi cornica, Avicenna vocat Gavion, in Siphac. Hali abbas Ganion, post corneam.

Hippopotamus, pen. corr. ἵππος ποταμός. Equus fluvialis, seu aquaticus, in Nilo præcipuè nascens, binis ungulis, quales sunt bobus, dorso equi & juba & hincit, rostro refimo, cauda obtorta, dentibus apertorum adficus, sed minus noxus. Hujus nominis Plin. lib. 8. cap. 35.

Hippotus, [ἵππος, Latine equus dicitur, à quo multa deducunt.

Hippotelinum, [ἵππος τετινον, Apii genus est, sativo multo majus, quod Romani sine atrum appellant. Hippotelinum dictum, quod inter species apii longè maximum sit. Solent enim Greci quæ rem augere volunt, in compositione ἵππος τετινον præponere. Vide plura de hac herba apud Plin. lib. 20. cap. 12. & in Dioscor. lib. 3. cap. 75.

Hippothemosis, s. f. morbus equorum.

Hippotela, pulli Asinorum, [ἵππος τέλα, Vide E QVIVLEVI.

Hippotoxora, [ἵππος τοξορα, Gall. Archers à cheval. Ital. Separato a cavallo. Ger. Schutzen die zu die sif sind. Hifp. Bedilim a cavallo. Pol. Strzelcy konny kazy. Vng. Szar nyilas inogyfik. Ang. Archers on horseback.] Dicitur sunt equitres sagittari, qua voce utitur Hirc. lib. 5. belli Asiatici.

Hippuris, [ἵππος ὄστρον, Herba à Lænnis equisetum dicta, & vulgo cauda equina interpretatur. Plinius libro 26. capite 13. Vide E QVIVLEVI.

Hippurus, [ἵππος ὄστρον, Piscis ex genere lo costarum, qui hybridus mensibus non capitur, propterea quod id tempore ingois impatientia in cavernas sese abdat. Plin. lib. 6. cap. 16. & lib. 32. cap. ult.

Hir, Nomen antiquum, quod pro vola, sive palma manus accipiebant. [ἵππος χιρ, Gall. Palme de la main. Ital. Palma della mano. Ger. Du fische oder hie der hand Hifp. Palmolemano. Pol. Dlon. Vng. Tenye. Ang. The palm of the hand.] Genitivum facit hiris, si Chanlio cretinus. Probus manu dicitur declinabile.

Hiræ, p. Intestinum cephysi adhaerens, quod quia semper inane est, à medicis *stomum* appellatur, ἵρ, ἵρα, var. Hinc dicitur hilla, quod quavis diminutivum videtur, quod tamen est significationis cum primitivo. [Ger. Die fische der hie der hand.] Fuit item HIRÆ, 126, Stephano, urbs Messeniam mantima, non procul à Pylo, Agamemnonis imperio parenti cuius meminit Homer. 11. Iliad.

Hirculus, Herba est semper nascentis cum nardo Gallico, cõp. simillima, qua utuntur qui synercum nardum volant adulterare. [ἵρ κούλι, Dioscoridi. In hoc tamen distat à Nardo, quod sine cauliculo est, quodq; minoribus foliis, radicemq; amara & minime odorata. Autor Plin. lib. 12. cap. 12.

Hircus, ci, per e, m. f. Capet admiffarius, caper non castratus. [ἵρ κούλι, ἵρ κούλι, ἵρ κούλι, Gall. Va bene. Ital. Hircu, capro. Ger. Ein Hirc. Hifp. Caloro. Pol. Koyel. Vng. Kerkel-buk. Ang. A male goat or bucke.] Horat. Epod. 16. Ametq; fassa levis hircus æquora. Plautus ad hominem transiit mundum & libidinosum in Asinar. Flagitium maximum feci miser. Propter operam illius improbi hirci edestoli. Mulgerè hircum, ἵρ κούλι, dicitur proverbialiter de re absurda. Virgil. 3. Aeglog. Qui Bavium non odit amet sua carmina Mævi. Atq; idem jungat vulpes & mulgerat hircos. Hircus item dicitur alarum graveolentia, ad hirci animalis fontorem accedens. [ἵρ κούλι, ἵρ κούλι, Pol. Hircu p. hircu. Ang. The favour of a male goat, ramminhircu.] Horat. Epod. 20. gravis hircus cubat hircus in alis. Catullus caprum appellat. Valle sub alarum trux habitare caper. Grecis enim ἵρ κούλι dicitur: quo nomine Martialis quoq; usus est. Inde uagos, coleresq; pili mirandaq; matris Barba.

Hircinus, a. um, penult. prod. Quod ex hircu est, quod ad hircum perinet. [ἵρ κούλι, Gall. De hircu. Ital. De hircu. Ger. Hircu. Das der hircu ist. Hifp. Cosa de cabro. Pol. Kerkowy. Vng. Bak kerkelbi valo. Ang. Of a male goat or bucke.] Apuleius Hommo fordidus, & hircina libidine ferrens. Plin. lib. 12. cap. 17. In pelibus hircinis. Plaut. in Pseudol. Heus tu qui cum hircina istas barba, responde quod rogo.

Hircus

Problematis Romanis cap. 17. qui affirmant nomen histri-

nibus fuisse inditum, quia Histler Tulco verbo Ludio live Lu-

dus vocabatur. Cic. li. 4. Tuf. Aguntur ista pteclatē. & ab ora-

tores quidē melius (si modō est orator) quam ab ullo histrio-

ne. Idē de Oratore: Roscius & Aesopus histriones clari.

Histronā, nix, vel Histronica, x. Ars histriionum. [Cyrus genod.

Gall. L'art & métier de jouer avec par personages. Ital. Arte de rap-

presentare comedia. Ger. Die Kunst Schauspieler zu halten. Hisp. Arte

de representador de personas. Polon. Nauka sframiania komedoi.

Vng. Al orszok, iatkozok mesterege. Ang. The art of playing in

entertains.] Plaut. in Amph. - quasi verō novum Nunc proficiat,

loven facere histriioniam,

Histricūs, ca, cum, pen. corr. Quod ad histriionem pertinet, hi-

strionicus. [Cyrus genod. Gall. Appartenant à jouer de farce. Ital.

Pertinente à histriione, & giocolare. German. Das zu dem se sish in

Schauspielen abem gehört. Hisp. Cosa perteneciente a representado-

res de comedias. Polon. Przynalczaci do igrzok. Vn. Alakobax, iatē-

kozok, valo. Ang. Yat perteneth to a player in entertains.] Plaut. in

Poen. Audite vōs jubet Imperator histricus. & Hinc formavit

diminutivum Hieronymus contra Ruf. Si histriculx, & lividax

mentis hominem a me submovco, & ad unum stipitem can-

astuetum in ganeum Terent. in Evmuch. O' populares, & equis

me vivit hodie fortunator. Cicero pro domo sua. Hodieque

Volaterrani non modō cives, sed etiam optimi cives, suan-

tur nobiscum simul hac civitate.

Hōdierūs, a, um, ut Hodiernus dicit. [Cyrus genod. Gall. Du jour d'aujourd'hui.

Ital. Del giorno d'oggi. German. Heute. Hisp. De hoy. Vng. Ma. Ang.

Of this day.] Cicero 3. in Catil. Neq; a nobis ante hodiernum

diem collocaretur. Idem ibidem: Ut quom hodierno mane

per forum meo iussu, & conjurati, & eorum indices in aedem

Concordiae ducerentur, &c.

Hōdōdōcūs, ci, m. l. idōdōcūs, latro & viarum obsecor, ab

idō, & dōdōcūs.

Hōdōdōricum, [idōdōcūs. Pol. Opiszodrozy. Vn. Nredni-

nek, iatēkozok, valo. Ang. Yat perteneth to a player in entertains.]

Commentarius itineris

culjupiam, eorumve que in itinere acciderunt descriptio nem

continens: quod & itinerarium nonnulli vocaverunt. Graeci

enim idōdōcūs dicunt, pro iter facere: & viatorem ipsum idō-

tunc libra serici fuit. Haec enim ille. Sericæ autem velles à Scri- bus Indiarum populi sunt appellatæ, apud quos vermiculus exi- gius, qui sic appellatur, conficit molliorem illam lanam, quam sericum appellamus, quod vermiculi genus, antea orbi nostro ignotum, à monachis quibusdam è Serinda Indorum urbe ad Iustinianum Imperatorem allatū, hodie per omnem Europam spatium est. De vermiculi huius natura, vide plura apud Raynium, ex quo hæc exceperimus.

Holothurion, ὁλόθουρον. Herba est quadrantalıs, humi repens, foliis runcinatisque coronopo, aut gramini proxima, gustu astrin- gentibus: radice alba, periclyti, usq. in capillamentis speciem, longitudine quatuor digitorum dicta per antiphrafin, quali tota officina, quum tamen careat omni durtia. Plin. lib. 27. cap. 10. Holotheron sine durtia herba, ex adverso appellata à Græcis, sicut vel dulce. Herbarii Melle gramen appellant.

Holothurion, ὁλόθουρον, sunt inter zoophyta, saxis nõ harentia, aspero cortice contexta. Edulia non sunt, sed in littoribus ja- cent inter maris ejectamenta. Plin. lib. 8. cap. 47. Multis eadem natura, quæ fructus ut holothurion, pulmonibus, bellis.

Holothurion, piscis, Plin. lib. 9. cap. 47.

Homagii, live hominis nexu (vocabula sunt Feudistarum) quod dicitur à juramento, ut iidem vocant, Fidelitatis. not. in C. ex diligenti, de Simonia, c. v. nimis de iurejur. Spec. de Feud. l. nunc de Homag. Vide Clientis Fiduciarum.

Homelium, li. pilei genus, Fesl.

Homicida, Homicidium, Vide HOMO.

Homilia, [ἁγιωγραφία] dicitur, ἁγιωγραφία. Pol. Mema, ἁγιωγραφία de possessio- nis. Vn. Gymnasia, ἁγιωγραφία veli bespeli. Ang. A salute or aduise that non hant together. J. Græcis colloquium, & eorum significat an- de etiam concionem live orationem, quæ in certu habetur, scriptores Ecclesiastici homilia vocant.

Homiliæ, cels. adiectivum. Hieronymus ad Heraclium: Quem laborem, inquit, idcirco susceperimus, ne pulsate quæstiones de religione (quod homilisticè dicitur) genere ab illo sepe fieri solent) Lacrima lectu salidum generaret.

Homo, inis, com. t. Ab humo dictus, ut Varr. placet. Vel ut alii, ab huius, simul: est enim animal sociale. Scalig. [ἄνθρωπος] ἄνθρωπος. Gall. Homme ou homme. Ital. Uomo. Ger. Ein Mensch. Hisp. El varon de la mujer. Pol. Czlowiek. Vn. Ember. An. A man or woman. J. Cicero de Leg. Animal hoc providum, sagax, multiplex, acutum, memor, plenum rationis & consilii, quæcumque vocamus hominem, præclara quadam conditione generatum esse à supremo Deo. Idem 1. Offic. Homo autem qui rationis est particeps, per quam consequentia cessant principia, & causas rerum videt, c. v. Idem 2. de Nat. deor. Homo ortus est ad mundum contemplantum & mirandum. Et paulo post: Deus homines humo excitatos, celsos & erectos constituit, ut deorum cognitionem caelum intuentem capere possent. Ovid. 1. Metamorphos. Pronaque quum spectant animalia cætera terram, Os homini sublimè dedit, cœlumque videre iussit, & erectos ad sidera tollere vultus. Homo autem quamquam utrumque sexum complectitur, separatum de femina dictum invenitur, tametsi rariu. Plaut. in Cistell. ientis paveo, & formido foris, ita metus Nunc utro- que me agit, illos hominis miserè miserè. Sulpitius ad Cic. Epist. Famil. lib. 4. In unius muliercule animula si iactura facta est, tanto pere commovebitur, quæ si hoc tempore non fuit diem obiisset, paucis post annis tamen erat ei moriendum, quoniam homo nata fuerat. In quo tamen exemplo adjectivum nata non cohæret cù substantivo homo, sed eum substantivo Tullia, vel pronomine ipsa, quod facillè intelligitur. Hic enim est sensus: Quoniam ipsa nata fuerat homo: id est, humana sortis, & conditione, quasi dicat mortalit. Eadem ratione dicti potest, ea nata erat animal. Homo homini Deus, ἄνθρωπος ἄνθρωπον δημιουργός. Quod dicitur solet de eo qui subit atq. insperatam attulit salutem, ut qui magno quopiam beneficio juvit. Hæc quasi diversum est, Homo homini lupus, ἄνθρωπος ἄνθρωπον λύκος. Quo monemur ne quid fidamus homini ignoto, sed perinde ac quæ à lupo caveamus. Lupus, inquit Plautus, homo homini, non homo, qui qualis sit non novit.

Homulus, Homunculus, & Homuncio. [ἁνθρωπίον] ἁνθρωπίον. Gall. Petit homme, homme, hominette, hominette, homme d'homme. Ital. Uomoletta, hominetta, hominuccio siciliano. Ger. Ein Menschenlein. Hisp. Pequeno hombre, omulo. Pol. Czlowiek. Vn. Emberek. Ang. A little man, a dwarf, a pigmy. Cicero in Pisonem: Sed quoniam præterita mutare non possumus, quid cessat hic homulus ex argilla & luto factus Epicureus dare hinc præclara præcepta sapientiae, clarissimo & summo imperatori genero suo? Idem lib. 1. Tuscul. Sed ut homunculus unus è multis. Et Terent. in Eynuch. Ego homuncio hoc non facerem?

Homicida, c. pen. prod. m. p. Qui hominè necat. [ἁνθρωποκτόνος] ἁνθρωποκτόνος. Gall. Homicide, meur de gens, meurtrier. Ital. Omicida, homicida. Ger. Ein Todschläger; der ein Menschen vmb das

leben bringt. Bel. Ein doetslager. Hisp. Homicida que mata hombre. Pol. Morder. Vn. Ember bláhló, gyilkos. An. A murderer. J. Cic. 2. Philip. Fateor eos plus quam licarios, plus quam homicidas, plus etiam quam parridas esse. Quintil. lib. 7. cap. 4. An qui se interfecit homicida sui? & Horatius homicidam Heclorem cum laude dixit.

Homicidium, c. n. f. Hominis necatio, cædes. [ἁνθρωποκτονία] ἁνθρωποκτονία. Gall. Homicide, meurtre. Ital. Homicidio. Ger. Todschlag. Bel. Ein Dootsdoot. Hisp. Homicidio muerte de hombre. Pol. Morderstwo. Vn. Ember bláhló, gyilkos. An. Morder langhter. Plin. li. 18. ca. 3. Fugem ar atro qualitate, furum noctu pavisse ac secuisse, puberi duodecim Tabulis capitale erat suspensumque Certe necare jubebant gravius, quam in homicidio convictum. Cic. 2. Philip. Homicidii rei sunt, an vindices libertatis?

Homocapni, orum, m. l. Homocapni, qui ad eundem fumum: hoc est ignem, vitam ducunt.

Homocentaurus, m. l. anteriora humano similia corpori, exteriora asino, colore albo, cursu velocissimus. Captus, libertatis amore, mavult inedia perire. Aelianus.

Homocœmeria, ἁνθρωπομετρία. Similitudo partium. Lucr. lib. 11. Hinc & Anaxagore scrutemur homocœmeriam. Servius super illud Virg. 4. Aen. Exoritate aliquis nostris ex ossibus ultor. Secundum, inquit, Anaxagoram, qui dicit homocœmeriam: id est, omnium membrorum similitudinem esse in rebus creandis id est, ex ossibus, ex sanguine, ex medullis: nam omnia pro parte sui transeunt in procreationem. Homocœmeria item appellatur, quum partes eandem rationem, atq. idem nomen toto obtinent. Sic terram vel aquam ἁνθρωπομετρία esse dicimus, quod d quavis exigua terra aqua ve partem, terram aut aquam appellemus. Sic etiam à medicis in corpore animalis partes illa minimæ, & sensu simplices ἁνθρωπομετρία appellantur, quas nos similes nominamus: quales sunt caro, os, cartilago, & ejusmodi, quorum vel minima particula, totius & rationem obtinent & appellationem.

Homocœptoton, ἁνθρωποκτότων. Figura est, quum diversæ dictiones in fine membrorum in similes casus exeant. Sicut, Maximis ducibus, foribus, strenuisque ministris. Ennius Mœrentes, flentes, lachrymantes, & miserentes. Dicitur homocœptoton, quasi ἁνθρωποκτότων: hoc est, similiter cadens, ut interpretatur Cic.

Homocœosis, ἁνθρωποκτότων. Pol. Poppelobanie. J. Figura est sententiarum, qua per similitudinem cogniti deducitur in cognitionem incogniti. Dicitur homocœosis à verbo Græco ἁνθρωποκτότων, quod est assimilatio. Latini similitudinem interpretantur. Eius tres sunt species, leon, Parabola, & Paradigma: de quibus vide suis locis.

Homocœtelurion, ἁνθρωποκτότων. Similitudo desinentiæ. Figura, quum plura verba in eandem vocem terminant: ut, Abiit, discessit, exiit, eripit. Differt ab homocœptoto, quod illud solùm fiat in casibus similiter desinentibus: hoc etiam in his partibus orationis quæ casus non habent.

Homocœtelus, ἁνθρωποκτότων. Gall. Nourri d'une mefine lacte. Ital. Nourrito d'una stessa latte. Ger. Von einer Milch erzogen. Der von einer Milch erzogen hat. Hisp. Criado de una mesma leche. Pol. Lactum nutritum nichobonay. Vng. Azon tótelturto. Ang. Nourished with the same milk. Eodem lacte nutritus, quæ Latini collactaneu vocant. Vox composita est ab ἁνθρωπο, quod est unus, id est, vel similis, & γάλα, lac. Verùm huiusmodi vocis significatio ex Græco Latino potius Lexico petenda erat: quippe quæ neq. Latina in usu sunt, neque quibus literis scribi consueverunt. Quare id genus non paucas, nullo profus judicio hæc cõgellas, sustulimus, & veluti ab aliena familia removitimus: idq. eodem jure, quo Latinæ voces è Græco dictionario eximeremus.

Homocœgenus, nis, com. t. ἁνθρωποκτότων. consanguineus, ejusdem generis. Vnde & Homogenium.

Homocœhypni, ἁνθρωποκτότων. Pol. Demoniak. Vn. Házalok eggy balak. J. Domestici, contubernales, ac familiares, quasi unâ somnum capientes. Ita enim eos appellat Charondas, apud Aristotelem lib. 1. Polit.

Homocœleum, pilei genus, quo veteres utebantur.

Homocœlogare, est roganti permittere, auctoritate veri & assignari. Vide Bud. in Annotat. prior.

Homocœlogia, ἁνθρωποκτότων. confessio, pactum, assensus.

Homocœcia, ἁνθρωποκτότων. Pol. Zoda. Vn. Egyyfyty. J. Latine concordia. Fuit etiam castillimæ matronæ nomen, cujus epitaphium memini me vidisse Romæ in veteri marmore incisum, quod id temporis asseratur in penitentiis adium Cardinalis Alexandri. Erat autem huiusmodi:
Tu, qui secura procedis mente, parumper
Siste gradum, quæso, verbaque pauca lege:
Illa ego, quæ clavis fueram prælata puellis.
Hoc Homocœcia brevi condita sum tumulo.
Cui formam Paphia Charites tribuere decoram,
Quam Pallas cunctis artibus erudit.

Nondum

mentis stimandi, qui honorari siquidem potest vi & metu
 cetorum, honorarium nominari: quod quum peratque o-
 mnes sentissent, ut acerbissimè Beroti, Byzanti, Cherroben-
 ti, Thesalonica sentit. Et etiam honorarium apud Iurif-
 consultos, minus quod patroni dabatur à clientibus. Oim
 enim patroni non cegebant officii sui mercedem, quemad-
 modum nostri hodie à advocati, quod iustissimum ducerent
 patronum esse mercenarium: cientes tamen ne accepti bene-
 ficiam memores viderentur, patronis pro suo sensu atq; ac-
 tibus munus aliquid offerrebat, quod honorarium vocabant,
 eo quod magis ad honorandum patronum, quàm ad merce-
 dia satisfactione pro arbitrio clientis soleret offerri. Et Honorari-
 um tumultus, qui honoris causa erigitur, vnde in Clucon.
 in Claud. Carcerum exercitus honorarium ei tumultum exci-
 tavit: ita quom de neceps statuto die quotannis miles occu-
 rret, Galliarumq; civitates publice supplicarent. Quibus ver-
 bis significat cenotaphium Druso in Germania extructum
 quom corpus eius Romam devehum esset. Sic vocari possunt
 hodie quas representationes in anniversariis ex: quibus vocamus.
 Vide cenotaphium. Et Honoraria, ludii qui à Romanis fiebant
 in honorem Liberti patris, qui & Liberalia dicebantur, dicitur.
 Felus honorarios ludos appellat.

Honoratio, a, pen. prod. a. p. Honore afficio, honorè exhibeo.
 [Honoratio] Gall. Honorer, Ital. Onorare, Hispan. Honrar, Pol. Czyn.
 Vngar. Tisztelet, Siles. Ehrwürdigen. Ang. To honour, to do
 reverence. Cic. 1. de Divin. Amphiarum autem sic honora-
 vit fama Græcia, deus ut haberetur. Idem in Philop. Hic me ob-
 solam meis laudibus ornat, sed etiam honorat Athenis. Et Ho-
 norate alias à Cicero dicitur, honorem habere alicui, hono-
 rem adhibere, honestate in honore habere, honorem ei fa-
 cere, honorem debuum alicui prestare, honore augere, hono-
 re amplissimo ornare. Et Huius cõpoluta sunt, Exhonora & In-
 honora, quæ sunt significatiõni contrariæ suo simplici.

Honoratus, Qui in honore habetur, qui est in estimatiõne &
 gloria. [Honoratus] Gall. Honorable, Ital. Onorato, Hispan. Honrado, Pol.
 Czyniony, Vngar. Tiszteletes, Siles. Ehrwürdig. Ang. Honoured.
 Cic. 1. Offic. Dicendum est etiam qualem hominis honoratu,
 & principis domum placeat esse. Idem de Senect. Manent in-
 gentia senibus, modo permancat studium & industria, nec ea
 totum in datus & honoratis vitis, sed in vita enim privata
 & quæta.

Honoratus, adverb. Cum honore & dignitate. [Honoratus] Gall.
 Honorablement, Ital. Onoratamente, Germ. Ehrwürdig. Hispan. Honra-
 blemente, Pol. Czynionym, Vngar. Tiszteletesim, Siles. Ehrwürdig.
 An. Honorably. Cic. 1. Philipp. Quæ de illo viro Syl-
 labus Miranda quæ Servilius quæ Lucullus honorem honora-
 te, quam honorifice, quam graviter sapit in Senatu predica-
 verunt. Tacit. lib. 10. Quod filium eius primo reu movit in co-
 lonia Agrippinensi deprehensum, honorate custodiendum.

Honorabilis, a, m. Honorè dignus. [Honorabilis] Gall. Honorable, Ital.
 Onorabile, Hispan. Honorable, Pol. Czyniony, Vngar. Tiszteletes, Siles.
 Ehrwürdig. An. Honorable. Cic. 1. Philipp. Quæ de illo viro Syl-
 labus Miranda quæ Servilius quæ Lucullus honorem honora-
 te, quam honorifice, quam graviter sapit in Senatu predica-
 verunt. Tacit. lib. 10. Quod filium eius primo reu movit in co-
 lonia Agrippinensi deprehensum, honorate custodiendum.

Honorabiliter, adverb. [Honorabiliter] Pol. Czynionym, Vngar. Tiszteletesim, Siles.
 Ehrwürdig. An. Honorably. Cic. 1. Philipp. Quæ de illo viro Syl-
 labus Miranda quæ Servilius quæ Lucullus honorem honora-
 te, quam honorifice, quam graviter sapit in Senatu predica-
 verunt. Tacit. lib. 10. Quod filium eius primo reu movit in co-
 lonia Agrippinensi deprehensum, honorate custodiendum.

Honorificus, a, um. Quod honorem confert, quod cum hono-
 re conuenit. [Honorificus] Gall. Honorable, Ital. Onorabile, Hispan.
 Honorable, Pol. Czyniony, Vngar. Tiszteletes, Siles. Ehrwürdig. An.
 Honorable. Cic. 1. Philipp. Quæ de illo viro Syl-
 labus Miranda quæ Servilius quæ Lucullus honorem honora-
 te, quam honorifice, quam graviter sapit in Senatu predica-
 verunt. Tacit. lib. 10. Quod filium eius primo reu movit in co-
 lonia Agrippinensi deprehensum, honorate custodiendum.

Honorificè, adverb. Honoratè, cum honore, magnificè, splen-
 didè. [Honorificè] Gall. Honorablement, Ital. Onoratamente, Germ.
 Ehrwürdig. Hispan. Honralemente, Pol. Czynionym, Vngar. Tiszteletesim, Siles.
 Ehrwürdig. An. Honorably. Cic. 1. Philipp. Quæ de illo viro Syl-
 labus Miranda quæ Servilius quæ Lucullus honorem honora-
 te, quam honorifice, quam graviter sapit in Senatu predica-
 verunt. Tacit. lib. 10. Quod filium eius primo reu movit in co-
 lonia Agrippinensi deprehensum, honorate custodiendum.

te, quod pro nostra dignitate fideliter atque honorificè di-
 xeris aut feceris. Honorificè appellat. Huius & bell. Gallie.
 Itaque honorificè civitates appellando, principes maxime
 premiis afflicendo. Cic. de pent. consul. Large & honorificè
 promittere aliquid.

Honorificè, a, m. Honore afficio. [Honorificè] Gall. Honorer, Ital. Onorare, Hispan.
 Honrar, Pol. Czyn. Vngar. Tisztelet, Siles. Ehrwürdig. An. To honour, to do
 reverence. Cic. de pent. consul. Large & honorificè
 promittere aliquid.

Honorificus, a, um. Decorus, honorificus. [Honorificus] Gall. Honorable, Ital. Onorabile, Hispan.
 Honorable, Pol. Czyniony, Vngar. Tiszteletes, Siles. Ehrwürdig. An. Honorable.
 Tacit. lib. 1. Fuciant qui publici sunt pompam te-
 quietent, cõparescentq; que in Drusum patre Germanici hono-
 ra & magnifica Augustus fecisset. Honoratio, apud
 randem lib. 3. Vnde in honore, sine honore, dicitur, dicitur.
 Plin. lib. 3. cap. 30. Aliaque in honore civitates.

Honorificus, a, m. Ambrosius. [Honorificus] Pol. Czyniony, Vngar. Tiszteletes, Siles.
 Ehrwürdig. An. Honorable. Tacit. lib. 1. Fuciant qui publici sunt pompam te-
 quietent, cõparescentq; que in Drusum patre Germanici hono-
 ra & magnifica Augustus fecisset. Honoratio, apud
 randem lib. 3. Vnde in honore, sine honore, dicitur, dicitur.
 Plin. lib. 3. cap. 30. Aliaque in honore civitates.

Hoplomachus, pen. cor. m. f. Hoplitæ, Dicitur à qui scoto,
 reliquisque armis instructus, in arcum descendit. Nam scoto
 apud Græcos modo scutum, modo omnia uno nomine ar-
 ma significat, quæ pugnantibus usi sunt. Martiali lib. 10. Ho-
 plomachus nunc es Hircæ opthalmicus ante: fecisti medic-
 us quod facti Hoplomachus.

Hora, a, m. Gall. Heur, Ital. & Hisp. Hora, Germ. Ein
 Judo. Tacit. de vitibus. Pol. Czyn. Vngar. Vn. An. Ho-
 ra. Apud veteres accipitur pro cuiuslibet temporis parte.
 Vnde quatuor anni partes, Ver, Aestas, Autumnus & Hyems
 anni horæ dicitur. Hodie tamen magis accipitur pro equali-
 bus spatia in quæ dies dividitur. Dicitur autem horæ (ut
 Macrobius putat) à Sole. Accipitur enim Solem vocabant Ho-
 ram. Vnde etiam horæ ab Ovidio Solis ministræ sequeuntur, sive
 (ut alii malunt) dicitur res, quod terminatum significat: sive ab
 regibus, quod est terminatio, dicitur, vel dividere. Sunt enim
 horæ nihil aliud quàm spatia quædam æqualia, in quæ dies
 dividuntur. Alii malunt horas dicitur à res, quod verbo
 una significatur. Ferunt enim Hermetem Tempus horæ
 primum observare ex urina facti, cuiusdã animalis quod Se-
 rapis erat dicitur. Nam quum animus diceret ab eo animalis
 dies & noctis unius spatio, æqualibus interpunctis intervallis,
 unum duodecies emittit placus in totidem horas dicitur cir-
 cule dividere, qui tamen postea duplicato numero in horas 24.
 est distinctus. Tertio in vno. Dicitur etiam ab horis, quod nun-
 quid vult. Cic. 6. Ver. Hora amplius iam in demolito signo
 permulti homines moliebantur. Et Hora etiam quandoque
 pro die accipitur, vel pro statuto quodam se certo tempore.
 Cicero 3. Verrina: Menses mihi tres quod estipifficis ad vgen-
 dum maxime appositos, reliquum omne tempus huius anni
 me vobis remissurum putatis, ut quæ horis nobis nos esse-
 mus nisi, ut bis in diebus interpositis quadraginta pass die res-
 pederet. Vbi Apollonius, Horas suas vocat viginti dies qui ac-
 cusator dabatur ad accusandum legitimum, tunc tunc de-
 fensor. Virg. 1. Georg. nunquam te crastina faller Hora, nequian-
 sibus noctis capere serena. Et Omnia horarum hominem,
 veteres appellabant eum qui semis panes ac iocis esset ac-
 commodatus, & quorum assidue libeat convivere. Atque ita
 appellatum Alinium Pollionem, autor est Fabius libro 8. cap.
 4. circa finem. Vide Eras. Adag. & HOR. A præterea, de quo nomen
 erat apud Romanos, ita dicitur ad res æge hoc est, à veritate
 & pulchritudine, cui præesse putabatur. Hanc Romani puta-
 bant esse Heresiam Romuli uxorem, quæ post Romuli apo-
 theosin, in caelum translata, pro Heresiam vocata est Hora. En-
 nius: Teque Quirine pater veneror, Horamque Quirini. Apud
 Ovidium tamen in fine lib. 14. Metamorphos. legitur Ora,
 sine aspiratione. Se priore conscripta. Priscum inquit panter
 eum corpore nomen Mutat. Oramque vocat: quæ nunc dea
 iuncta Quirino est.

Hora, a, m. Quod est unius horæ: Hinc secreti horarium,
 dicitur secretum unius horæ. [Hora] Gall. D' un' heure, qui du-
 re une heure. Ital. D' un' hora, che dura un' hora. Germ. Dus ein
 Stand lang ist. Hispan. Cosa de una hora. Pol. Na godzinę trzymocy.
 Vng. Egy ora. Ang. That dureth one hour. Suetonius in Do-
 mitiano: Inter missa principatus quondie secretum sibi hora-
 rium sumere solebat, nec quicquam amplius, quàm muscar
 captare, ac stylo præacuto conficere.

Horarium, rari, n. f. substantivum. Est instrumentum quo di-
 vis, quo diei horas deprehendimus, sive teoreticum sit, sive
 deplydra, sive alia quævis machina, horas indicat. [Horarium]

Horarium, rari, n. f. substantivum. Est instrumentum quo di-
 vis, quo diei horas deprehendimus, sive teoreticum sit, sive
 deplydra, sive alia quævis machina, horas indicat. [Horarium]

Horologium, gii, n. L. Horarium, quasi horarum ratio, instrumentum quo horæ designantur. [ῥολογιον] ἡ ἐστὶν ἡμερολογίου. Gall. Horologe. Ital. Horologia. German. Ein Instrument oder Uhr so die Stunden anzeigt. Hisp. Relox. Pol. Zegar, hinc alio tempore. Vng. Ora mutato scriptum. Ang. A diall, any instrument to know the hours by.] Censorinus cap. de diebus: P. Corn. Natica Censor ex aqua fecit horarium: quod & ipsum à consuetudine nascendi horas, à Sole solarium creptum vocari.

Horologium, gii, n. L. Horarium, quasi horarum ratio, instrumentum quo horæ designantur. [ῥολογιον] ἡ ἐστὶν ἡμερολογίου. Gall. Horologe. Ital. Horologia. German. Ein Instrument oder Uhr so die Stunden anzeigt. Hisp. Relox. Pol. Zegar. Vng. Ora. Ang. A diall.] Olim solariū dicebatur: quoniam in Sole tantum horarum ratio conspiceretur. Apud antiquos enim erat concha hemicyclia, lineis debita proportione distincta, cui prælongus, ex ære, aut ligno baculus Soli oppositus supereminerebat, & ejus umbra in lineas incidens horas ostendebat. Quamquam & alia habuerunt Prisci horologia, quæ aquæ fluxu horas indicabant, quæ ab aqua scilicet defluente, clepsydras vocabant. Vide Plin. lib. 7. cap. 60.

Horoscopus, pi, penult. corr. m. L. ὁροσκοπος, ὁ ἑστὶν ὁ ἡμεροσκοπος: hoc est, à perscrutandis horis, significat eam cæli partem, quæ horæ qualibet ab inferiori hemisphærio surgit ab Oriente. Astrologi nostri seculi ascendens appellat. [Pol. Okregi niebiekie w lipcu. Ang. Any thing whereon hours be marked.] Augustinus libro 5. de Civit. Dei: Ac per hoc si tam celeriter alter post alterum nascitur, ut eadem pars horoscopi maneat, paria cuncta quæro, quæ in nullis possunt Geminis inveniri. Si autem sequentis tarditas horoscopus mutat, parentes diversos quæro quos Gemini habere non possunt. ¶ Horoscopus item id temporis momentum significat, quo quisque nascitur, quasi horæ inspectionem, & notationem. [Polon. Godzinka ta wstrosni si narodzyl.] Perlius Satyr. 6. geminos horoscopo Vatro Productis genios. ¶ Est etiam horoscopus interdum adjectivum, ut instrumenta horoscopa, & Vasa horoscopa dicuntur, in quibus horæ dignoscuntur. Plin. lib. 2. cap. 72: Vasa horoscopa non ubique eidem sunt usui in trecentis stadiis, aut ut longissimè etiam in quingentis stadiis mutantibus semet ipsis.

Horæum, [ῥαῖον]. Pol. Wpisek lecia yhorani. Vn. Nyáriá zymyrti mezy sydmu.] per simplex r, cum diphthongo, dicitur melistrivum, cæterique omnes fructus qui æstate colliguntur, dicitur ῥαῖον: hoc est, à pulchritudine, quod fructus eo anni tempore collecti, pulchritudine & bonitate cæteris præcellant. ¶ Dicuntur etiam hoc nomine quædam salsamenta ex piscibus confecta. Athenæus: Salsamentum autem horæum est, aut thynnæum. In horæo macra pinguibus, in thynnæo macris pinguis præferimus. Quæ cymbia dicuntur, inter macra sunt: inter pinguis cordyla.

Horarium, Vide HORA.
Horæum, & Fortium. Pro bono veteres usurparunt. Festus.
Hordi, dx, sp. Vacca prægnans, [ῥοῖα ἡ ἡμερολογίου ἡ ἡμερολογίου]. Gall. Vaca prægnans. Germ. Ein traugende Kuh. Hisp. Vaca preñada. Pol. Krowa ciyeli. Vng. Hordis mod. idy. Ang. A cow with calf.] Nam quæ sterilis est, taura appellatur. Vair. 2. de Re rust. cap. 5: Quæ sterilis est vacca, taura appellatur: quæ prægnans, horda. Ovidius mutata aspiratione in digamma Aëolicum, pro eodem dixit Fordam, putatque à ferendo derivari: Forda ferens bos est, secundaque dicta ferendo.

Hordæi, orum, Dicta sunt ab antiquis sacra, in quibus hostiæ hordæi est, prægnantes, immolabantur. Festus.
Hordæia, gii, n. Genus piscis.

Hordæum, dei, n. Ab horrore, quoniam tamen calamus aliorum frumento, quam hordeo firacilla tamen mordacior est hordeo. [ῥοῖα ἡ ἡμερολογίου ἡ ἡμερολογίου]. Gall. Orge. Ital. Orzo. Germ. Orst. Hisp. Cevada. Pol. Lecymia. Vng. Orpa. Ang. barley.] Vel dicitur ab oriendi celeritate, quod ante omnia instrumenta sit aridum: aut certe ab antiquo adjectivo hordus, quod apud vetustissimos significabat gravidum: pro quo posterior mutata aspiratione in digamma Aëolicum dixerunt Fordus. Plin. lib. 18. cap. 7: Hordæum frugum omnium molissimum est: feri non vult, nisi in soluta, & sicca terra, ac nihilata. Paleæ ex optimis frumento verò nullum comparatur.

Hordæus, a, um. Quod est ex hordeo: [ῥοῖα ἡ ἡμερολογίου]. Gall. D'orge. Ital. D'orzo. Ger. Das von Orsten. Hisp. Cevada. Pol. Lecymia. Vng. Orpál val. Ang. Malt of barley.] ut Panis hordæus, Plin. lib. 18. cap. 11.

Hordæus, a, um. Quod hordeo vivit. [ῥοῖα ἡ ἡμερολογίου]. Gall. Qui vit d'orge. Ital. Chi vine di orzo. Germ. Das der Orst gemalt. Hisp. El que vine de cevada. Pol. Kteri si imyunciem chom. Vng. Orpál val. Ang. That is malt of barley.] Plin. lib. 18. ca. 7: Antiquissimum in cibus hordæum, sicut Atheniensium ritu, Menandro autore, apparet, & gladiatorum cognominè, qui hordæum vocabantur. Aes hordæarum veteres dicebant, quod

pro hordeo equiti dabatur. Festus. Hordæaria pruna. Plin. lib. 15. cap. 13: Hordæaria appellata à comitatu frugis ejus.

Horiz, horix, Vide ORIA.

Horizon, hujus horizonis, penult. prod. Finitor & finitior à Cicerone dicitur. [ῥοῖα ἡ ἡμερολογίου]. Gall. L'horizon. Ital. Horizont. Ger. Der Ort an dem sich das Gesicht endet / wana einet auf die welt ist: vad ist dedundt es hange der Himmel ringsum vmbher am Erden. Hisp. Terminador del cielo. Pol. Okragonia, tek tako da loko midy. Vng. Határoz, egy bunte zsi. Ang. Horizon.] dicitur ῥοῖα, quod est terminare. Est autem circulus major apud astrologos, qui cælum dividit quasi mediū & nocturnum altitudinem definit. Centum & octoginta stadia non excedere putatur, quod oculorū acies ulterius se non extendat. Cic. 2. de Divinat. Quum enim illi orbex, qui cælum quasi mediū dividunt, & aspectum nostrū definiunt, qui à Græcis ῥοῖα nominantur, à nobis finientes cælestime yocari possunt, varietatem maximam habeant, alij in aliis locis sunt: necesse est tamen, occasus q; siderū non fieri eodem tempore apud omnes.

Hormesion, Gemma igneo colore radiis auro portante, cum in extremitate candidam lucesc. Plin. lib. 37. cap. 10.

Horminodēs, Gemma quæ ex argumento vindictæ appellata est, ambiente circulo aurei coloris. Plin. lib. 37. cap. 10.

Horminum, ῥοῖα, Herba est folio marrubii, caule semibitali, quadrangulo, semine salivæ simili. Vulgus salivum max, marinum appellat.

Horno, adverbium, Significat Hoc anno. [ῥοῖα ἡ ἡμερολογίου]. Gall. Ceste année. Ital. Questo anno. Germ. Dier. Hisp. Este año. Pol. Tęgo roku. Vng. Ez év. Ang. This year.

Hornus, a, um, A pronomine hic & annus: id est quod hujus anni, vel quod ætate unius anni non exccellit, horninus. Alii deducunt ab Hora, quod lujus esset anni, neque in alienas transisset horas: id est, partes anni sequentis, Scalper. [ῥοῖα ἡ ἡμερολογίου]. Gall. D'orn. Ital. D'orn. Ger. D'orn. Das nicht über ein Jar ist. Bel. En jaris. Hisp. De un año. Pol. Tęgo roku. Vng. Ez év. Ang. Of this year.] Cic. 5. Ven. Re lura, ludices, L. Metelli, quas audistis, hoc quantum est ex his frumenti hornotini, exaraverit. Cato de Re rust. c. 17: Hornotum nuces vitides. Coll. 3: Plantas hornotinas, serobibus pedibus factis, ante Calendias Martii dispositas habeat.

Hornotinus, a, um, pra. corr. sicut à Dia, distinctus: Hujus, vel unius anni. [ῥοῖα ἡ ἡμερολογίου]. Gall. De cet an. Ital. Di questo anno. Ger. D'ornig. Hisp. Cesta de queis año. Pol. Tęgorokowy. Vng. Ez év. Ang. Of this year.] Cic. 5. Ven. Re lura, ludices, L. Metelli, quas audistis, hoc quantum est ex his frumenti hornotini, exaraverit. Cato de Re rust. c. 17: Hornotum nuces vitides. Coll. 3: Plantas hornotinas, serobibus pedibus factis, ante Calendias Martii dispositas habeat.

Horologium, Vide HORA.

Hors, [ῥοῖα]. Pol. Okrag konopci. Vn. Veg.] A Græcis dicitur finis & terminus cuiusvis rei. Inde à Latinis oram dicitur quædam putant, cuiuscuque corporis extremum.

Horreo, Horresco, Vide HORROR.

Horreum, rei, n. ab horrore, quasi horridum, propter asperitatem aristarum: Prisci enim fruges inclusas spicas cum arboribus in granariis condebant. [ῥοῖα ἡ ἡμερολογίου]. Gall. Grenier. Ital. Granaro. Ger. Ein Scheuer. Hisp. Suaner. Bel. En Scheuer. Epist. Hisp. Alhali, ἡ ἀλγος, ἡ granera. Pol. Stodół a, granica. Vn. Tser. An A barn.] Vario ab hordeo tractū evulsum, quem admodū à farre farreum. Nam quem admodū farreū dicitur locus in quo reponitur far, ita horreū dicitur locus hordeo asserendo accommodatus: quæquam latius accipitur pro quarumlibet frugum repositoryo. Varg. Georg. Illius immensæ superēt horrea melle. Cic. cetera Rulium: Illi Caput cellam atq; horreū agri Campani esse voluerunt. ¶ Non solum aut horreū accipitur pro loco destinato ad custodiam frugum, sed etiam rerum aliarum pretiosarū, separarū ad quotidianū usum: ut apud Apuleium in Metamot. Demonstrat horreum, ubi vespere sagaciter argentum copiosum recondi viderat, et iure cōsulti horrea frequenter usurpant pro repositoryis mercium, & rerum pretiosarum. ¶ Ipso horreo dari dicitur, quod prolixè & affatum datur.

Horreolum, [ῥοῖα ἡ ἡμερολογίου]. Gall. Grenier. Ital. Piccolo granaro. Germ. Ein Scheuer. Hisp. Pequena alhali, ἡ ἀλγος, ἡ granera. Pol. Stodółka. Vn. Tserloka. An A little barn.] Diminutivum ab Horreum. Valer. Maxim.

Horrearius, Qui horreū curat atq; custodit. [ῥοῖα ἡ ἡμερολογίου]. Gall. Gardien de blé. Ital. Gardiano del granaro. Ger. Ein Scheuermeister. Epist. Hisp. Guardador, el que guarda el gran. Pol.

Pol. Strag gundany gundannick. Vng. Tfar drcd. Ang. That kep-
pals the borne.] Vipsian. in l. Celsus. ff. Ad exhib. Sed li nemo
horres sit. cum horreatio agendum.

Horribilis, Horridus. Vide HORROR.

Horror, nis, m. Tremor, proprie quum totum corpus vel tri-
pore vel pavore perturbatur. metus. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Frisson, effrayement. Ital. Tremore, horrore, fre-
ddo, battimento di cuore. Ger. Ein schauderung oder erzitterung. Bel.
Tremor, effrayement. Hisp. Miedo, a espeluzo por frio. Pol. Strach,
strach, strach, strach. Vng. Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread,
fear, terror.] Cels. lib. 3. c. 3. Febres alie protinus incipiunt a ca-
lore, alie a frigore. Frigus voco, ubi extrems partes membro-
rum inaignescunt: horrorem, ubi totu corpus intremiscit. Virg.
3. Aeneid. - mihl frigidus horrorem membra quatit. Idem 4. Aen.
Antea que horrore comæ & vox faucibus hæsit. & Refertur
quasidoq; ad torvitatem aspectus. Apuleius: Quem quu aspe-
xisset, horrore hominis deterritus, statim retro celsit. & Quan-
doque ad venerationem pro metu illo, qui ex religione incu-
ritur. Virg. 1. Aeneid. horrentiq; atrum nemus imminet um-
bra. Lucanus: Arboribus suis horrore inest.

Horridus, a, um, Hispidus, asper. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Virg. lib. 4.
Aeneid. - & glacie riger horrida barba. & lateidum accipitur
pro inculto, & inorato. Terent. in Phorm. Nihil aderat adju-
menti ad pulchritudine: Capillus passus, nudus pes, ipsa hor-
rida. & Per translationem oratio dicitur Horrida, que dura est,
aspera, & jeuna. Et Horridus, timendus, & abominandus. Virg. 3. Aen.
Horridus in jaculis: hoc est, terribilis, ut exponit Servius. Hor-
rido contrarium est Nitens, vel nitidum. Cic. 3. de Orat. Ita de
horridis rebus nitida, de jejunis plena, de pervulgatis nova
quædam est oratio tua.

Horridus, adverbium, Asperè, & incultè. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horridus, atis, f. Horror. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horridulus, a, um, diminutivum. Subhorridus: id est, parùm
bene cultus. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horribilis, bile, om. t. Formidabilis. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horribilis, rum, Horrorem incuties. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horribilis, a, um, Horrorem incutio, horrorem adfero, injicio.
[רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horribilis, a, um, Quod horrorem facit. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horripilo, as, pen. conr. Significat horridiore, asperioreque pi-

lo fruticare. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horridus, a, um, pen. conr. Quod cum horrore sonat, sive
quod horridum sonum habet: ut, Horridus sonus. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horridus, res, cui, a. f. Horrore afficior, proprie quum pili setæve
in animante eriguntur. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horridus, is, n. Horridus: sicut quum quis intrinsecus aho-
rem seu timorem in se excitari & crescere sentit, pavore, illu-
pore, aut febri invalescere. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horridus, a, um, Timendus & abominandus. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horridus, adverb. loci, Verius hunc locum. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

Horridus, in lyra: id est, in areola, & sulco horri. Horridus ap-
pellant omnia quæ feruntur & nascuntur in hortis. Græco vo-
cabulo dicuntur cyparicia. Colum. lib. 9. cap. 4.

Horridus, Vide HORTIVS.

Horridus, as, com. p. Adhorro, ad aliquid excito, incito, & im-
pello, consiliu ad aliquam rem do. [רור רבדים] re-
habdib. Gall. Effrayant, effrayant, effrayant. Ital. Horrido, aspro, pelo-
so. Ger. Raub, Haar, schrecklich, schrecklich. Bel. Grecois. Hisp.
Espantable, a espeluzo. Pol. Grody, nase, zeni, nierzypawny. Vng.
Szegnyodas, rezakotes, rezeges. An. Dread, fear, terror.] Cic. in Orat.
Putant enim qui horridè, incultèq; dicat, modò id eleganter
enunciat: que faciat, cum solum Atticè dicere.

feri à moneo : quia monemus autoritate & consilio : hortamur rationibus & precibus , etiam plerumq; blandiendo . Terent. in Hecyr. ego propterea te sedulo Ex moneo , & hortor , ne cuiusquã misereat . Quin Spoletis . Cic. ad Lentulum : Pompeium & hortari & orare , & iam liberius accusate & monere , ut magnam infamiam fugiat , non desistimus . Hortari passivè Tacitus lib. 6. Annal. Memmium Polihonem Consuldem designatum ingentibus promissis inducunt , sententiam expromere , qua hortaretur Claudius Octaviam despondere Domitio .

Hortatio, onis, f. Adhortatio, admonitio. [Hortatio] Gal. Anus uelament, enbortement. Ital. Effortatione. Ger. Ermahnung. Hisp. Induqimienta. Pol. Napominanie. Vng. Intei. Ang. An exhortation or encouraging. Cicero 3. de Fin. Tamen mihi grata est hortatio tua.

Hortatio, us, m. q. Adhortatio, & monitio. [Hortatio] Vng. Intei. Cic. pro Arch. Quod si hæc vox hujus hortatu, præceptis que confirmata nonnullis aliquando saluti fuit, etc. Plin. lib. 13. cap. 1. Cujus hortatu exceperat eos dies.

Hortamentum, inis, n. t. & Hortamentum, ti, n. f. Idem significant. [Hortamentum] Vn. Intei. Liv. 10. Vbi auditur P. Decii eventus, ingens hortamen ad omnia pro Reipub. audenda. Idem libro 7. Pugnatum haud procul porta Collina est totius vitibus urbis, in conspectu parentum, conjugumque a liberorum: que magna etiam absentibus hortamenta animi, tum subiecta oculis, simul veteranda misericordiaq; militè decedebant.

Hortator, toris, m. t. Suasor, auctor. [Hortator] Heb. machazek, hortator. Gall. Qui exhortat, amoneste & incite. Ital. Chi conforta & incita. Germ. Ein Ermahner. Hispan. Induqidor, amonestador. Pol. Napominacz. Vn. Intei, 12. 4. 10. Ang. An exhortour, an consallour. Cic. pro Sexto Ros. Postremo isto hortatore, autore, intercessore, ad Syllam legari non adierunt.

Hortatrix, tris, f. [Hortatrix] Heb. machazek, hortatrix. Gall. Celle qui exhortet & incite. Ital. Donna che conforta. Germ. Ein Ermahnerin. Hisp. Induqidora, amonestadora. Pol. Ta ktora napominacz. Vng. Intei, 12. 4. 10. Ang. She that exhorteth or consalleth. ut, Gloria hortatrix animosi lecti, Stat. 9. Thebaid.

Hortatorius, a, um, Adhortationi accommodatus. [Hortatorius] Gall. Dequoy on vst & se fert-an à exhorter. Ital. Casa che vtiame per confortare. German. Zu der Ermahnung fuglich. Hispan. Casa para inducir. Polon. De napominaniia spozahny. Vngar. Intei, 12. 4. 10. Ang. That serveth for exhorting. Quint. Hæc ad hortatorum genus maxime pertinent.

Hortus, hortus, m. f. est locus in agro, sive etiam in urbe, in quo arbores, & olera oriuntur. [Hortus] Heb. harten, va curati. Ital. Horto, giardino. German. Ein Garten. Hisp. Huerto para artila, jardin. Polon. Ogrod. Vn. Ker. An. A garden or orchard. Horatius 2. Ser. Saryr. 4. Caule sububiano qui sicca crevit in agris Dulcoris irriguo nihil est elutus hortis. Cicero 13. Philip. Nam paucis diebus & in domum & in hortos paternos immigravit. Apud veteres accipiebatur pro villa, quod in illis vni ad bella apti orientur. Plinius libro 19. cap. 4. In xti. Tabulis legum nostrarum nusquam nominatur villa: semper in significatione ea hortus: in horu verò, hærediti. Festus: Hortus apud antiquos omnia villa dicebatur, quod ibi qui arma capere possent, orientur. Constat itaque si etymologia rationem spectemus, scribendū esse ortus sine aspiratione: fecit tamen receptus à doctioribus usus ut aspiraretur, ad differentiam fortassis participii ortus, vel nominis quartæ inflexionis. Vt cunq; tamen quis scribar, non multum peccaverit. Valla lib. 3. cap. 9. constituit differentiam inter hortum singulari numero, & hortos plurali: ut hortus dicatur ubi olera nascuntur: hoc est, quævis herbæ sativæ, quibus vescimur: hortus verò, qui arboribus consiti sunt, & voluptatis causa comparati. Vnde in superiori dicendum putat unum hortum duos aut tres hortos, in posteriore verò, per numeros distributivos loqui præcipit: ut scilicet unos, binos, ternos, quaternos hortos dicamus. Hæc tamen differentia etiam si frequentius vera est, non semper tamen observatur. Testimonia vide apud Vallam loco jam citato. Horti pensiles, qui supra ædificia facti, vel supra columnas erecti pendunt. Plin. lib. 36. cap. 14. Leguntur & pensiles hortos, in quò verò totum oppidum fecisse Aegyptiæ Thebæ.

Hortulus, li, diminutivum est ab hortus. [Hortulus] Gall. Un petit jardin, jardinet. Ital. Horticello, giardinetto. Ger. Ein Gartlein. Hisp. Pequeño huerto à jardin. Pol. Ogrodok. Vn. Keretike. An. A little garden. Plin. lib. 35. cap. 3. Erat tunc Protogenes in suburbano hortulo suo. Cic. 1. de Nat. deor. Mihi quidem etiam Democritus vir magnus in primis, cuius fontibus Epicuros hortulos suos irrigavit.

Hortensis, & hortense, omi t. Quicquid in hortu nascitur. [Hortensis] Gall. De l'ardin, qui croit à l'ardin. Ital. Ciò che nasce nell'orto. German. Das in dem Garten wachst. Hisp. Casa de huerto

ò que nasce en ello. Pol. Ogrodny. Vng. Kerti, kerteli. Ang. What soever groweth in a garden. Plin. lib. 19. cap. 10. Morbos hortensia quoque sentiunt, sicut reliqua terræ sata.

Hortensius, a, um, hortensis. [Hortensius] Pol. Ogrodny. Vn. Ker. ti, kerteli. Plin. lib. 19. cap. 1. Beta hortensiorum levisima est. Idem lib. 22. cap. 24. Sed medicinas è floribus, coronamentisque, & hortensius, quæque manduntur herbis profecti, quam modo frugum omnitemus?

Horyberron, L. contopetalon, apud Diosc. lib. 3. cap. 109.

Hospes, itis, com. t. Dicitur qui alterum hospicio excipit vel excipitur. [Hospes] Heb. machazek, hortator. Gall. Celui qui exhortet & incite. Ital. Chi conforta & incita. Germ. Ein Ermahner. Hispan. Induqidor, amonestador. Pol. Napominacz. Vn. Intei, 12. 4. 10. Ang. An exhortour, an consallour. Cic. pro Sexto Ros. Postremo isto hortatore, autore, intercessore, ad Syllam legari non adierunt.

Hospitium, ti, n. f. Domus quæ gratis liberaliterque venienti hospiti patet. [Hospitium] Heb. machazek, hortator. Gall. Loge pour loyger. Ital. Hospitale, allogiamento, hospicio. Ger. Ein Herberg, Wirtshaus. Bel. Ein Herberge est Herberghum. Hisp. Albergue, hospederia por amilad. Pol. Goscini dom. Vng. Szala, vendig segede hãz. Ang. A lodging, or inn. Liv. lib. 2. ubi denique accipit, divisique in hospitium curatus vulnendus. Sciendum antiqui institutum fuisse, ut hospitii necessitudo non modo inter privatos, sed etiam inter populos contraheretur quod genus amicitia Græci φιλία, Latini hospitium publicum vocaverunt. Nam quod hospitium inter privatos contraheretur, Græcè ιδιαιτησιον, Latine privatum hospitium dicebatur cuius erat nota, pignusque tessera hospitalis, ut ille apud Plautum ait in Poenulo: Deum hospitalem & tesseram Mecum sero. Liv. lib. 27. Nihil nobis tota nostra ædione P. C. neque difficultus, neque molestius est, quam quod cum Eumene nobis disceptatio est: cum quo uno maxime regum, & privatum hospitalis, & (quod magis nos movet) publicum civitatis nostræ hospitium est. Budæus: Hospitium item familiaris quedam amicitia est, vel mihi hospitandi apud illum, vel illi apud me. Cic. Fuit mihi cum illo vetus hospitium. Idem 4. Ver. Dixit hoc idem M. Lucullus, se de his Dionis incommodis pro hospitio, quod sibi cum eo esset, jam ante cognosse & hinc & inde quæ publice parantur ad egenos recipiendos, hospitia non inceptè possunt appellari: quæ vulgò vocant hospitales, φιλία, φιλία, φιλία. Quæ verò viatoribus, peregrinisque mercede patent, caupona, diversoriaque vocantur.

Hospitalis, & hoc hospitale, adject. Quod est hospitii, sive quod ad hospitem pertinet. [Hospitalis] Gal. Apartament no feruat à loger. Ital. Pertinente ad albergo. German. Das in dem Hofen gehert. Hisp. Casa perteneciente ad albergo à hospederia. Pol. Goscini dom. Vngar. Gardhãz (vagy vendig hãz) valt. Ang. Pertaining to lodging. Liv. lib. 1. Exceptus benigne ab ignatis consiliu, qua post curam in hospitale cubiculum deductus esset. Et lib. 2. Alii profecti domos nuntii hospitalium beneficiorum multos Romæ hospitium, urbisque charitas tenuit. Accipit

item hospitalis pro liberali & facili ad suscipiendum hospites
 hospitio. Gall. Qui est hospitium & p[ro]cipi à legere
 & recipere les étrangers. Ital. Conoscere & liberale nell' allattare & rice-
 vere foresteri. German. Gastfreu Hispan. Hospitable, liberal pa-
 ra hospedar los extranjeros. Polon. Lubieli, posturad. Vngar.
 Szállás ado, vendég befogado, gazdálkodás. Angl. Courtesy, ready to
 lodge, give lodging or receive strangers. Cicero 3. Ven. Homo qui
 semper hospitalissimus, amicitissimisque nostrorum hominū
 estimatus esset, noluit videri ipsum illum Rubrum iavitus
 in domum suam recepisse. Hospitalis Deus, dicitur esse Iupiter,
 quod in eius tutela hospites esse credebantur. Huius
 compositum est inhospitalis hoc est, avarus, cujus domus
 hospitibus non patet accessus.

Hospitalitas, atq; f. t. Benignitas & facilitas in excipiendis ho-
 spitibus. Gall. Courtoisie & libéralité à recevoir & se-
 servir les étrangers en sa maison. Ital. Benignità, liberalità da ricevere
 gli forestieri. German. Gastfreude & freundlich empfangung der Bes-
 suchen Hispan. Hospitalidad & facilidad para hospedar. Polon. Ochotne,
 przyjęcie gości, lubieść. Vng. Szállás, gazdálkodás. Angl.
 Courtesy and benignity in lodging strangers. Cic. lib. 2. Offic. Recte
 etiam à Theophrasto laudata est hospitalitas.

Hospitaliter, adverb. Benigne, liberaliter. Gall. Libéralement, courtoisement, en recevant les étrangers en sa mai-
 son. Ital. liberalmente, liberalmente. Germ. Gastlich & freundlich
 gütlich Hispan. Hospitaladamente & con amicitia. Polon. L'ubie-
 skim, dobitnie. Vngar. Ember szeljesen, hos kezesen, gazdálkodással.
 Ang. Courtesy & liberality in receiving strangers. Livius 1. ad Vi-
 belivitati hospitaliter per domos. Idem libro 6. Mox extem-
 plo Patres, vocari eos jam tum hospitaliter magis, quam ho-
 stiliter iussere.

Hospitalor, atq; com. p. Amicē in hospitium recipio. Gall. Recevoir
 les étrangers en son logis. Ital. Allig-
 giare, albergare. German. Gastlich & freundlich aufnehmen.
 Hispan. Hospedar à otro donde se posaba. Polon. L'ubieć w dom
 przyjąć. Vng. Szállást adok. Ang. To receive in lodging, vel ho-
 spitio utor. Gall. Etre reçu & loger en logis
 étrange. Ital. Esser alloggiato, esser albergato. German. Gastlich
 aufnehmen & freundlich aufnehmen. Hispan. Ser hospedar.
 Vng. Szállást fogadni. Angl. To be lodged. Seneca de Vita
 beata: Quid enim est cur illis bonum locum invideant, veaiant,
 hospitentur. Et per translationem hospitari, pro in alieno so-
 cio cretere. Plin. lib. 17. cap. 20. de castanea: Nuda enim radice
 tota, in sulco prostratur. Tunc ex cacumine super terram re-
 sisto renascentur & alia ab radice sed translata nascitur hospitari,
 paverque novitatem.

Hospitalis, a, um, adject. ab hospite deductum, Peregrinus, ex-
 ternus. Gall. Étranger, forain. Ital. Al-
 albergato. German. Fremdd. Hispan. Hosped à extranjero.
 Pol. Obcy, cady. Vn. Idegén, vendég, idegen. An. A guest or stran-
 ger. Virg. 3. Aeneid. quo turio hospita luitres Aequora. Sic
 avis hospitalis est, peregrina apud Statium 1. Achil. Navis ho-
 spita, Ovid. 1. Fast. Terra hospita, apud Virg. 3. Aeneid. Huius
 compositum est inhospitalis: de quo suo loco.

Hostia, a, f. p. Ab hostibus dicta est. Gall. Sacrifice oblation. Ital. Hostia, vittima. Germ.
 Opfer, Opferung. Belg. Esch, Offerhand. Hispan. El sacrificio ó
 ofrenda que se sacrifica. Pol. Ofiara. Vng. Aldozsa. Angl. Sacrifice, the
 host killed in sacrifice. Proprie enim erat animal quod immo-
 labatur ab imperatore ad bellum proficiscente, pro impetran-
 da contra hostes victoria: aut quod iam profligatis hostibus
 mactari solebat ab eo, qui potius erat victoria. Ovid. 1. Fast.
 Hostibus à domitis hostia nomen habet. Festus putat hostiam
 proprie dictam fuisse sacrificium quod Laribus immolaba-
 tur: quod hostes ab illis arceri putabant: unde & ipsi Lares
 hostioli dicti sunt. Alii hostias ab antiquo verbo hostio dictas
 putant, quod apud antiquos inter alia significabat ferio vel re-
 tundere, ut probat Nonius hac autoritate Pacuvii in Teucro:
 Nisi coercuero protervitatē, atque hostitero ferociam. Pro
 eodem dicitur Victimā, quae cecidit dextra victrice, vocatur. Gellius
 hoc putat discriminis esse inter hostiam & victimam, quod
 hostia à quovis sacerdote mactari posset: victimā tantum ab
 eo qui hostes vicisset. Mactata hostia lenior, proverbiali fi-
 gura dixit Horat. de mansuetis & spontaneis. Hostia itē
 puellae nomen fuit, quam Propertius adamavit, & falso nomi-
 ne Cynthia appellavit. Est & Hostia oppidi nomen in
 Latio, ad Tybens ostium: in qua tamen significatione rectius
 scripseris Ostia sine aspiratione.

Hostialis, Hostilis, Vide HOSTIS.
 Hostio, is, Aequam compensationem retribuo, vicem reddo.
 Gall. Rétribuer, rendre la
 pareille. Ital. Agguagliare, ricompensare. German. Wadergaten
 vergelten Belg. Waten. Hispan. Igualar, pagar la medida, remu-

nerer. Pol. Oddać, od płacam. Vngar. Meg fizetnem, meg tericim.
 Angl. To recompense the lyk. Plaut in Afiocia. Quin promitto,
 inquam, hostire contra, ut merueris: id est, aequa reddere & ra-
 tionem referre. Quandoque comprimo, coëcco. Pacuvius
 in Teucro, ut citat Nonius: Nisi coercuero protervitatē, at-
 que hostitero ferociam. Quandoque offendo, cædo. Pacuv.
 Erotopægnion, libro 2. ut citat idem Nonius: Nunc id mihi
 molestum est, quod hostis voluntatem tuam. Huius com-
 positum est Rehostio, quod est vicem refero, ut inquit Festus.
 Viraque est obsoletum.

Hostimentum, n. a. f. Aequamentum, retributio, compensatio:
 ab antiquo verbo hostire, quod inter cætera significat aequa-
 re, vel aequum reddere, vel compensare. Gall. Vniment & égalité, la pa-
 reille, récompençe de tant pour tant. Ital. Agguagliamento. German.
 Ewadergattung, vergeltung. Hispan. Igualdad, como la medida.
 Polon. Odplata. Vng. Meg fizetel. Ang. A recompensing of the
 lyk. Plaut. in Afiocia. Par pari datum hostimentum est, opera
 pro pecunia. Festus: Hostimentum est beneficii pensio.
 Hostiorum, n. a. f. p[ro]p[ri]i m[er]iti. Gall. Une reçoire, haïr pour ra-
 sonner le bien quand on le mérit. Ital. U balione da rendere il grano, dato
 randa. German. Ein streichholz. Hispan. El rasero de la medida.
 Pol. Strichholz. Vng. El raspo, el méro, vérd (vérd, méfaka). Angl.
 A staff to measure wheat or other grains. Lagoum æquatorium,
 baculus quo modius & cætera mensura æquantur. Alio no-
 mine radius dicitur.

Hostis, is, [HOS] is, [HOS] is, [HOS] is. Gall. Ennemi mortel. Ital.
 Inimico comune. German. Ein Feind. Belg. Ein Viant. Hisp.
 El enemigo público. Pol. Nieprzyjaciel. Vng. Elleneg. Angl. An
 enemy. communis generis, ab hostio, his, quod inter alia si-
 gnificat comprimere & retundere. Dicuntur autem hostes
 illi, cum quibus publice bellum habemus: Inimici autem, cū
 quibus privata odia exercemus. Apud antiquos tamen ho-
 stis dicebatur, quem nunc vocamus peregrinum. Cicero 1. Offic.
 Equidem illud etiam animadverto, quod qui proprio nomi-
 ne perduellis esset, is hostis vocaretur, civitate verbi trinitiam
 rei mitigante: hostis enim apud maiores nostros is dicebatur,
 quem nunc peregrinum dicimus. Hostis non hostis, dicitur
 dicitur, dicitur qui nulla laesurus injuria, tamen quæ sunt
 hostium facit: aut qui pacis obtextu facit hostilia. Convenit
 etiam in illos, qui prius quam exposulaverint de injuria cum
 amico, jam lædunt inimicē. Hostes quinam olim dicti sint. l.
 Hostes. ff. de cap. & postum. reversis. l. hostes. ff. de verb. &
 rer. sig. Et nostris temporibus quinam nobis Christianis ho-
 stes dicendi, colligi potest ex c. Ad mensam 11. q. 3.

Hostia, a, um, penult. com. Hostilia, inimicū, adversus, hostis-
 lium. Gall. D'ennemi ou d'ennemi. Ital. Casa da nemico, inimica.
 Ger. Feindlich. Hisp. Casa de enemigo, enemiga.
 Polon. Nieprzyjacielki. Vng. Elleneg. Angl. Of an enemy.
 Horat. lib. 1. Serm. Satyr. 9. Hunc neque dira venena, nec hosti-
 cus auferet culis. Colam. in Præfat. libri 11. Quanquam inter
 ferrum & ignes, hosticis incursionibus vastata fuges: largius
 tamen cōdidere, quam nos, quibus diuturna permittente pa-
 ce prolatate licuit rem rusticam.

Hostilis, le, penultima producta, om. t. Quod est hostis, hosti-
 lium. Gall. D'ennemi ou d'ennemi. Ital. Casa da d' in-
 mica. German. Feindlich. Hisp. Casa de enemigo, enemiga.
 Polon. Nieprzyjacielki. Vng. Elleneg. Angl. Of an enemy, pre-
 tending to an enemy. Virg. 11. Aeneid. Indutos que iuber truncos
 hostilibus armis ipso ferre duces. Hostilis in Kemp. animus,
 Cicero ad Brut. Idem pro Cluentio: Hostile odium & crude-
 litas. Facere hostilia, vel pati omnia hostilia, est facere, vel pa-
 ti omnia quæ ab hostibus possunt expectari. Tacit. lib. 13. Quo
 pro Armenis hostilia faceret. Hostilia referre. Liv. libe 1. bell.
 Pun. Legati retulerunt omnia hostilia: & Saguntæ excidium
 nuntiatum.

Hostiliter, adverbium, Ad modum hostium. Gall. En ennemi.
 Ital. Ad vsa di inimico. German. Feindlich.
 Hisp. Enemigablemente. Polon. Nieprzyjacielki. Vng.
 Elleneg. Angl. Like an enemy or adversary. Cicero 5. Phi-
 lipp. Ergo Annibal hostis? ciris Antonius? quid ille fecit hosti-
 liter, quod hic aut non fecerit, aut non faciat, aut non molia-
 tur, & cogitet?

Hostilitas, atq; pen. com. t. Gall. Hâbit, étre hâbit, étre hâbit, et
 mérit. Gall. Inimicitie, haine d'ennemi mortel. Ital. Inimicitia,
 German. Feindschaft. Hispan. Enemidad. Polon. Nieprzyjaciel,
 nienawista. Vngar. Elleneg. Ang. Deadly hatred. Senec. de
 vita beata: Adversus hostes inhumana crudelitas, adversus
 suos etiam hostilitas est.

Hostimentum, Vide HOSTIO, hostis.
 Hostium, Vide OSTIVM.
 Hostiorum, Vide HOSTIO, hostis.
 Hostis, teste Varone, libro 1. de Re rust. cap. 24. dicitur tan-
 tum olei, quantum uno factu conficitur. Factum autem vo-
 cant,

cant, quod uno tempore conficiunt. Vide item Caton. cap. 8. H ante V.

H V. In notis antiquorum Hujus. H. V. honesta vita. H. V. B. P. Heris verus bonorum possessor.

Huder, habens, fecundus, ferax, secundum Apulium cum h. ab u. pluo. [הדרו הדרו] Gal. Plautorens, abundant, fertile, ampie. Ital. Abundante, fructifero, grasso, ditioso. German. Fruchtbar. Hispan. Cose fecil y copiosa. Polon. Wodny, obilny. Ungar. Szorgalmas, bővelő. Ang. Fertile, fruitful, plentiful. Alii magis ab humeo, sicut tuber a tumeo, in in b. converso. Loca enim arida, infecunda sunt, contra, quae humecta sunt, feracia. Non desunt tamen hodie qui sine aspiratione scribere malint. Est a sfectivum omnis generis: quamvis in plur. numero neutrum genus non inveniantur. Cat. lib. 2. Orig. Ita reghuber fuit. Cic. ad Quint. Frat. Multis locis aquam protulventem, & eam ubi vidi. Idem lib. 2. de Nat. deor. Haberrimilaxissimiq. siudus vitium. Idem 1. de Nat. deor. Majorie expectantone, haberiore spe commoveri. Idem de Clar. Orat. Nemo plenior & haberior & ad dicendum fuit. Neutro genere usus est Seneca: Et omne id iniquum, quod haberi tingitur solo. Hujus contrarium est Inhuder. Gellius: Inhuderes, & multae quidem, macraque essent. Huber vero substantivum, idem ferè est quod mamma. [הובר הובר] Gall. Mammelle, tette. Ital. Mammella, tetta. Germ. Brust. Belg. Em huet, mammae. Hisp. Lata. Pol. Piersy, cypk. Vng. Tűs, edly. Ang. Au udder, a pape. Virg. 3. Aeg. binos alit habere ferus. Proprie hubera videntur dici interiora mammarum: mammae vero, huberum eminentiae. Virg. lib. 3. Georgic. lata magis manabunt hubera mammis. Invenitur etiam quandoque huber substantivum pro hubertate aut fecunditate. [הובר הובר] ut, Huber apritid est, hubertas & fertilitas, quo pacto & Greci [הובר הובר] dicunt. Virg. lib. 1. Aeneid. Terra antiqua potens armis, atq. hubere [הובר] Pallad. libro 1. cap. 33: Pratis vero recentia sterora sufficiens ad huber herbarum.

Huberitas, atis, f. Fertilitas, abundantia, copia. [הובר הובר] Ital. Abundanza, fecundità, fertilità. German. Fruchtbarkeit. Hispan. Copia y fertilidad. Polon. Wodny, obilny, obfity. Ungar. Szorgalmas, bővelő. Ang. Abundance, fertility, plenty. Plin. lib. 7. cap. 2: Hac facit hubertas soli temperies caeli, aquarum abundantia. Cic. 2. de Nat. deor. Nuper nati mammis asperant, earumque hubertate saturantur.

Huberitas, & huberrime, adverbium sunt comparativi & superlativi gradus, ad adjectivo huber deducta, idem significantia quod copiose, & copiosius. [הובר הובר] Pol. Obilny. Vng. Szorgalmas. Cic. ad App. lib. 3: Eadem illa fecerunt letiora mihi tuze literae: non solum quia plantis loquebantur, & huberitas, quam vulgus sermo: sed etiam, quia magis videbat tibi gratulati. Idem 2. de Divinat. Atque his libris annumerandi sunt sex de Republica, quos tunc scripsimus, quum gubernacula Republicae teoedamus: magis locis philosophicisque propriis a Platone, Aristotele, Theophrasto, totaque Peripateticorum familia tractatis huberrime.

Huberitas, atis, f. Huber, & fecundum facio. [הובר הובר] Gal. Rendre plantier fertile, engraisser. Ital. Far abundante, far divitiosi, fecondare. Germ. Fruchtbar oder diltig machen. Belg. Fruchtbar maken. Hispan. Hacer fecil y copioso. Polon. Obilny czynić, naprawiam dła wodności. Ungar. Szorgalmas téselm. Ang. To make fruitful or plentiful. Pallad. lib. 4: Hoc velut coitu steriles arbores huberant, & Huberare pro exhuberare, seu huberem & fecundum esse, dixit Colum. lib. 5. cap. 9: [הובר הובר] Optimum est in arboribus, etiam constitutas plantas circummuare caveis: deinde constitutum jam & maturum olivatum in duas partes dividere, quae alteris annis fructu induantur: neque enim olea continuo biennio huberant: est fecunda est & fertillis.

Huberitas, abundanter, copiose. [הובר הובר] Gal. Plautorens, fructifer, copiosus, abundanti. Ital. Abundante, copiosamente. Germ. Fruchtbar, diltig. Hispan. Copiosa y fertilmente. Pol. Obilny. Ungar. Szorgalmas. Ang. Abundantly, much, greatly, plenty. Catullus.

Huberitas, a, um, Abundans. [הובר הובר] Gal. Abundant, plantierens. Ital. Abundante. Germ. Fruchtbar y diltig. Hisp. Copiosa, fertil. Polon. Dostatny, obilny. Vng. Szorgalmas, bővelő. Ang. Fruitful, plentiful. Gell. lib. 7. cap. 14: Sed ea ipsa genera dicendi jam antiquis tradita ab Homero sunt, tria in tribus: magnificum in Vlyse, & hubertum subtile in Menelao, & cohibitum militum moderatumque in Nestore.

Huc adverb. ad locum. [הובר הובר] Gall. Ci, en ce lieu. Ital. cova. German. huter. Belg. hucwaer. Hisp. Aca, desde yo a lo. Polon. sam. Ungar. ide. Ang. To this place. Terent. in Eyn. Ego cum illo, quocum uno rem habebam tum, hospite, Abui

huo. Idem in Hecyra: Nam senex rus abdidit se huc: in urbem comitat. & hoc & illuc, & huc & illuc, internum iter ostendunt: quod etiam dicitur satum & deorsum. Cicero ad Att. Ne cursem huc & illuc deterrimam via. Idem in Offic. Pars quae hominem huc & illuc rapit, & huc & illuc est, usq. ad hunc locum, vel usque ad hoc tempus. Plin. lib. 6. cap. 29. Hucusque Nestoris exercitum duxit.

Hucine, interrogativum est, compositum ab huc & ne, per interpolationem syllabae. Cic. 7. Ver. Hucine tandem omnia reciderunt.

Hui, interfectio est admiatis inquit Don. [הוי הוי] Terent. in Hev. Hui tam gravitas hoc quae. N. In merum est meum. Cic. ad Att. Hui toties me literas dedisti Roman, quom ad te nullas darem? & Hui, hem, & ceteris ejusmodi utitur adversus eos, quibus irascitur, interpretet Donam. Terent. in Eyn. Sobis. Principio eam esse dico liberam. Terent. Hem. Ch. Civen Atticam. Terent. Hui Idem in Aed. loco Latina ser opem, seriam me, obsecra. Hui tam cito hodieculum.

Huc, dativus pronominis, hic, huc, hoc. [הוי הוי] Terent. in Hev. Hui tam gravitas hoc quae. N. In merum est meum. Cic. ad Att. Hui toties me literas dedisti Roman, quom ad te nullas darem? & Hui, hem, & ceteris ejusmodi utitur adversus eos, quibus irascitur, interpretet Donam. Terent. in Eyn. Sobis. Principio eam esse dico liberam. Terent. Hem. Ch. Civen Atticam. Terent. Hui Idem in Aed. loco Latina ser opem, seriam me, obsecra. Hui tam cito hodieculum.

Hujusce, genitivus ab hic, huc, hoc, compositus cum syllaba adjectione ce. Cic. 7. Ver. Quos tamen laudis hujusce ostentudine in illius imperio tulit.

Hujusmodi, & Hujuscemodi, Nomina adjectiva omnis generis indeclinabilia, composita ex genitivus hujus, vel hujus, & modi à modus, idem significant quod talis. [הוי הוי] Gal. De rebus fere. Ital. Di quela cosa, lo quela natura. German. Et dicitur deterep, deterep. Belg. Hujusmodi, hujuscemodi. Hisp. De la manera. Pol. Taky, temu podobny. Vng. Ilyen, olyetev. Ang. Of this sort or fashion. Plautus in Bacch. Eodem adolescentulus penetrare hujusmodi in palatram, ubi damnis desudaverunt? Terent. in Hev. Hujusmodi, obsecro, aliquid reperi. Idem: Hujusmodi mihi res semper commiserere, ubi me excarnifices. Cic. 3. de Leg. Nec miror, sed mirata eam hujusmodi.

Hulcais, Vide V L C V S.

Hulula, Vide V L V L A.

Hululo, Vide V L V L O.

Humanius, na, num, denominativum est ab homine deducta, Benignus, mitis, lenis, facilis, affabilis, blandus. [הומני הומני] Gal. Humanus, lenis, doux, courtois. Ital. Humano, benigno. German. Menschlich, Barmhertig. Hispan. Cose humana y benévola. Pol. Ludkiy, Vng. Szereny, szelvy. Ang. Courteous, gentle, humane, generous, pertaining to man. Cic. 4. Ver. Quod est illud in illa provincia genus humanum? Plin. libro 11. cap. 40: Sunt ita etiam humano calculo remedia praecipua: id est, calculo qui in homine generatur. Cicero pro Rosc. Amer. Potentum atque monitum certissimum est, esse aliquem humana specie & figura, qui tantum immanitate bestias excedit, ut propter quos haec suavissimam lucem aspexerit, eos indignissime luce privavit: quum etiam ferax inter seipsum auge educit, & natura ipsa conciliat. Terent. in Aed. Hac ego putabam esse omnia humani mansuetique animi officia. & accipitur etiam interdum humanus pro eo, quod ab hominis natura non abhorret. Terent. in Aed. Nam hoc quidem ferendum aliquo modo est, Peffauit nos, amos, vinum, adolescentia: humanum est. Vbi Donatus: Nihil tam ex ea sumptum considerandine est, quod non humanum, Et hoc dicere solemus, ubi peccatum quidem non ne garat, sed tolerabile esse dicimus.

Humanitas, atis, f. t. Proprie naturam humanam significat. [הומני הומני] Gal. Humanitas, courtoisie. Ital. Humanità. German. Menschlichkeit, Barmhertigkeit. Belg. Barmhertichheit. Hispan. Humanidad. Polon. Ludkiy. Vngar. Szereny, szelvy. Ang. Humanity, courtesy. Cic. pro Rosc. Amer. Magna est vis humanitatis, communio sanguinis, natura ipsa. Idem pro Sylla: Petere enim veniam ex toto meo ex intimis vult: & cogitationibus & ex humanitate communi. Et quoniam erudito, & bonatum artium disciplina soli homini sunt propriae, factum est, ut humanitas acciperetur pro eruditione, & bonatum literarum scientia, quam Graeci vocant mores. [Ang. Learning, liberal knowledge.] ut aperit illud ostendit Gell. lib. 13. cap. 16, adducens locum Varonia ex lib. 1. Rerum humanarum, qui sic habet: Praxites propter artificium nemini est paulum humaniori ignovus. Cic. in Ver. Ya sine ulla arte, sine humanitate, sine ingenio, sine literis sicut judicari: Idem de Orat. Homo non habet, neque in exercitiis neq. communium literarum & politionis humanitas expecti. & Praxites quia homo inter omnia animalia maxime mores est, idcirco humanus pro facili & miti ponitur, & humanitas pro facili.

pro facilitate, lenitate, comitate, mansuetudine, clementia, benevolentiaq; quam Graeci φιλανθρωπία vocat, quasi amorem in homines. Cicero lib. 1. Offic. Non modò id virtutis non est, sed est potius immanitatis, omne humanitatem repellentis. **Humanè**, adverbium. Humano affectu: hoc est, benignè, mansuete, comiter, leniter. [אנונימיות] Gall. Humanement, comme un homme doit faire, courtoisement. Ital. Benignamente, humanamente, cortisement. Ger. Menschlich. Belg. Voicede. Hisp. Humano y benignamente. Pol. Ludzka. Vn. Embroiderous, aydayson. An. Friendly, courteous, gently. Terent. in Adelph. Nam ita est homo, cum placo adverbior sedulo, & deterreo. Tamen vix humanè patitur. Cic. Attic. lib. 13: Ille quod Puteolos profecquitur, humanè: quod queritur, injustè. Humanè ferre morbum, Cicero 2. Tuscul.

Humaniter, adverbium, benignè, mansuete, æquo animo. [אנונימיות] Gall. Humanement, avec humanité. Ital. Con humanità, come ad huomo si conviene. German. Menschlich / demigentlich. Hisp. Humano y benignamente. Polon. Ludzkie, ludzki. Vngar. Embroiderous. Ang. Gently, with humanity. Cicero ad Manium lib. 7. Epist. Propter molestissimas occupationes meas: quibus si me relaxaro, docebo profectò quid sit humaniter vivere. Idem ad Att. lib. 13: Sin aliter acciderit, humaniter feremur id est, æquo animo, & ut hominem decet, mille fortunæ telis expositum.

Humanitas, adverbium, More humano. [אנונימיות] Gall. Comme il convient aux hommes, à la façon des hommes. Ital. Come deve far l'huomo. German. Menschlich / demigentlich. Hisp. Humanamente. Polon. Poludzie / ludzka. Vng. Embroiderous. Ang. After the fashion of men, as it becometh unto men. Plin. lib. 10. cap. 63: Vti autem (ut dictum est) humanitas strati: id est, ut solent homines. Cicero 1. Phil. Si quid mihi humanitas acciderit id est, si fortasse moterit.

Humanum, sacrificii genus.

Humatio, Humatus, Vide HVMVS.

Humidus, mes, mui, n. f. Madidus sum. [אנונימיות] Gall. Estre un deuenir moue ou humide. Ital. Esser humido, humidire. Ger. Naß / odet feucht / feuch. Hisp. Humedecido. Polon. Mokry. Vng. Nedves vagyok. Ang. To be moist or wet. Nicandro, vng. in Ovid. 10. Metam. Dat gemitus arbor, lachrymisq; cadentibus humer. Col. lib. 3. cap. 11: Verum est in opere difficilior, quod neq; humentem fodere possis, quod sit glutinosissima: nec nimium siccam: quia ultra modum prædura.

Humidus, scis, n. t. Humectus sio. [אנונימיות] Gall. D'humidite, moue ou humide. Ital. D'humidite, humidire. Ger. Naß / odet feucht / feuch. Hisp. Humedecido. Polon. Mokry / mokro. Vng. Nedves vagyok. Ang. To be moist or wet. Virg. lib. 4. Georg. Quæ nigri humectat flauentia culta Galeus. Col. lib. 7. cap. 3: Agnus, quam est edulus, erigi debet atque uerbibus admoventur: tum ejus diductum os pressis humectati papillis, ut condiscat materiam trahere alimentum.

Humidus, as, ad. p. Humidum reddo, irrigo. [אנונימיות] Gall. Humidifier, moue ou humide. Ital. Humidificare, humidire. Ger. Naß / odet feucht / feuch. Hisp. Cosa humida / mojada. Pol. Odmokry / odmokro. Vng. Nedves vagyok. Ang. Moist, wet, dank. Virg. 2. Aeneid. & jam nox humida coelo præcipitat, foadentq; cadentia sidera somnos. Cicero in Verr. 3: Ignem ex lignis vindibus, atq; humidis in loco angusto fieri iussit.

Humidus, diminutivum, ut Linum humidulum apud Ovid. 3. de Arte amandi: Fallet & humiduli quæ fiet acumine lini. [אנונימיות] Gall. Un peu humide. Ital. Alquanto humido. German. Rofftichtig. Hisp. Cosa humida / mojada. Pol. Wilky. Vng. Nedves vagyok. Ang. somewhat moist, or dank.

Humidus, rum, Humefactus, humorem afferens. [אנונימיות] Gall. Humidifier, moue ou humide. Ital. Che da humore / bagnare. German. Das feucht / odet naß / machet. Hisp. Cosa humida / que haze humido. Pol. Wilgotny / czynny. Vng. Nedves vagyok. Ang. That brings wetness or dankness. Cicero 1. de Divinat. Naibus humiferum duxere ex aere succum.

Humidus, Humore perfusus. [אנונימיות] Gall. Baigné, moue ou humide. Ital. Bagnato. German. Beschnitten. Hisp. Mojado. Polon. Odmokry. Vngar. Med nedvesített. Angl. Moist, made wet. Apul. lib. 1. Flor. Vel enim colliculus septimine consecratus, vel truncus dolamine effigiatus, vel caespes libamine humigatus, vel lapis unguine delibutus.

Humerus, ri, penultima correpta, m. f. Est pars illa corporis, à qua dependent brachia: quæ alio nomine vocatur armus, auctore Felto, quod ab ea parte arma dependant. [אנונימיות] Gall. L'espalle. Ital. Homero, spalla. Ger. Schalter / odet Achsel. Belg. En / Schouder. Hisp. El ombro. Pol. Ramie, pleca. Vngar. Val. Angl. The shoulder. Terent. in Evnuch. quæ matres student demissis humeris esse. Cicero in Verr. 6: Ab humero pendebant sagittæ. Virg. 2. Aeneid. Hæc fatus, latus humeros, subiectaque colla Vestis super, sulvique infernos pelle leonis. & Humeri etiam de bobus dicuntur. Cicero 2. de Nat. deor. Quid de bobus loquar: quorum ipsa terra vites humerorum, & latitudines ad aratra extrahenda, &c. Dicuntur etiam humeri, in avibus partes illæ à quibus dependent alæ. Colum. lib. 8. cap. 2. de gallinaceis: Iudæ deinde variæ, vel ex auro flavæ per colla cervicisque in humeros, diffusæ. & Humeri sustinere ii dicuntur, quorum autoritas diligentiaque plurimum valet in conservanda salute cuiuspiam. Cicero pro L. Flacco: De summa Rep. taceo, quam vos universam hoc iudicio, vestris, inquam humeris, iudices, sustinetis.

Humerus, Quod latus humeros habet. [אנונימיות] Gall. Espalle, qui a latus espalle. Ital. Di alte spalle. German. Das grosse vnd breite Achsel bat. Hisp. Corcavado, que tiene los ombros altos. Polon. Lamienisty, wielkich plecy. Vng. Vallus. Ang. That hath brade shoulders. Humerosus locus. Col. lib. 3. cap. 10: Itaque custodiamus, ut à prædictis locis, quos humerosos rustici vocant semina legamus.

Humerus, ralis, n. t. Humerosum tegumentum, quemadmodum Tibiale, tegumentum tibiæ. [אנונימיות] Gall. Espalliere. Ital. Veste da spalla. German. Ein Kleid das man zu bedeckung der Achsel anlegt. Hisp. Cierta vestidura del ombro. Polon. Humeral. Vng. Váll / dõd. Ang. Any thing to wear on the shoulder. Paul. Nam si tibiale, vel humerale miles alienavit, castigari verberibus debet.

Humescio, Humidus, Vide HVMEO.

Humilis, le, penultima correpta, om. t. Depressus, non altus, & à terra sublatus. [אנונימיות] Gall. Humble, humide, rabais / bas. Ital. Humile. German. Niedrig / niederrichtig. Belg. Iech / neber. Hisp. Cosa haxa / abaxada, humilde. Pol. Nisky / pokorny. Vngar. Alacsony, jekely, item alacsony. Ang. Low, simple, of low condition. Cicero in Tusc. Vites, & ea quæ sunt humiliora, neque se tollere à terra altius possunt. Colum. lib. 4. cap. 1: Humili statu vitis plerumque iuxta terram coecccet. Virg. 2. Aegl. Atque humiles habitare casae. Idem 4. Aegl. Non omnes arbusta iuvant, humilesque myricæ. & Accipitur etiam humilis pro contempto, abjecto, demisso, quod & Graeci μειωσις dicunt. [Polon. Poniżny, wgardny. Angl. Poor, vile.] Cic. 2. de Finib. Qui altiore animo iunt, nihil abjectum, nihil humile cogitant. Idem de amic. Nihil enim altum, nihil magnificum ac divinum suscipere possunt, qui suas omnes cogitationes abiecerunt in rem tam humilem, tamq; contemptam. Idem ad Attic. lib. 7: Dixam idem quod Pompeius, neque id faciam humili animo.

Humilitas, atis, f. t. contrarium Altitudini. [אנונימיות] Gall. Modeste, bas / lat. petitesse. Ital. Bassa / xca. humilita. Ger. Niedrig / niederrichtig / iten, demut. Belg. Nederbit / teebat. Hisp. Baxera / humildad. Pol. Pokora, poniżny / sio. Vngar. Alacsony / alacsonyag. Ang. Humilitie, basness / of condition, lowliness. Cicero 5. Tusc. Sydera inter se altitudine & humilitate distantia. Idem 2. de Divinat. Docet enim ratio Mathematicorum, quanta humilitate Luna seratur, terram propè contingens. & Humilitas ponitur etiam pro obscurnitate, tenuitate, & ignobilitate. Cicero 1. Offic. Quorum autem prima ætas propter humilitatem & obscurnitatem in hominum ignoratione versatur. Idem 13. Philip. Is autem humilitatem despiciere audeat cuiusquam qui ex eadem susulerit liberor. & Humilitas cum opponitur superbiæ, veritas / qum, definitur à Speusippo, quod sit facilitas animæ omnis expertæ iracundiæ. Verum in hac significatione usitatus Modestie vocabulo utitur.

Humilliter, adverbium: hoc est, demissè, submissè: contrarium habet Altè, superbè. [אנונימיות] Gall. Petitement, bassement. Ital. Humilmente, bassamente. German. Niedrig / niederrichtig. Hisp. Baxa / y humilmente. Polon. Feknie. Vng. Alacsony / alacsonyag. Ang. Lowly, humbly. Plin. in Epist. Eadem enim facta claritate, vel obscuritate facientium, aut attolluntur altissimè, aut humilimè deprimuntur. Liv. 4. bel. Pun. Hæc natura multitudinis est, aut servit humiliter, aut superbè dominatur.

Hūmilitas, act. p. Humilem facio, & quasi abjectum ac vilem reddo. [*חמלה*] *hishpil*. *humilia*. Gall. *Abaisser*, *humilier*. Ital. *Far humile*, *humiliare*. Germ. *Erniedern*, *erniedrigen*, *schlechten* vnde *vndscham* machen. Belg. *Veranderen*. Hispan. *Abajar*, *abaxar*, *humiliar*. Polon. *Wnieżyć*. Vngar. *Meg alacsonyom*, *meg alacsony formam* serui accipiens. Frequens est huius verbi usus in Sacris literis: alioqui apud probatos Linguae Latinae scriptores vix inuenietur, in hac praesertim significatione. Legitur tamen *Humiliatus*, participium pro eo quod est depreffus, & humilis effectus, ita ut à terra parum attollatur. Cic. 2. de Nat. deor. Alia animalia humiliata, ut obum terrestrium facie rostris continguntur auctiora sunt, &c.

Hūmo. Vide **HVMVS**.

Hūmor, n. s. m. t. Aqua, liquor, ab humus sit quia a quae terris includit sunt. [*חמור*] *hishmor*. *humor*. Gall. *Humor*. Ital. *Humore*, *liquore*. Germ. *Wasser*, *saft*, *saftigkeit*. Belg. *Wasser*. Hispan. *Humor*. Polon. *Włocznica*. Vngar. *Nedves*. Ang. *Moisture*, *humor*. Cicero de Di. inat. Et humor allapsus extolletur, ut in rectoris videmus. Aucto, potest sudorem imitari. Idem 2. de Nat. deor. de astris loquens: Et terrenis maximis que humoribus longo intervallo extenuatis alantur. *Humor*, & calor, qui est infusus in corpore. Virgil. 1. Georgie. Hic iterum exiguus ne deserat humor arenam. Humor pro portione vini aquosa. Virgil. 1. Georg. Aut dulcis multi Vulcani decoquit humorem. Sic alibi humida vna vocavit *terrua*, quae quae plurimum aquosae substantiae haberent admittit.

Hūmilitas, m. s. m. i. gen. Terra, ab hu, v. i. u. mutata, scilicet. [*חמת*] *hishmat*. *humilitas*. Gall. *La terre*. Ital. *Terra*. Germ. *Erde*, *das Erdreich*. Belg. *Die Erde*. Hispan. *Tierra*. Pol. *Ziemia*. Vng. *Föld*. Angl. *The moist earth, the ground*. Cic. de senect. *Humus* subacta atq. pura. Idem 2. de Legib. Quos humus injecta conregit. Virgil. 1. Georg. Nec non & lini segetem, & cereale papauer Tempus humo tegere, & iam dudum incumbere aratri. Idem 2. Georgie. At quae pinguis humus, dulcique ubigine licta. & Humi vice adverbii ponitur. [*חמי*] *hishmi*. *humus*. Gall. *A terre*, *sur la terre*, *en bas*. Ital. *In terra*. Germ. *Nach der Erde*, *auff dem Boden*. Hispan. *In tierra*, *basamente*. Pol. *Nadzie*. Vng. *A földbe*. Ang. *On the ground, on low*. Plin. lib. 9. cap. 15. Humi quoque vice pedum serpunt. Colum. libro 6. cap. 14. Ineunt autem non ut priores aves, de quibus diximus, insilientes humi. Ovid. 4. Metam. Sternit humi iuvenem. Virgil. 1. Aeneid. Nec prius absistit quam septem ingentia videt Corpora fundi humi. & Humi hauris, *חמתי* *hishmiti*. De inaniter laborante. Nihil est enim quod è solo haurias hoc est, ab imo putei fundo, si is siccus sit. Apparet dici posse quodvis exhausta copia non multum superest quod haurias. Zenodo. & Humi seipit oratio, quae praesertim humiliorum est quam oportet semper quasi iacens, nunquam assurgens. Horat.

Hūmo, mas. act. p. Humo contego, sepelio, terra condo, terra oburo. [*חפר*] *hishpar*. *humus*. Gall. *Enterre*. Ital. *Sepelire*, *coprire di terra*. Germ. *Wit Erden bedecken*, *begraaben*. Belg. *Graven*. Hispan. *Enterrar*, *los insepul*. Pol. *Okryć*, *zamować*, *zapełnić*. Vngar. *El temetsem*. Angl. *To interre*, *to burie*, *to hide*. Cic. lib. 1. Tull. Magorum est mos, non humare corpora sanorum, nisi à feris sint ante laesata. Ibidem: In terram enim cadentibus corporibus, his que humo tellis (ex quo dictum est humani) sub terram condebant reliquam vitam agi mortuorum. Plin. lib. 7. cap. 54. Sepultus intelligitur, quoquo modo conditus: humatus vero humo coniectus. Gell. lib. 7. cap. 1. de delphino: In sui pueri sepulchro humatus est. & Huius compositum est, *hūmo*, de quo suo loco.

Hūmilitas, f. s. Sepultura. [*חפרה*] *hishparah*. *humilitas*. Gall. *Enterrement*, *ensevelissement*. Ital. *Uffa*, *sepelire*. Germ. *Beerdigung*, *der Erden*. Hispan. *Enterramiento*. Polon. *Grób*, *grób*. Vngar. *El temetés*. Angl. *A burying*, *or interring*. Cic. 1. Tull. Cujus hoc dicto admonetur, ut aliquid etiam de humatione & sepultura dicendum existimem.

Hya, ante Y. **Hyacinthus**, n. s. m. Suida. [Gall. *Vacis* ou *signon* de chien. Ital. *Cipolla* cetina. Germ. *Einblume* *Hyacynth* oder *Witgen* *Blum*. *Witgen*. Hispan. *Las mayas flores*. Pol. *Wielka* *nie* *ionna*. Vng. *Hyacinthus*. Angl. *Hyacinth* *pretious* *stone*.] Est genus violae venae, colore obscura purpurea, quam à Romanis *vacinium* appellari auctor est Dioscorides. Gall. teste Ruellio lib. 3. cap. 4. servato Latini nominis vestigio vocant *vaciniam* & herbam autem *capam* *aprillem*. Hoc violae genus venis quibusdam nigris est distinctum, ita discutientibus lineis, ut duarum Graecarum literarum & figuram referant: quae res Poëti duplicis fabula occasione praebuit. Nam & Hyacinthum puerum dilectum ab Apolline, quem imprudens disci iactus interfecit, in hunc florem moratum tradunt, interjectionemq. dolentis, quae ex duabus illis literis conficitur, velut testimonium doloris, quem Apollo ex eius morte conceperat, habere ins-

scriptam. Praeterea Ajacem in eandem florem conversum aiunt, dum impatientia praeterit sibi Vlydis seipsum in circumdantibusque primas eius nominis literas in hoc flore manifeste imprellas. Ovidius utranque fabulam complexus est lib. 11. Metam. rubefactaque sanguine tellus Puerum vinctum genui de caspue dorem. Qui prius Oebalio fuerat de rubore natus. Litera communis medius pueri, quae videret Iosephus est solius, haec nominis, illa querciae. & est etiam Hyacinthus gemmæ nomen, colorem habens amethysti gemmæ non oblitum, sed tamen diluorem. Vide Plin. lib. 34. cap. 9.

Hyacinthia, orum, n. s. m. s. subst. n. s. m. s. (ut auctor est Nicomachus contra Iovinianum) dicebantur quaedam sacra officina, à Lacedaemone reperta in honorem Hyacinthi pueri, ab Apolline disci iactus interfecit. Ovid. lib. 10. Metamorph. Nec genuisse pueri sparten Hyacinthon: bono quoque Durat in hoc ævi celebranda que more priorum, Annua praeterea redeunt Hyacinthia pompa.

Hyacinthia, n. s. m. s. subst. n. s. m. s. (ut auctor est Nicomachus contra Iovinianum) dicebantur quaedam sacra officina, à Lacedaemone reperta in honorem Hyacinthi pueri, ab Apolline disci iactus interfecit. Ovid. lib. 10. Metamorph. Nec genuisse pueri sparten Hyacinthon: bono quoque Durat in hoc ævi celebranda que more priorum, Annua praeterea redeunt Hyacinthia pompa.

Hyacinthia, n. s. m. s. subst. n. s. m. s. (ut auctor est Nicomachus contra Iovinianum) dicebantur quaedam sacra officina, à Lacedaemone reperta in honorem Hyacinthi pueri, ab Apolline disci iactus interfecit. Ovid. lib. 10. Metamorph. Nec genuisse pueri sparten Hyacinthon: bono quoque Durat in hoc ævi celebranda que more priorum, Annua praeterea redeunt Hyacinthia pompa.

Hyacinthia, n. s. m. s. subst. n. s. m. s. (ut auctor est Nicomachus contra Iovinianum) dicebantur quaedam sacra officina, à Lacedaemone reperta in honorem Hyacinthi pueri, ab Apolline disci iactus interfecit. Ovid. lib. 10. Metamorph. Nec genuisse pueri sparten Hyacinthon: bono quoque Durat in hoc ævi celebranda que more priorum, Annua praeterea redeunt Hyacinthia pompa.

Hyacinthia, n. s. m. s. subst. n. s. m. s. (ut auctor est Nicomachus contra Iovinianum) dicebantur quaedam sacra officina, à Lacedaemone reperta in honorem Hyacinthi pueri, ab Apolline disci iactus interfecit. Ovid. lib. 10. Metamorph. Nec genuisse pueri sparten Hyacinthon: bono quoque Durat in hoc ævi celebranda que more priorum, Annua praeterea redeunt Hyacinthia pompa.

Hyacinthia, n. s. m. s. subst. n. s. m. s. (ut auctor est Nicomachus contra Iovinianum) dicebantur quaedam sacra officina, à Lacedaemone reperta in honorem Hyacinthi pueri, ab Apolline disci iactus interfecit. Ovid. lib. 10. Metamorph. Nec genuisse pueri sparten Hyacinthon: bono quoque Durat in hoc ævi celebranda que more priorum, Annua praeterea redeunt Hyacinthia pompa.

Hyacinthia, n. s. m. s. subst. n. s. m. s. (ut auctor est Nicomachus contra Iovinianum) dicebantur quaedam sacra officina, à Lacedaemone reperta in honorem Hyacinthi pueri, ab Apolline disci iactus interfecit. Ovid. lib. 10. Metamorph. Nec genuisse pueri sparten Hyacinthon: bono quoque Durat in hoc ævi celebranda que more priorum, Annua praeterea redeunt Hyacinthia pompa.

Hyacinthia, n. s. m. s. subst. n. s. m. s. (ut auctor est Nicomachus contra Iovinianum) dicebantur quaedam sacra officina, à Lacedaemone reperta in honorem Hyacinthi pueri, ab Apolline disci iactus interfecit. Ovid. lib. 10. Metamorph. Nec genuisse pueri sparten Hyacinthon: bono quoque Durat in hoc ævi celebranda que more priorum, Annua praeterea redeunt Hyacinthia pompa.

reperit hibernaque meum mare, qua latus ingens Dant scopi & multa litus se valle receptat.

Hybris, idos, f. t. vel Hybridæ, sp. Proprie dicitur sus impudens progenera parentibus: hoc est, ex altero fero, & altero domestico: quæ tamen appellatio etiam aliis animalibus convenit, teste Porphyrione, atque ad eos ipsius hominibus, imparibus editis parentibus. [Polon. Wpół i dyki, przymiot wedy cym wedyjmi. Ang. A mongrel, which is engendered betwixt two of diverse kinds. Plin. lib. 8. cap. 33: In nullo genere æquæ facilis mixtura cum fero: qualiter natos antiqui hybridæ vocabant, seu semiferos: ad homines quoque, ut in Cn. Antonium Ciceronis in Consulatu collegam, appellatione translata. Appellatio videtur trahita à Græco nomine ἵβρις, quod inter cætera significat adulterium. Videtur enim esse quedam quasi adulteri species, quum aliquod animal cum alterius generis animali haberet consuetudinem. Suetonius in Augusto: Themasioum quendam Epicardum vocat hybridam, quod natus esset ex patre Parthico, & matre Romana.

Hybris, ἵβρις, Avis ex accipitrum genere, quæ interdiu minus apparet: quia non clarè videt, sed nocte venatur more aquilæ. [Pol. Lisk.] Pugnatur etiam cum aquila ad eam acriter, ut fæpius ambæ implexæ deficiantur in terram.

Hyccæ, Sturio. Manardus lib. 9. Epist. 3.

Hydatides: id est, vesiculae aqua plene.

Hyderica, Corpora quæ plurimo humore prægravantur.

Hydros, ἵδρως, Aqua subter cutem, quam & Hydrops Græci appellant, utroque nomine, ἵδρως ἢ ἵδρωσις: hoc est, ab aqua deducto. Vide HYDRVS.

Hydra, dræ. [Polon. Wodny m. Vng. Víz kőgy. Angl. A water adder.] Serpens in aquis vivens: de quo vide plura in dictione HYDRVS. Est & HYDRA promontorium Aecolidis, quod Hermauntum alteri promontorio aduersum, Elaticum suum efficit. Autor Strabo lib. 13. Item Aetoliz oppidum, quod postea Lyfimachiam appellatur: teste eodem Strab. lib. 10. Est præterea hujus nominis insula juxta Carthaginem, ut ex Ephori sententia tradit Steph.

Hydor, ἵδωρ, Hydus & Hydus, Latine aqua: unde fiunt quæ sequuntur.

Hydragogos, Vinca, pervinca, apud Dioscoridem libro 4. cap. 150.

Hydragogus, ἵδρωγοῦς, Qui aquas ducit, aquæ ductor. [Vng. Víz vezd, víz hoz.] Vnde & hydragogiz dicuntur ipsæ aquarum deductiones.

Hydrargyrum, n. l. [ἵδρωργῆρον. Gall. Vif argent. Ital. Argento vivo, mercurio. German. Quecksilber. Hispan. El azogue. Polon. Zyrto srebro. Vng. Kénesz. Ang. Quicksilver.] Genus est metalli liquidi, argenteum colorem, liquida verò consistentia: quæ referens: unde & nomen accepit. Latini argentum vivum appellant: argentum quidem à colore: vivum autem à motu. Aristoteles ἵδρωργῆρον hoc est, fusile, seu liquidum argentum vocat. Hujus duæ sunt species: nativum sive fossitium, & factitium, quod ex minio excoquitur: quod solum Galeo fuit cognitum. Dioscorides utraq; meminit. Plin. libro 33. cap. 3. argentum vivum ab hydrargyro videtur distinguere, quum ait: Aes inaurari argento vivo, aut certe hydrargyro, legitimum erat. Sed ea controversia facile potest tolli: modò intelligamus Plinium illic, quod nativum sive fossile esse diximus, argentum vivum: quod verò ex minio excoquitur, hydrargyrum appellare. Vtraque species pestilentem exhalat odorem, auramq; planè exitialem.

Hydrastina, sylvestris cannabis apud Dioscoridem libro 3. cap. 66.

Hydraulax, cis, sulcus aquaticus.

Hydraulos, masc. gen. [ἵδραυλός. Pol. Wodna muzyka. Vng. Víz orgona. Angl. A pair of organs.] Musicum organum, aquæ decursu sonum reddens. Plin. lib. 9. cap. 1. Delphinus non tantum hominis amicum animal, verum musica arte mulcet, symphonia cantu, & præcipuè hydraulii sono.

Hydraulicus, a. um. [ἵδραυλικός. Vngar. Víz orgona. Angl. Belonging to organs.] ut, Hydraulicum organum. Plinius libro 6. cap. 37. Laudatus Crescibus, pneumatica ratione, & hydraulici organis repetens.

Hydræum, ἵδρωμα, Oleum aquæ commissum, humectandi, molliendi & penetrandi vim habens, ut est autor Gal. lib. 3. Simpl.

Hydræ f. p. Vena, vas aquaticum. [ἵδρα. Gall. Crevin à l'eau. Ital. Vena d'acqua. Germ. Ein Wassertrug. Hisp. Tinta de vaso para tener agua. Polon. Wodny dyban. Vng. Veder. Angl. A pitcher or pottle for water.] Cic. 4. Verrina: Dicebant scyphorum parva complura, hydras argenteas, pretiosam veslem, stragulam, multa mancipia pretiosa Venti data esse. Ibidem quum in hydras fontes coniceretur.

Hydrocete, [ἵδρωκέτα. Polon. Wodni wpartharyne ybranic. Vng. Ykkész. Angl. A boiling when water fallth into the coldet.] Her-

nia aquosa, quum scilicet aqua in seroto colligitur. Mar. lib. 12: Quem cuncti modò olei timebant. Dicentem tumidas in hydrocelas. Inde hydrocelicus, ἵδρωκέτης, qui hydrocele laborat. Vide in dictione HERNIA.

Hydrocephalos, [ἵδρωκέφαλος. Polon. Zaskornia balog. Gl. m.] Dolor capitis, nascens ex humore inter cutem & pericranium, aut certe inter hoc & cranium collecto. Vide Celsum lib. 4. cap. 2.

Hydrocephalon, ἵδρωκέφαλον, Lapathi genus quod in aqua nascitur. Plin. lib. 20. cap. 22: Sunt qui hydrocephalon tradunt in aqua natum.

Hydromantia, ἵδρωμαντία, Divinatio quæ fit per aquam Augusti libro 7. de Civit. scribit Numam Pompilium hydromantiam fecisse, ut videret imagines deorum vel ludificationes demonum: à quibus audit quid in sacris constitueret atque observare deberet. Quod genus divinationis Varro à Pectis dixit illatum, quo & ipsum Numam, & Pythagoram Philosophum fuisse usum commemorat.

Hydromeli, [ἵδρωμελί. Polon. Miod pny. Vngar. Mezer. Angl. Meade or methyline made of water and honey fiddes together.] Aquæ melleæ genus, ex imbre purissimo, & melle temperatum, & jam vetustate vini saporem referens. Nam quod recens est, & ad præsentem usum confectum, melicraton potius nominatur. [Vngar. Mezes viz.] Plin. lib. 31. cap. 6: Hydromeli quoque ex imbre puro cum melle temperabatur quondam, quod daretur appetentibus vinum ægris. Vide Marcellum Virg. in Dioscorid. lib. 5. cap. 9.

Hydromelon, ἵδρωμελον, Liqueoris genus ex melimelitis portione una, & duabus aquæ confectum, insolis simul per Canis ortum. Diosc. lib. 5. cap. 21.

Hydrophalos, ἵδρωφαλος, Torpido humoris in umbilico collectio.

Hydrophanta, ἵδρωφαντα, qui aquarum scaturigines perquirunt, sive irrigandis agris, sive potus causa. [Polon. Zdrojnik. Vngar. Focak kereso.] Hinc Hydrophantica, cæ, aquæ inquisitio, quo vocabulo usus est is, qui de re rustica ad Constantium Cæsarem scripsit. libro 1. capite 5. Alciat. libro 11. capite 4.

Hydrophobias, f. p. ἵδρωφοβία, Quam Latine interpretari possumus Aquæ fugam: morbi genus, quum æger supra modum aquam expaveat: quod accidere solet iis qui à rabido cane fuerunt morsi. [Polon. Prad woda wjeckania.] Hoc morbi genus attingit Ovid. de Remed. amoris: Tollere nosdram deficit medicina podagram: Nec formidatis auxiliatur aquis. Hinc hydrophobis, ἵδρωφοβία, dicti ægri, qui aquam expavecunt: hoc est, quos canis rabidus momorderit. [Vng. Víz féltés, v. v. v.] Plinius libro 29. capite 3: Est limus salivæ sub lingua rabiosi canis, qui datus in potu, fieri hydrophobos non patitur, & Cornelius Celsus libro 6. capite 27. genus morbi esse dicit in quo simul æger & suus, & aquæ metu cruciatur. Alii mutata una litera Hydrophobiam vocant, quod omnem liquorem contumet. Alii Synolysion veluti ex rabie canina morbum conceptum. Qui hoc morbo laborant, vocantur à Plinio libro 24. capite 3, Hydrophoni. Ab aliis Phogodipsi quod cum timore suant. Polybius Pheugydros vocat, quod aquam fugant, Aurelianus Aquifugas. Tertul. in libro de Bap. Lymphato: vocat, quos aquæ necaverunt, aut formidine, vel metu exercebant.

Hydropiper, [ἵδρωπιπερον. Polon. Zyrko srebro. Veritas, id est, piper. Vng. Balha s. m.] Herba circa stagnantes aquas, aut quæ pigro lapsu fluunt, nascens, caule geniculato, robusto, multis alis concavo: foliis menthae majoribus, candidioribus, tenacioribusque, gustu pipertis amaro. Fructum gerit acrem in ramulis secundum folia, continenti acinorum serie congestum, uvæ modo. Dicitur hydropiper, teste Galeno, à pipertis sapore, & locis aquosis in quibus nascitur, quasi pipet aquatile. Ruellius eam esse existimat, quam vulgus herbariorum falso nomine Eupatorium appellat.

Hydropotes, Aquæ potator, qui aquam bibit. [ἵδρωποτός. Gall. Boy-l'eau. Ital. Bevitore d'acqua. German. Ein Wassertrug. Hisp. Bevidor de agua. Polon. Wode piacy. Vngar. Víz ivó. Angl. A drinker of water.] Cyrus apud Xenophontem, monet suos, ut consuecant aquam bibere, ut fiant hydroptæ.

Hydrops, is, m. t. [ἵδρωψ. Gall. Hydropsie. Ital. Hydropsia. German. Die Wasserucht. Hisp. Hydropsia, enfermedad de humor agudo. Polon. Puchlina. Vngar. Víz kőszeg. Angl. The dropsie.] Morbum significat, qui Latine dicitur aqua intercus, quod sub cute aqua nascatur, qua corpus turgescit. Horat. 2. libr. Carm. Crescit indulgens sibi durus hydrops: Nec solum pellit, nisi causa morbi fugerit venis, & aquosus albo corpore languor. Hujus tria sunt genera, tympanites, nomen habens à tympano instrumento musico, quum corpus spiritum magis, quam aqua distenditur, pulsatum: & tympani sonum reddit.

Hyelate, *Hyelate*, L. auri species, quam quidam laurum Alexandrinam, alii daphnem, alii carpophyllam vocant. Vide Plin. lib. 15. cap. ult.

Hypnemum ovum, n. f. *Hyphnum* dicitur. Dicitur ex quo nihil gignitur, cuiusmodi sunt quae gallinæ circa coitum edunt, ipsæ sibi Venereum figurantes. [Polon. *lata krowe* sic. *maglo-gia*. Vng. *Magladan* *tyakony*.] A quibusdam & Zephyrium ovum dicitur. Latini Ovum viticium, & ventosum appellant. Plinius libro 10. cap. 38. Et ipsæ autem inter se (si mas non iniquæ saluant, pariantque ova irrita, quæ hypnemata Græci vocant.

Hyperaspistes, [*Hyperaspistes*, *Hyperaspistes*. Polon. *Obroca*, *Obroca*. Vng. *Obroca*.] Latine propugnator & defensor. *Hyperaspistes*, quod est scuto protegere. Unde hyperaspistes dicitur qui velut scuto aliquem protegit. *Hyperaspistes* enim apud nos factus sonat. Hieron. in Prefat. Quam Aristus eiusdem Prolema: hyperaspistes, & Iosephus non multo post nihil tale tendit.

Hyperbæsis, [*Hyperbæsis*, *Hyperbæsis*. Pol. *Hyperbæsis*.] sive hyperbaton, pen. corr. Latine transgressio verbi, interprete Quintiliano, lib. 8. cap. 6. quam frequenter ratio comparationis & decoris possidet. Fit enim frequentissime aspera & dura, dissoluta & hians oratio, si ad necessitate ordinis sui verba redigantur. Longius ergo verbum propriè hyperbaton est. Insigne huius exemplum est illud apud Virg. 12. Aeneidos:

Interea reges (in genti mole Latiniis
Quadrinugo vehitur curru, cui tempora circum
Aurati bis sex radibus fulgentia cingunt
Solis avi specimen bigis it Turnus in abdis
Bina manu lato crispans halsilia feror:
Hinc Pater Aeneas, Romanæ stirpis origo,
Sydereo flagrans clypeo, & cæcilibus armis,
Et iuxta Alcandrus, magnoq; sper altera Romæ)
Procedunt callis. Quo in exemplo post octavum demum
verbum nominativo redditur verbum. Vide Macrobi. Satur.
lib. 6. cap. 6. Dicitur Hyperbaton, *Hyperbaton*, quod est
transcendere.

Hyperberici mensis in Decretis Pontificiis mentio fit 25. dicitur. e. propter. Quo loco Scholiastes nodum in scripto
quærit, existimans eandem esse rationem nostri mensis Octo-
bris, quæ Græcis. Opusatur tamen Alciat. Hyperberetici legem-
dum, quod sic mensis, auctore Suida, apud Macedones vo-
cetur, sed, ultimus anni apud eos mensis.

Hyperbole, les. penult. corr. *Hyperbole*. Dicitur eminentia,
vel ut ait Cicero Superlatio: à Quintiliano Superlatio in-
terpretatur: à quibusdam Excellus: ab *Hyperbole*. [Polon.
Hyperbole. Vng. *Hyperbole*.] quod est extendo, su-
pero, excedo. Est enim Hyperbole figura, quam sententia ali-
qua solum excedit augenda rei gratia: ut Nive candidior: &
Vulminis ocyor alis. Item Volantia Te folis fontus terret: &
Vir ossibus hæret. Virg. 12. Aen. Qui candore nives antei-
rent, curibus auræ. Cæ. in Topicis. In hoc genere Oratoribus
& Philosophis concessum est ut minus etiam loquantur, ut
morsu: ab inferis excitentur, aut aliquid quod fieri nullo mo-
do possit augenda rei gratia dicatur, aut minuenda: quæ hy-
perbole dicitur. Vide Quint. lib. 8. cap. 6.

Hyperbolus, les. cum. *Hyperbolus*. Dicitur, excessivus. Polon.
Hyperbolus. Vng. *Hyperbolus*.] & Hyperbolicus, adverbium.
Hyperbolicum metrum, *Hyperbolicum*. Cui una
syllaba, vel duæ superstant. Virg. 1. Aeneid. Alloquitur Venus,
o qui res hominumque deorumque. Et Horat. Sylve laborant
res gestaque. Illud dactylicum hyperbolicum est hoc jam-
bicum hyperbolicum.

Hypericón, [*Hypericón*, *Hypericón*. Germ. *Sant Johannis kraut*: *St. Johannis kraut*. Polon. *Janina ziele*, *Janina ziele*. Vng. *Janina ziele*.] Herba
est odore resinam imitans (unde & *charaxipitys* à quibusdam
appellatur) quæ digitis trita succum sanguineum emittit: qua
ex causa *Hypericón* à Græcis cognominatur. Vulgus *Perfora-
tem* seu *Herba* dicitur hanc nominat.

Hypermetræ, & **Hypermetrus**, [*Hypermetræ*, *Hypermetrus*.] Dicitur versus
una syllaba redundans, quæ plerumque à prima syllaba subsequen-
tis versus incipiente à vocali, absimitur. Virg. lib. 1. Georgic.
Aut dulcis multi Vulcano decoquit humorem, Et folis un-
dam, &c.

Hyperochia, [*Hyperochia*, *Hyperochia*.] exuperantia. Scævola l. pen. D. qui pot.
in pign. si post primâ contractum tuum, antequam aliam pecu-
niam tu crederes, eidem debitori Sejus credidisset quinquaginta,
& hyperochiam huius rei, quæ tibi pignori data esset,
obligasset. Et infra: Vtrum tibi cederet pignori hyperochia: id
est, Quam pluri est pignus quam deoim summas: quatenus
pretium pignoris debiti summam exuperat.

Hyphele, [*Hyphele*, *Hyphele*. Pol. *Lip*.] Arcadum dialecto di-
citur quod Lani viscum vocant, præsertim qui in abiete, ac

larice gignitur. Vide Plin. lib. 16. cap. ult. & Theophrastum lib.
2. de Caul. plantarum.

Hypheon, [*Hypheon*, *Hypheon*.] Sabunio Latinis dicitur: ex
sub, & *heon* unumquodam dicitur dictione profertur sub uno
accentu. Notatur autem linea sub ultima prima dictionis litera
ad primam sequentis subducta. Virg. 1. Aen. Neq; enim ignari
sumus ante-malorum. Vbi Servius: Ante-malorum, *heon* est.
Terent in And. - & heci semper-leuitas Verbar quousum eva-
deret. Vbi Doanatus: Semper-leuitas, *hypheon*.

Hypnale, [*Hypnale*, *Hypnale*.] Alpibus genus, solo somno, citraque ullum
doloris sensum hominem necans: cuius morsu sibi Cleopatra
mortem conscivisse, auctor est Solinus. Galenus pyndem
appellat, propterea quod cervicem eugens, ex intervallo ve-
nenum expuat.

Hypocaustum, n. f. [*Hypocaustum*, *Hypocaustum*. Gall. *Hypocaustum*, *Hypocaustum*. Ital. *Hypocaustum*, *Hypocaustum*. German. *Hypocaustum*, *Hypocaustum*. Pol. *Hypocaustum*, *Hypocaustum*. Vngar. *Hypocaustum*, *Hypocaustum*.] Locum ad fud-
dandâ, *Hypocaustum* hoc est, à succendendo. Solent enim
hypocausta sub pavimento habere fornaces, quibus accensis
ipsa calefiunt. Latine dicitur Vaporarium, ab excitandis va-
poribus. Papius lib. 1. Syl. Tenuem volunt hypocausta vapore.
Plin. ad Gallum: Appicitum est cubiculo hypocaustum per-
exiguum, quod angusta fenestra suppositum calorem, ut ra-
tio exigat, aut effundit, aut retinet. Vitruvius appellat hypo-
caustum: tradit enim faciendâ esse abena supra hypocaustum
tria, caldarium, tepidarium, frigidarium.

Hypochalcis, [*Hypochalcis*, *Hypochalcis*.] Latine subarator dicitur.
Hypochysis sive **Hypochyma**, [*Hypochysis*, *Hypochyma*. Pol. *Hypochysis*, *Hypochyma*. Vng. *Hypochysis*, *Hypochyma*.] Morbus est ocu-
lorum, quem Latini lussationem appellant. Est autem (sicut
Aegineta) effusio humorum lentorum inter corneam tuni-
cam & crystallidem congelatorum.

Hypochondria, [*Hypochondria*, *Hypochondria*.] Partes sunt laterales, utrinque
nostris collis subiectæ, hepatis & splenis superiacentes, quas La-
tini præcordia vocant. Dicitur hypochondria, quod est *hypochon-*
dia: hoc est, sub cartilagine lux luit. Plin. lib. 10. cap. 5: Præcor-
dia vocamus uno nomine extra in homine, Græci quoniam
sub chondro: hoc est, sub cartilagine sunt, *Hypochondria*.

Hypochondriaci morbus, epilepsia tercia species, quæ fit ex
melancholia, de qua vide Gal. lib. de locis affect. cap. 6.

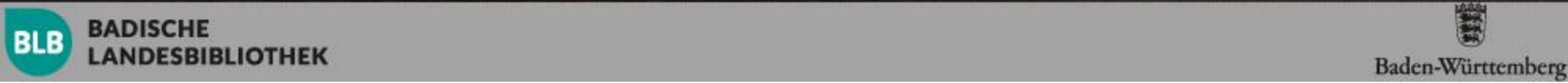
Hypoprepes, [*Hypoprepes*, *Hypoprepes*.] Myri ramuli.
Hypocistis, [*Hypocistis*, *Hypocistis*.] Quiddam est mali puncti cytinis nõ dis-
simile, sub cilio fructe nascens, unde & nomen accepit. Plin.
duo facit hypocistidis genera, candido & rufo colore ea di-
stinguit, lib. 26. cap. 1.

Hypocritæ, [*Hypocritæ*, *Hypocritæ*. Gall. *Hypocrite*, *Hypocrite*. Ital. *Hypocrite*, *Hypocrite*. Ger. *Hypocrite*, *Hypocrite*.] Quis
nasciturque emittit auctore gestat *Hypocrite*, *Hypocrite*, *Hypocrite*, *Hypocrite*. Pol. *Hypocrite*, *Hypocrite*. Vng. *Hypocrite*, *Hypocrite*.] ut
Hypocrite, *Hypocrite*, *Hypocrite*, *Hypocrite*.] ut *Hypocrite*, *Hypocrite*, *Hypocrite*, *Hypocrite*.] ut
mulatio alienæ personæ, quam scilicet quis se alium videri
cupit, quam est, *Hypocrite*, *Hypocrite*, quod inter cetera significat
simulare. Hinc in Comædiis, Trægædiis que actio ipsa voca-
tu hypocrisis, quod actores alias simulant personæ. & A-
Rhetoribus nec hypocrisis appellatur, quam Latini pronun-
tiationem seu adpionem vocant, in gestu motuque præcipue cõ-
sistentem: cui Demosthenes primas, secundas, & tertias tribuit.
Hypocritæ m. p. [*Hypocritæ*, *Hypocritæ*. Gall. *Hypocrite*, *Hypocrite*. Ital. *Hypocrite*, *Hypocrite*. German. *Hypocrite*, *Hypocrite*.] Quis
personam gestat amittit: *Hypocrite*, *Hypocrite*, *Hypocrite*, *Hypocrite*.] ut
Hypocrite, *Hypocrite*, *Hypocrite*, *Hypocrite*.] ut *Hypocrite*, *Hypocrite*, *Hypocrite*, *Hypocrite*.] ut
eodem Budæo interprete, est simulatio alienæ per-
sonæ: unde histriones, & mimi, planipedes, & si qui alii sint sa-
bularum actores, qui personam aliquam assumunt, propriè
vocantur hypocritæ. & transfertur tamen etiam ad eas perso-
nas, quæ aliud in pectore gerunt, aliud in ore: quæque se
probos, piosque videri cupiant longissime tamen absint ab
eâ persona quam simulant.

Hypodistole, [*Hypodistole*, *Hypodistole*.] quam nos subdistillium vocare
possumus, est dextera pars circuli ad imam literam in sine di-
gionis applicata, qua nota Græci male coherentia discernunt.

Hypodidascalus, m. f. [*Hypodidascalus*, *Hypodidascalus*. Gal. *Hypodidascalus*, *Hypodidascalus*. Ital. *Hypodidascalus*, *Hypodidascalus*. German. *Hypodidascalus*, *Hypodidascalus*.] Quis
mester dicitur videri enim est in grevor. Hispan. *Hypodidascalus*, *Hypodidascalus*. Polon. *Hypodidascalus*, *Hypodidascalus*. Vngar. *Hypodidascalus*, *Hypodidascalus*.] Dicitur
quem vulgus in ludo literario *Hypodidascalus* vocat,
vel *Hypodidascalus* dicitur *Hypodidascalus* hoc est, ab
eo quod sub alio doceat. Cic. ad Papyr. Stella tibi erit in ludo
tanquam hypodidascalo.

Hypodytes, x. [*Hypodytes*, *Hypodytes*. Polon. *Hypodytes*, *Hypodytes*.] Interior vellis sive subacula, & propriè Ponticum, ut inquit
Hieronymus: *Hypodytes*, quod est subinducere.

Hypogēa, orum, n. f. [*ὑπόγειον*. Gall. *lieux fous terre*. Ital. *Luoghi sotto terra*. Germ. *Orter* / *oder* *Orman* / *vader* *der* *Erde* / *ist* *die* *Keiler* *stube*. Hispan. *Lugares soterraneos*. Polon. *Podziemni sklep*. Vng. *Finces*, *székely* / *vás* *hely*. Ang. *Places vnder the earth*, *a* *dunyon* *in* *a* *prison*.] Loca subterranea dicuntur à Græcis: quæ dictio frequens est apud Iosephum & Hegelippum. Hypogeorum (inquit Budæus) appellatio complectitur cellas vinarias, carnarias, olearias, penuarias, promptuaras.

Hypogēsōn, *ὑπόγειος*, Herba arbor, sed, & sempervivi majoris nominibus notior: ita dicta quod in subgrundiis nascatur. Græci namque partes tecti prominentes *γῆρας* appellant.

Hypoglossis, idis, [*ὑπογλωσσός*. Pol. *Podjęzyż*. Vngar. *Nyélvagy*.] Caruncula qua lingua coheret inferiori parti oris: ita dicta quod sub lingua sita sit.

Hypoglossis, Quibus item lingua coheret vena inferiori parti oris.

Hypoglundis, Vide ACETABVLA.

Hypoglutides, Vide ACETABVLA.

Hypoglossos, Acinos ferrubentes, tufci modo, Dioscotid. lib. 4. cap. 137.

Hypomnemā, penultima producta, atis, n. t. [*ὑπομνήμα*. Gall. *Commentaire*, *expofition*. Ital. *Comento*, *ipofitione*. German. *Ein* *aufschreibung* *eines* *dingen* *der* *gedächtnis* *hath*. Item, *ein* *tehrung*. Hispan. *Nota*, *o* *expofition*. Polon. *Napawienie dia pamieci*, *notad*. Vngar. *Ma* *varad*. Angl. *An* *expofition* *or* *comment*.] & hypomnematum, is, sumitur pro interpretatione & commentariis. Cicero Titoni Mulrum sibi cupitur operæ in excubendis hypomnematis. Plin. libro 7. cap. 5. Cuius commenta quæ appellantur Græcè *ὑπομνήματα*, sub nomine Democriti falso produntur. Hinc hypomnemato-graphi dicuntur Commentariorum scriptores. Quæ voce utitur Imperator. C. de Decur. l. Siquis spontaneus.

Hypophlōn, *ὑπόφλον*, Herba est in fegetibus arvisque nascens, rube foliis, ramis exilibus, succum emittens papaveris viribus proximum. Alio nomine hypocoon dicitur.

Hypopyōn, [*ὑπόπυον*. Polon. *Pocłina pod powiezyka*.] Oculi morbus, quum pus sub cornea tunica colligitur. In qua significatione per y, in penultima scribi debet, quum *ὑπὸ* *πύον*: hoc est, à pure deducatur. Hypopyon autem per i notum, antepenultima producta, *ὑπόπυον*, livor est sub oculis contingens, à sanguine compressis venulis exente, & sub cute permantente, cuiusmodi vitia Latini fugillata appellant.

Hypōsifmā, id est, Manua thuris.

Hypōsifmā, est extra superficiem amolui simile.

Hypōsphāgmā, *ὑπόσφαιγμα*, sanguinis subter cutem diffusio contingens: x ruptura venæ, icter, felle, duodeve alio corpore illato, Galenus *ὑπόσφαιγμα* *ὑπόσφαιγμα*: id est, sanguineam suffusionem appellat.

Hypōsphatīnos, ab instrumento scilicet, cui nomen est hyposphatē, frontis incisio, sic appellata quæ quomodo fieri debeat, require apud Paul. lib. 6. cap. 6.

Hypōsphatīnos, cum ruina multum & calidum per oculos fertur, ac per vultum rubor apparet.

Hypōsphatīnos, Chirurgicum instrumentum, quo in emendandis ocolorum vitis uti veteres sunt, alio nomine Spatha dictam. Vide Paul. lib. 6. cap. 6.

Hypopropheta, vaticinandi ministri, quibus scilicet propheta imperabant.

Hypopyrgium, Locns sub turri, ex *ὑπὸ* *πύργῳ*, turris.

Hypothemar, Quod ab indice minimum digitorum est spatium.

Hypothetica, propositio, Vide CATEGORIA.

Hypōstāsīs, [*ὑπόστασις*. Polon. *istoty podstac*. Vngar. *szeml*.] Substantia sive natura subsistens. Vna Theologi hypostasis in Trinitate divina, idem est quod *ἰδέσις*, & *ὑπόστασις*, quam personam Latini nominant. Hypostasis item à medicis dicitur unæ fax in ima matula parte subsidens.

Hypōthēca penultima prod. [*ὑπόθεσις*. Gall. *Gage*. Ital. *Pegno*. German. *Ein Pfand*. Hispan. *La prenda que se da*. Polon. *Zastawa*. Vngar. *Zalog*. Angl. *A pledge*, *a gage*.] Latine pignus, teste Martiano: Inter pignus, inquit, & hypothecam tantum nominis sonus differt: cui assentitur Valla. Cicero ad Thermum: Cures velim ut aut de hypothecis decedat, casq; procuratoribus Clavii tradat, aut pecuniam solvat. Iuriconsulti tamen inter hypothecam & pignus sæpissimè distinguunt: ut illa sit rei immobilis, quæ solo adhæret: hoc verò rei mobilis, quæ tradi manu potest.

Hypōthēca *ὑπόθεσις*, adiect. [*ὑπόθεσις*. Gall. *Qui a gage*, *suveni* *ou* *partu* *de gage*.

Ital. *Chi presta denaro se pegno*, Germ. *Dem man pfändet* *aus* *oder* *die* *von* *einer* *sach* *ist* *und* *nimmt* *Hilff*, *El* *que* *se* *prenda*. Pol. *Ten* *ko* *na* *zastawo* *da*. Vng. *Zalog*. Ang. *That* *both* *a* *pled*, *a*] ut, Hypothecarius, coeditor, Vlp. in l. 1. Sciedum est autem, si se sepit. Hypothecaria actio, l. 3. ad exhib.

Hypōthēca, penultima correpta, si. [*ὑπόθεσις*. Ang. *A* *note*, *or* *carfe* *in* *the* *or* *dispute* *on*.] Suppositio, scopus, substitutum. Unde accipitur pro argumento: totius operæ præcipua pars paucis perstringente. & A Rhetoribus item hypothecis dicitur quælibet finita, circa quam totius disputationis causa versatur. Nam quæ infinita sunt, & generaliter proponuntur, theses appellantur. Sitæque in deliberationem veniat, Nam omnino ducenda sit uxor, thesis est: hoc in contentione adducatur. Nam Catoni Maria ducenda sit, hypothecis dicitur. Cic. in Top. Quod Græci *ὑποθεσις* vocant, nos casum ex definito quæstionum genere. Idem Att. Hypothecis hæc habent, eamque præ se ferunt, clarissimum virum interfectum, Remp. perturbatam.

Hypōthēca, *ὑπόθεσις*, *ὑπόθεσις*, apud Vitruv. pro valentia cavitate & inanitate accipitur.

Hypothicos, (Quod hic pro vellis genere corruptè legitur. Vide HYPODYTES.

Hypōzēuxis, *ὑπόζευξις*, Subconjunctio, figura & eugmanthiana, quum linguis sensibus tribuitur propria clausula. Vng. l. 10. Aeneid. Regem adit, & regi memorat nomen: quæque, Quidve petat, quidve ipsa ferat, etc. A verbo Græco *ὑπόζευξις*, quod est subjiungo, vel subiungo.

Hypozēgia, *ὑπόζωγια*, Dicta sunt animalia, quæ iugum subeunt, quæsi subjugalia: *ὑπόζωγια*, iumentum dicitur.

Hylē, *ἕλη*, Genus herbaræ coconci coloris.

Hylēinum, n. f. *ἕληνον*, Plantæ genus, quo color tingitur coconci similitudine Græci velles *ὑπόζωγια* appellantur, et hylēgia tintura. Plin. lib. 25. cap. 7. Quare Puteolanum potius laudatur, quam Tyrium, aut Cæciliam, aut Laconicum, unde pretiosissima purpuræ. Causa est, quod hylēgia maxime dicitur, rubiamque cogitur forbere.

Hylēopis, penultima prod. [*ἕληνοπις*. Gall. *Hylēopis*. Ital. *Hylēopis*. German. *Hylēopis*. Hispan. *Hylēopis*, *hylēopis*. Polon. *hylēopis*. Vng. *hylēopis*. Angl. *Hylēopis*.] Ictericæ generis, & Hylēopum, acuti, cum y, & gemino sicut dicitur videtur. Herba notissima, pulmōni valde utilis. Colum. lib. 8. cap. 10. Veterem nullum sanant duæ libræ hylēopi maxime sectariis aquæ tribus. Plinius libro 25. cap. 11. Hylēopum oleo continuum phthiasis resilit, & pruriginis in capite. Gal. libro 7. cap. 5. Remedio sunt hylēopum & sal, æquis partibus contrita. Apud Macrum legitur hylēopum unico (sæpius prioribus syllabis contra artis præceptionem corruptum. Est (inquit) hylēopum siccum, calidumque, & textus illi in utriusque gradus.

Hylēopitēs, hylēopitæ, m. p. [*ἕληνοπιται*. Polon. *hylēopitæ*. Vngar. *hylēopitæ*.] Vniuersi facillimum ex hylēopo: sunt hylēopitæ, ex myrtor Abinthites, ex abinthio. Columella libro 12. cap. 35.

Hylēra, [*ἕληρα*. Vngar. *hylēra*.] Latine vocantur Secunde. Sunt autem folliculi quibus infans involutus prodit in iacem, & que quid infancem ex utero sequitur.

Hylēra, *ἕληρα*, Dicuntur molliæres quæ inter iussione laborant, in quibus sensum pulsamque per intervalla pulsam, aut certe per exiguum percipere possumus: quam affectionem hylēricam appellant, *ἕληρα* *ἕληρα*: quo nomine Græcizantem vel utrum significat.

Hylēra *ἕληρα*, l. p. *ἕληρα*, Loquutio præposita figura eadem cū ea quæ dicitur hylēra proteron, quum scilicet quod priore loco dicendum erat, posterius dicitur.

Hylēra *ἕληρα*, [*ἕληρα*. Pol. *hylēra*.] Est figura quum sententia ordine commutatur. Postquam alio tenore fluctus, & ad æquora venit: nam prius ad æquora venit, quam tangeret fluctus.

Hylēra, *ἕληρα*, quæ dicitur hylēra, penultima correpta. Animal est spiritus contentum, ex hylēra generis. [Gall. *Hylēra*. Ital. *Porca spina*. German. *Hylēra*. Hispan. *Hylēra*. Polon. *Hylēra*. Vng. *Hylēra*. Angl. *Hylēra*.] Plinius libro 8. cap. 35. Hylēra generat loda, & Africa spina contenta ex hylēra generis: sed hylēra longiores aculei, & quum intendit cutem, molliet. Oris utrumque figit canum, & paulò longius exculatur. Hylēra autem se mensibus condit, etc. Hylēra feta, *ἕληρα*, dicitur potest dicitur acciter in quempiam totum.